

randstedelijke rekenkamer

Flevoland • Noord-Holland • Utrecht • Zuid-Holland

Vaart maken bij tegenwind

Onderzoek Versnellingsagenda provincie Utrecht

Vaart maken bij tegenwind

Onderzoek Versnellingsagenda provincie Utrecht

Amsterdam, juni 2011

Voorwoord

“Provincie in hogere versnelling om recessie het hoofd te bieden” luidde de ondertitel van het eerste persbericht over de Versnellingsagenda Utrecht. In het voorjaar van 2009 is de Versnellingsagenda Utrecht met hoge verwachtingen verschenen. Met dit gezamenlijk initiatief van Provinciale Staten en Gedeputeerden Staten, wilde de provincie Utrecht een bijdrage leveren aan de bestrijding van de economische crisis door versneld een aantal projecten uit te voeren.

Uit contact met bedrijven en maatschappelijke organisaties waren signalen gekomen dat de werkloosheid zou stijgen, investeringen van bedrijven terug zouden lopen en de woningbouw verder zou stagneren. Ook werd vanuit maatschappelijke organisaties, belangengroeperingen en de rijksoverheid een beroep op de provincie gedaan om de gevolgen van de economische crisis tegen te gaan. De provincie besloot eensgezind de handschoen op te pakken.

Ik wil de economische situatie in 2009 vergelijken met een aanwakkerende brand, waarvan je niet kan inschatten welke kant het op gaat. Snel handelen en blussen is gewenst. Maar door wie, welk materiaal zet je in en wanneer kan het sein brand meester worden gegeven? Daarvoor is het nodig om goed de vinger aan de pols te houden hoe de situatie zich ontwikkelt (monitoren) en in kaart te brengen wat de tussentijdse resultaten zijn, zodat er bijgestuurd kan worden wanneer dat nodig is (evalueren). Daarom heeft de Randstedelijke Rekenkamer het verzoek van de statencommissie MME gehonoreerd om de Versnellingsagenda te onderzoeken. We hebben daarbij aangekondigd dat we vanaf begin 2011 konden starten.

Met dit onderzoek zijn we nagegaan welke resultaten de provincie met de Versnellingsagenda heeft kunnen boeken. Daarbij zijn ook de succes- en faalfactoren onderzocht.

Voor het onderzoek heeft de Rekenkamer documentenonderzoek uitgevoerd en interviews gehouden met medewerkers van de provincie en met vertegenwoordigers van bedrijven en maatschappelijke organisaties. Wij willen de geïnterviewden hartelijk danken voor hun bijdrage aan dit onderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd door Maarten Franken MSc. (onderzoeker), drs. Steven van Oostveen (projectleider) en dr. Gerth Molenaar (directielid).

dr. ir. Ans Hoenderdos-Metselaar MBA
bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer

Inhoudsopgave

Conclusie en aanbevelingen	5
1. Inleiding.....	13
1.1 Aanleiding.....	13
1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	15
1.3 Werkwijze en beoordeling	16
1.4 Afbakening	17
1.5 Leeswijzer	18
2. Analyse uitputting begrotingen en uitvoeringsprogramma	19
2.1 Inleiding	19
2.2 Uitputting Begroting 2009 en Begroting 2010	20
2.3 Uitputting Uitvoeringsprogramma 2007-2011	22
3. Samenvatting analyse projecten Versnellingsagenda	25
3.1 Voorgenomen Versnelling	25
3.2 Behaalde resultaten	26
3.3 Succes- en faalfactoren	31
4. Analyse projecten Versnellingsagenda	35
4.1 Project 1. Energiek Utrecht – Meer met Minder	35
4.2 Project 2. Duurzaam Dakenplan Utrecht.....	40
4.3 Project 3a. Versnellen onderhoudswerkzaamheden	43
4.4 Project 3b. Restauratie monumenten - Erfgoedparels.....	46
4.5 Project 4. Investeringsagenda nieuwe innovatieve bedrijvigheid	49
4.6 Project 5. Startersbeleid	51
4.7 Project 6. Versnellen woningbouw - Knelpuntenpot	53
4.8 Project 7. Versnelling door minder regels en snellere uitvoering.....	56
4.9 Project 8a. Jeugdwerkloosheid	59
4.10 Project 8b. Jongeren bouwen voor jongeren	61
4.11 Project 8c. Behoud kenniswerkers.....	62
4.12 Project 8d. Inzet chronisch zieken en gehandicapten.....	64
4.13 Project 9. Platform Versnellingsagenda	66
BIJLAGE A Lijst van geïnterviewde en geraadpleegde personen	69
BIJLAGE B Lijst van geraadpleegde bronnen.....	71
BIJLAGE C Persberichten provincie Utrecht.....	75

Conclusie en aanbevelingen

Inleiding

Eind 2008 ontstond binnen de provincie Utrecht de noodzaak om snel een bijdrage te leveren aan het bestrijden van de economische crisis. Door maatschappelijke organisaties, belangengroeperingen en de rijksoverheid was een beroep op provincies gedaan voor het treffen van maatregelen om de economische crisis te bestrijden.¹ Ook hadden Provinciale Staten (PS) aan Gedeputeerde Staten (GS) gevraagd om na te gaan wat de provincie Utrecht zou kunnen doen om de gevolgen van de crisis tegen te gaan.² Dit speelde zich af kort na de bestuurscrisis binnen de provincie Utrecht van medio 2008, waardoor de behoefte groot was om als provincie eenheid uit te stralen.³ In maart 2009 hebben PS en GS een expertmeeting gehouden met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Tijdens de bijeenkomst is gesproken over de economische crisis en over wat de provincie kan doen om de gevolgen van de crisis tegen te gaan.

Op 15 april 2009 hebben PS definitief besloten om actief bij te dragen aan de bestrijding van de economische crisis met het vaststellen van de Versnellingsagenda Utrecht. In het daarop uitgebrachte persbericht wordt de samenwerking tussen PS, GS, maatschappelijk organisaties en het bedrijfsleven gedurende het proces van de totstandkoming van de agenda geroemd.⁴ Ook stelt de provincie dat ze als één van de eerste provincies in Nederland de kredietcrisis heeft aangegrepen om investeringen naar voren te halen in de Versnellingsagenda.⁵

In de Versnellingsagenda zijn 13 projecten opgenomen waarmee € 77,3 mln. gemoeid is. Doel van de Versnellingsagenda is het versterken van het Utrechtse bedrijfsleven en het Utrechtse leef- en vestigingsklimaat door projecten versneld uit te voeren en niet om nieuwe projecten te starten. De provincie wil bestaande projecten en initiatieven, zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2007-2011, in de tijd naar voren halen en de beschikbare middelen versneld inzetten. De Rekenkamer beschouwt dit als een voorgenomen versnelling. Niet alleen met de Versnellingsagenda, maar ook met het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 wil de provincie een bijdrage leveren aan het stimuleren van economie. Bij aanvang van dit programma wilde de provincie € 419 mln. investeren in de periode 2007 tot en met 2011.

Vanuit de Utrechtse statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie (MME) is op 2 juli 2010 het verzoek aan de Rekenkamer gedaan om een inventarisatie uit te voeren naar de resultaten van de Versnellingsagenda. De Rekenkamer heeft dit verzoek gehonoreerd door dit als maatwerkonderzoek op te nemen in haar onderzoeksprogramma voor 2011.

De probleemstelling van dit onderzoek bestaat uit de onderstaande doel- en vraagstelling:

Doelstelling: Inzicht verschaffen in de realisatie van de Versnellingsagenda en een bijdrage leveren aan het verbeteren van het beleid omtrent het (versneld) uitvoeren van projecten.

Vraagstelling: In hoeverre zijn de projecten van de Versnellingsagenda (versneld) uitgevoerd en wat zijn hierbij de succes- en faalfactoren geweest?

¹ Provincie Utrecht (2009), Statenvoorstel 'Concept-Versnellingsagenda: voorgenomen maatregelen ter stimulering van de Utrechtse economie', PS2009PS04

² Provincie Utrecht (2009), verslag van de vergadering van de commissie MME van 15 december 2008, 2009MME7 & verslag van de vergadering van de commissie BEM van 15 december 2008, 2009BEM04

³ Provincie Utrecht, bestuurlijk interview, 27 april 2011

⁴ Zie bijlage C voor de persberichten over de totstandkoming van de Versnellingsagenda van februari, maart en april 2009

⁵ Provincie Utrecht (2010), Jaarrekening 2009, pp. 7-8

Het antwoord op deze vraagstelling vindt u op de volgende pagina's in de conclusie en de toelichting daarop. Vervolgens zijn de aanbevelingen van het onderzoek weergegeven, waarmee de Rekenkamer een bijdrage wil leveren aan het verbeteren van het beleid omtrent het (versneld) uitvoeren van projecten.

Conclusie

Conclusie: De provincie Utrecht is er in beperkte mate in geslaagd om de projecten van de Versnellingsagenda uit te voeren. De beoogde resultaten zijn in beperkte mate behaald en de uitputting van de beschikbare middelen van de Versnellingsagenda blijft ook sterk achter. Hierdoor is het aannemelijk dat de Versnellingsagenda slechts in geringe mate heeft bijgedragen aan het doel om in tijden van crisis de economie te stimuleren.

Bij geen enkel project van de Versnellingsagenda zijn de beoogde resultaten geheel behaald. Voor 5 van de 13 projecten geldt dat de beoogde resultaten gedeeltelijk zijn behaald en bij de overige 8 projecten zijn de beoogde resultaten niet of nauwelijks behaald.

Bij de start van de Versnellingsagenda bedroegen de beschikbare middelen € 77,3 mln. Het uiteindelijke bedrag dat de provincie wil inzetten met de Versnellingsagenda bedraagt € 38,4 mln. Hiervan heeft de provincie € 14,8 mln. ultimo 2010 ingezet (circa 39%). Vooral het versneld uitvoeren van projecten en het versneld inzetten van de middelen is in geringe mate gelukt. Bij 4 van de 13 projecten van de Versnellingsagenda was sprake van een voorgenomen versnelling en bij deze projecten is ultimo 2010 slechts € 2,3 mln. versneld ingezet. Bij de overige 9 projecten is sprake van een nieuw initiatief of nieuwe investering. Bij deze projecten zijn tot en met eind 2010 meer middelen ingezet (€ 12,5 mln.), maar ook hier ligt de uitputting niet op schema.

Een groot deel van de faalfactoren had in een vroeg stadium inzichtelijk kunnen zijn als de provincie:

1. de haalbaarheid van de projecten had onderzocht;
2. een adequate analyse van de verwachte participatie van derden had uitgevoerd;
3. haar rol en invloed per project was nagegaan.

Gezien de snelheid waarmee de provincie in het voorjaar 2009 wilde handelen, ontbrak tijd en gelegenheid voor een (uitgebreide) analyse van de haalbaarheid van de projecten. Later heeft de provincie hier echter ook onvoldoende aandacht aan besteed. De verantwoording over de projecten is beperkt en er is weinig bijgestuurd om de beoogde resultaten alsnog te behalen.

Daarnaast geldt bij twee projecten (Energiek Utrecht – Meer met Minder en Versnellen woningbouw – Knelpuntenpot) dat de resultaten niet zijn behaald, omdat het budget en de termijn van de projecten zijn bijgesteld, terwijl de beoogde resultaten hierop niet zijn aangepast. Bij één project (Restauratie monumenten – Erfgoedparels) is een beoogd resultaat niet behaald, omdat dit al op een andere wijze werd gerealiseerd.

De Rekenkamer merkt op dat net als bij de Versnellingsagenda, ook de uitputting van de middelen van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 achterblijft. Bij het Uitvoeringsprogramma gaat het echter om aanzienlijk grotere bedragen. Met het Uitvoeringsprogramma wil de provincie eveneens een belangrijke bijdrage leveren aan het stimuleren van de Utrechtse economie. Ultimo 2010 is in totaal € 171 mln. besteed van het huidige budget van het Uitvoeringsprogramma (€ 355 mln.) en de uitputting bedraagt daarmee 48%. De provincie zal naar verwachting het resterende budget van € 184 mln. niet meer volledig in 2011 besteden, maar ook in 2012 en verder.

De uitputting van de gehele programmabegroting van de provincie Utrecht bleef in 2009 nog achter (17% onderuitputting), maar lag daarentegen in 2010 wel op schema (1% onderuitputting).

Toelichting

In tabel 1 is aangegeven bij welke projecten van de Versnellingsagenda sprake is van een voorgenomen versnelling, in hoeverre de resultaten zijn behaald, wat eind 2010 de uitputting per project is en in welke mate over de resultaten is verantwoord aan PS.

Tabel 1 Realisatie en verantwoording projecten Versnellingsagenda

Project	Voorgenomen versnelling	Resultaten behaald	Uitputting budget 31-12-2010	Verantwoording aan PS	
1	Energiek Utrecht - Meer met Minder	Nee	Nee	€ 6,9 mln. van € 20 mln. (35%)	Ja, specifiek en volledig
2	Duurzaam Dakenplan Utrecht	Ja	Deels	€ 0,5 mln. van € 0,6 mln. (80%)	Ja, maar deels specifiek en volledig
3a	Versnellen onderhoudswerkzaamheden	Ja	Nee	€ 0,8 mln. van € 7,5 mln. (11%)	Ja, maar deels specifiek en volledig
3b	Restauratie monumenten - Erfgoedparels	Nee	Deels	€ 4,0 mln. van € 6,0 mln. (67%)	Ja, maar deels specifiek en volledig
4	Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven	Ja	Nee	€ 0,8 mln. ⁶	Nee
5	Startersbeleid	Nee	Nee	€ 0 mln. van € 1,3 mln. (0%)	Ja, maar deels specifiek en volledig
6	Versnellen woningbouw - Knelpuntenpot	Nee	Deels	€ 1,1 mln. van € 2,0 mln. (55%)	Ja, specifiek en volledig
7	Versnelling door minder regels en snellere uitvoering	Nee	Nee	€ 0,3 mln. van € 0,3 mln. (100%)	Nee
8a	Jeugdwerkloosheid	Ja	Deels	€ 0,2 mln. van € 0,2 mln. (100%)	Ja, maar deels specifiek en volledig
8b	Jongeren bouwen voor jongeren	Nee	Nee	n.v.t.	Nee
8c	Behoud kenniswerkers	Nee	Nee	n.v.t.	Nee
8d	Inzet chronisch zieken en gehandicapten	Nee	Deels	€ 0,2 mln. van € 0,5 mln. (40%)	Ja, specifiek en volledig
9	Platform Versnellingsagenda	Nee	Nee	n.v.t.	Nee
Totale uitputting Versnellingsagenda			€ 14,8 mln. van € 38,4 mln. (max. 39%)⁷		

De provincie wilde met de Versnellingsagenda projecten versneld uitvoeren. In werkelijkheid is slechts bij 4 projecten sprake van een voorgenomen versnelling. Met voorgenomen versnelling doelt de Rekenkamer op een bestaand project dat de provincie eerder wilde gaan uitvoeren en waarvan de provincie de beschikbare middelen eerder wilde inzetten. Het kan ook een concrete uitwerking zijn van een meer algemeen initiatief. Bij 9 projecten is géén sprake van een voorgenomen versnelling, omdat het project een geheel nieuwe investering is, of omdat het project volgens de oorspronkelijke planning wordt uitgevoerd.

⁶ Het begrote budget van project 4 'Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven' is onbekend bij de provincie.

⁷ Dit percentage bedraagt maximaal 39%; Het begrote bedrag van project 4 is onbekend bij de provincie en ontbreekt zodoende in het totaal begrote bedrag van € 38,4 mln.

De provincie Utrecht heeft in beperkte mate de beoogde resultaten van de Versnellingsagenda behaald. Van alle projecten van de Versnellingsagenda zijn in geen enkel geval de beoogde resultaten geheel behaald. Voor 5 projecten geldt dat de beoogde resultaten gedeeltelijk zijn behaald en in 8 gevallen zijn de beoogde resultaten niet of nauwelijks behaald.

Het totaalbudget van de projecten met een voorgenomen versnelling (€ 8,3 mln.) en het totaalbudget van de projecten die een nieuw initiatief of investering betreffen (€ 30,1 mln.) is samen € 38,4 mln. Dit totaalbudget wijkt sterk af van het bedrag van € 77,3 mln. in de Versnellingsagenda. Dit verschil wordt grotendeels verklaard doordat de middelen bij project 4 'Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven' (€ 18 mln.) en de garantstelling bij project 6 'Versnellen woningbouw – Knelpuntenpot' (€ 20 mln.) niet zijn meegenomen. Bij project 4 had de provincie namelijk ook de rijks- en Europese subsidies voor respectievelijk Pieken in de Delta en EFRO in het budget opgenomen. De provincie heeft niet aan kunnen geven welk deel van de € 18 mln. provinciale middelen zijn. Bij project 6 'Versnellen woningbouw – Knelpuntenpot' is de garantstelling tot maximaal € 20 mln. niet meegenomen, omdat dit geen uitgaven zijn.

Van de 4 projecten met een voorgenomen versnelling is ultimo 2010 daadwerkelijk € 2,3 mln. *versneld* ingezet. Dit is voornamelijk bij de kleinere projecten gelukt. Bij project 8a 'Jeugdwerkloosheid' is het budget volledig ingezet. Bij project 2 'Duurzaam dakenplan' geldt dat het budget grotendeels is ingezet. Bij het grotere project 3a 'Versnellen onderhoudswerkzaamheden' geldt dat een klein gedeelte (€ 0,8 mln.) van het budget van € 7,5 mln. versneld is ingezet. Bij project 4 'Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven' is voor één project € 0,8 mln. versneld ingezet.

De totale uitputting eind 2010 van de middelen van de 9 projecten die een nieuw initiatief of investering betreffen, bedraagt € 12,5 mln. Bij het kleine project 7 'Versnelling door minder regels en snellere uitvoering' is het begrote bedrag eind 2010 volledig besteed. Voor twee projecten (3b 'Restauratie monumenten – Erfgoedparels' en 6 'Versnellen woningbouw – Knelpuntenpot') geldt een gedeeltelijke uitputting eind 2010 van de begrote middelen. Bij project 1 'Energiek Utrecht - Meer met Minder' en project 8d 'Inzet chronisch zieken en gehandicapten' blijft de uitputting eind 2010 meer dan gemiddeld achter en bij project 5 'Startersbeleid' heeft er in het geheel geen uitputting plaatsgevonden.

Over de Versnellingsagenda als geheel wordt geen verantwoording afgelegd en er vindt geen centrale sturing plaats. De Versnellingsagenda bestaat uit losse projecten waar verschillende gedeputeerden verantwoordelijk voor zijn.⁸ De verantwoording zou volgens de provincie per project plaatsvinden. GS hebben over 3 van de 13 projecten specifiek en volledig verantwoording aan PS afgelegd. Bij 5 projecten is de verantwoording aan PS deels specifiek en volledig. Over 5 projecten is door GS geen verantwoording aan PS afgelegd. Door de beperkte verantwoording, zijn de mogelijkheden voor PS om bij te sturen ook beperkt. Opvallend hierbij is dat de provincie project 9 'Overleg platform Versnellingsagenda' heeft stopgezet. Dit overleg was juist een uitgelezen mogelijkheid om de realisatie van de projecten van de Versnellingsagenda te monitoren en znodig bij te sturen.

De beoogde resultaten zijn in geringe mate behaald. Er is dus voornamelijk sprake van faalfactoren. De faalfactoren zijn sterk verschillend per project. Wel geldt dat een groot deel van de faalfactoren vooraf bij de provincie bekend had kunnen zijn.

1. De provincie had bij de formulering van de Versnellingsagenda de haalbaarheid van de projecten kunnen onderzoeken. Zo was het bij project 3a 'Versnellen van onderhoudswerkzaamheden' niet haalbaar om het budget voor groot onderhoud aan de provinciale wegen voor 4 jaar in 1 jaar uit te geven. Temeer omdat de

⁸ Provincie Utrecht (2011), bestuurlijk interview, 27 april 2011

provincie al te maken had met een onderbesteding in het jaar ervoor. Daarbij was het door Europese aanbestedingregels niet mogelijk om alle middelen snel in te zetten.

2. De provincie had bij de formulering van de Versnellingsagenda een adequate analyse van de verwachte participatie van derden kunnen uitvoeren. Zo was er bij subsidieaanvragers bij project 4 'Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven' vrijwel geen behoefte aan voorfinanciering door de provincie. Ook wilde de gemeente Utrecht bij project 5 'Startersbeleid' niet meewerken met het project 'IkStartSmart'.
3. De provincie had haar rol en invloed per project kunnen nagegaan. Zo heeft de provincie bij project 8b 'Jongeren bouwen voor jongeren' geen bepalende rol op het gebied van onderhoudswerkzaamheden aan schoolgebouwen. Dit is primair het domein van gemeenten. Ook bij project 8c 'Behoud kenniswerkers' had de provincie geen bepalende rol. De Kamer van Koophandel en de Universiteit Utrecht hebben bij het behoud van kenniswerkers actie ondernomen.

Bij twee projecten, project 1 'Energiek Utrecht – Meer met Minder' en project 6 'Versnellen woningbouw - Knelpuntenpot' zijn de resultaten niet behaald, omdat wijzigingen in het project zijn aangebracht, terwijl het beoogde resultaat hierop niet is aangepast. Bij 'Energiek Utrecht – Meer met Minder' heeft de provincie het totaal beschikbare subsidiebedrag bij de nieuwe regeling naar beneden bijgesteld met € 6,1 mln., terwijl het gemiddelde subsidiebedrag per aanvraag juist veel hoger ligt ten opzichte van de vorige regeling. Hierdoor is het niet waarschijnlijk dat de provincie het beoogde resultaat zal bereiken om subsidies te verstrekken voor het energiezuiniger maken van 10.000 tot 15.000 woningen. Daarbij is de Rekenkamer ook kritisch over de nieuwe regeling, omdat een groep van 222 subsidieaanvragers (op een totaal van 1.651) eerder al een rijkssubsidie had ontvangen en vervolgens ook nog een provinciale subsidie heeft aangevraagd voor in totaal bijna € 850.000. De provinciale regeling was voor deze groep dus niet nodig om energiebesparende maatregelen uit te voeren. Bij 'Versnellen woningbouw - Knelpuntenpot' is de termijn van de regeling verkort van 1 januari 2014 naar juli 2011. Het beoogde resultaat om 15 woningbouwprojecten te ondersteunen is hierop niet aangepast. Ook bij dit project is het niet waarschijnlijk dat de provincie het beoogde resultaat nog zal behalen.

Bij één project is een beoogd resultaat niet gehaald, omdat dit al op een andere wijze wordt gerealiseerd. Bij project 3b 'Restauratie Monumenten – Erfgoedparels' is de voorwaarde dat leerwerkbedrijven worden ingezet bij de restauratie van monumenten, niet in de subsidievoorwaarden opgenomen. Voor het verwerven van leerwerkplekken subsidieert de provincie al de Restauratie Opleidingsprojecten (ROP).

De provincie kan op meerdere manieren bijdragen aan het stimuleren van de economie. Zowel door het versneld uitvoeren van projecten via de Versnellingsagenda, als door het doen van extra investeringen zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2007-2011. De provincie heeft aangegeven dat de projecten van de Versnellingsagenda vallen binnen de financiële kaders van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 (met uitzondering van de projecten 'Energiek Utrecht – Meer met Minder' en 'Restauratie monumenten – Erfgoedparels').

De uitputting van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 ligt, evenals de Versnellingsagenda, niet op schema. Ultimo 2010 is in totaal € 171 mln. van het huidige budget van € 355 mln. besteed (48%). De onderbesteding zou aanzienlijk groter zijn geweest wanneer niet het huidige budget van € 355 mln., maar het oorspronkelijke budget van € 419 mln. van eind 2007 als uitgangspunt was genomen. In dat geval zou 41% van de middelen van het Uitvoeringsprogramma ultimo 2010 zijn besteed. De provincie zal naar verwachting het resterende budget van € 184 mln. niet meer volledig in 2011 besteden, maar ook in 2012 en verder. Bij de onderbesteding op het Uitvoeringsprogramma gaat het dus om aanzienlijk grotere bedragen dan bij de onderbesteding op de Versnellingsagenda.

In 2009 lag de uitputting van de totale programmabegroting niet op schema, want er was een onderbesteding van 17%. In 2010 was daarentegen vrijwel geen onderbesteding (1%). Dit is een opvallend verschil met de

onderbesteding op het Uitvoeringsprogramma. In 2010 is van het Uitvoeringsprogramma namelijk € 21 mln. minder besteed dan begroot (€ 97 mln.), wat leidt tot een onderbesteding van 21% voor 2010.

Aanbevelingen aan PS

Aanbeveling 1: Bepaal of u door wilt gaan met de uitvoering van de Versnellingsagenda. Indien dit het geval is, bepaal dan welke provinciale inzet nodig is om de beoogde resultaten van de lopende projecten alsnog te kunnen behalen.

PS hebben in april 2009 de Versnellingsagenda vastgesteld. De beoogde resultaten van de projecten van de Versnellingsagenda zijn in beperkte mate behaald. Het is aan PS om te bepalen of met de uitvoering van de Versnellingsagenda moet worden doorgegaan. Hiervoor is het van belang om voor de projecten die nog niet zijn afgerond, na te gaan of de resultaten alsnog behaald kunnen worden. Als dit niet het geval is, dan zal het beleid moeten worden bijgesteld. Als PS niet willen doorgaan met de Versnellingsagenda, dan zullen PS een besluit moeten nemen over het formeel beëindigen van de projecten van de Versnellingsagenda.

Aanbeveling 2: Laat u in een vroeg stadium informeren over de haalbaarheid van nieuwe projecten of initiatieven. Vraag GS om hierbij een adequate analyse uit te voeren van de verwachte participatie van derden, waarbij ook wordt nagegaan of de provincie een bepalende rol heeft. Laat tenslotte voorafgaand aan het formuleren van een nieuw project nagaan, of het beoogd resultaat van het project al op een andere wijze wordt gerealiseerd.

Het achterblijven van de resultaten van de Versnellingsagenda had de provincie kunnen voorkomen door vooraf (beter) inzicht te hebben in de haalbaarheid van de projecten. Het gaat hierbij niet om grote projecten, waar al een procedureregeling voor geldt, maar om kleinere projecten of initiatieven. Bij dit soort initiatieven is het ook van belang om inzicht te hebben in de verwachte participatie van derden, door bijvoorbeeld de behoefte bij potentiële gebruikers van een provinciale regeling na te gaan. Ook is het van belang om na te gaan of de provincie een bepalende rol heeft bij het opstarten en uitvoeren van een project. Vanwege de snelheid die in het voorjaar 2009 was geboden, waren de mogelijkheden daartoe beperkt. Dit is echter naderhand ook niet of nauwelijks gebeurd.

Bij project 3b 'Restauratie Monumenten – Erfgoedparels' is het beoogde resultaat niet geheel behaald. De voorwaarde dat leerwerkbedrijven worden ingezet bij de restauratie van monumenten, is niet in de subsidievoorwaarden opgenomen. Het verwerven van leerwerkplekken en het ondersteunen van leerwerkbedrijven probeert de provincie al op een andere wijze te realiseren, namelijk door het subsidiëren van de Restauratie Opleidingsprojecten (ROP).

Aanbeveling 3: Spreek af dat ingrijpende wijzigingen, zoals een aanpassing van de termijn of een aanpassing van het beschikbare budget, alleen worden doorgevoerd als PS hebben besloten om ook de resultaten van een project bij te stellen.

Bij project 1. 'Energiek Utrecht – Meer met Minder' is het budget naar beneden bijgesteld, want begin 2011 is € 6,1 mln. van het oorspronkelijke budget van € 20 mln. overgeheveld naar het budget voor Groot Mijrecht

Noord. Daarnaast is het gemiddelde subsidiebedrag per aanvraag bij de nieuwe regeling Meer met Minder veel hoger. Dit komt doordat de regeling ruimer is, want de eis dat aanvragers zelf 75% investeren is komen te vervallen. Het oorspronkelijke resultaat om subsidies te verstrekken voor het energiezuiniger maken van 10.000 tot 15.000 woningen is hierop echter niet aangepast. Bij project 6 'Versnellen woningbouw – Knelpuntenpot' geldt dat de termijn voor het project is teruggebracht van januari 2014 naar juli 2011, terwijl het beoogde resultaat om 15 woningbouwprojecten te ondersteunen, gelijk is gebleven. Door de wijzigingen bij de projecten is het niet waarschijnlijk dat de oorspronkelijke, beoogde resultaten worden behaald.

Aanbeveling 4: Spreek met GS af dat bij subsidieregelingen wordt voorkomen dat subsidies van de provincie ten goede komen aan aanvragers die al op een andere wijze subsidie hebben ontvangen en op basis daarvan al de gewenste maatregelen uitvoeren.

Bij project 1 'Energiek Utrecht - Meer met Minder' had een groep van 222 subsidieaanvragers (op een totaal van 1.651) eerder al een rijkssubsidie ontvangen om energiebesparende maatregelen aan de woning uit te voeren. Vervolgens had deze groep bij het ingaan van de nieuwe provinciale subsidieregeling 'Meer met Minder' ook nog provinciale subsidie aangevraagd voor in totaal bijna € 850.000. De provinciale regeling was voor deze groep niet meer nodig voor het nemen van energiebesparende maatregelen.

Aanbeveling 5: Spreek bij de start van toekomstige, vergelijkbare initiatieven als de Versnellingsagenda met GS af hoe u over de voortgang geïnformeerd wil worden, zodat tijdige bijsturing bij het achterblijven van de resultaten mogelijk is. Stel daarbij vast of u centrale aansturing door één gedeputeerde wenst en vraag GS om te zorgen dat de verantwoording specifiek en volledig is.

De gedeputeerde Mobiliteit, Economie en Financiën heeft over de Versnellingsagenda aangegeven dat het geen geheel is, maar bestaat uit losse projecten waar verschillende gedeputeerden voor verantwoordelijk zijn.⁹ Zodoende is er geen verantwoording over de Versnellingsagenda als geheel afgelegd en heeft er geen centrale sturing plaatsgevonden.

De verantwoording over de afzonderlijke projecten is slechts bij 3 van de 13 projecten specifiek en volledig. Bij 5 projecten is de verantwoording aan PS deels specifiek en volledig. Over 5 projecten is geen verantwoording aan PS afgelegd. Als PS een beter inzicht hadden gehad in de realisatie van de projecten, dan hadden PS de mogelijkheid gehad om bij te sturen.

Via project 9 'Platform Versnellingsagenda' had de provincie de resultaten van de projecten kunnen monitoren, door overleg te voeren met betrokken partijen. Bij het opstellen van de Versnellingsagenda was ook aangegeven dat GS regelmatig zouden overleggen met maatschappelijke organisaties en andere overheden om te bezien of de gekozen maatregelen effectief zijn en of aanvullende maatregelen wenselijk zijn. Hierover zouden ze regelmatig terugkoppelen naar PS. Dit overleg is echter na 3 bijeenkomsten gestopt. Na het stopzetten van het overleg heeft de gedeputeerde Mobiliteit, Economie en Financiën wel het breder ingestoken 'EZ-overleg' ingesteld.¹⁰ In dit niet-geformaliseerde overleg komen vertegenwoordigers van kennisinstellingen, medeoverheden, en bedrijfsleven om de 2 à 3 maanden bij elkaar om verschillende economische onderwerpen te bespreken.

⁹ Provincie Utrecht (2011), bestuurlijk interview, 27 april 2011

¹⁰ Provincie Utrecht (2011), bestuurlijk interview, 27 april 2011

HOOFDSTUK 1

Inleiding

1.1 Aanleiding

In de Verenigde Staten mondde de huizen crisis uit in een bankencrisis en vanaf september 2008 is deze overgeslagen naar Europa en ook naar Nederland. In de financiële sector werden miljarden verliezen geleden, financiële instellingen gingen over de kop en overheden in verschillende landen hebben de financiële sector met miljarden gesteund. De financiële crisis werd gevolgd door een diepe economische crisis. Beide crises hebben in veel landen tot ontslagen, werkloosheid en gedwongen huizenverkoop geleid.¹¹

Eind 2008 ontstond binnen de provincie Utrecht de noodzaak om snel een bijdrage te leveren aan het bestrijden van de economische crisis. Door maatschappelijke organisaties, belangengroeperingen en de rijksoverheid was een beroep op provincies gedaan voor het treffen van maatregelen om de economische crisis te bestrijden.¹² Ook hadden Provinciale Staten (PS) aan Gedeputeerde Staten (GS) gevraagd om na te gaan wat de provincie Utrecht zou kunnen doen om de gevolgen van de crisis tegen te gaan.¹³ Dit speelde zich af kort na de bestuurs crisis binnen de provincie Utrecht van medio 2008, waardoor de behoefte groot was om als provincie eenheid uit te stralen.¹⁴ In maart 2009 hebben PS en GS een expertmeeting gehouden met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Tijdens de bijeenkomst is gesproken over de economische crisis en over wat de provincie kan doen om de gevolgen van de crisis tegen te gaan.

Op 15 april 2009 hebben PS definitief besloten om actief bij te dragen aan de bestrijding van de economische crisis met het vaststellen van de Versnellingsagenda Utrecht. In het daarop uitgebrachte persbericht wordt de samenwerking tussen PS, GS, maatschappelijk organisaties en het bedrijfsleven gedurende het proces van de totstandkoming van de agenda geroemd.¹⁵ Ook stelt de provincie dat ze als één van de eerste provincies in Nederland de kredietcrisis heeft aangegrepen om investeringen naar voren te halen in de Versnellingsagenda.¹⁶

Doel van de Versnellingsagenda is het versterken van het Utrechtse bedrijfsleven en het Utrechtse leef- en vestigingsklimaat door projecten versneld uit te voeren en niet om nieuwe projecten te starten. Met de projecten van de Versnellingsagenda is € 77,3 mln. gemoeid. De provincie wil bestaande projecten en initiatieven, zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2007-2011, in de tijd naar voren halen en de beschikbare middelen versneld inzetten. De Rekenkamer beschouwt dit als een voorgenomen versnelling. Niet alleen met de Versnellingsagenda, maar ook met het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 wil de provincie een bijdrage leveren aan het stimuleren van economie. Bij aanvang van dit programma wilde de provincie € 419 mln. investeren in de periode 2007 tot en met 2011.

¹¹ Tweede Kamer der Staten-Generaal (2010), Parlementair onderzoek financieel stelsel

¹² Provincie Utrecht (2009), Statenvoorstel 'Concept-Versnellingsagenda: voorgenomen maatregelen ter stimulering van de Utrechtse economie', PS2009PS04

¹³ Provincie Utrecht (2009), verslag van de vergadering van de commissie MME van 15 december 2008, 2009MME7 & verslag van de vergadering van de commissie BEM van 15 december 2008, 2009BEM04

¹⁴ Provincie Utrecht, bestuurlijk interview, 27 april 2011

¹⁵ Zie bijlage C voor de persberichten over de totstandkoming van de Versnellingsagenda van februari, maart en april 2009

¹⁶ Provincie Utrecht (2010), Jaarrekening 2009, pp. 7-8

In de Versnellingsagenda zijn 9 projecten opgenomen, waarbij projecten 3 en 8 zijn onderverdeeld in respectievelijk 2 en 4 deelprojecten (zie tabel 2).

Tabel 2 Projecten en middelen Versnellingsagenda Utrecht (volgens de Versnellingsagenda van 15 april 2009)

Project		Middelen (in € mln.)
1	Energiek Utrecht (Meer met Minder)	20,0
2	Duurzaam Dakenplan Utrecht	0,6
3a.	Versnellen onderhoudswerkzaamheden	7,5
3b.	Restauratie monumenten (Erfgoedparels)	9,0
4	Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven	18,0
5	Startersbeleid	1,3
6	Versnelling woningbouw (Knelpuntenpot)	20,0
7	Versnelling door minder regels en snellere uitvoering	p.m.
8a.	Arbeidsmarkt	0,4
8b.	Jongeren bouwen voor jongeren	0
8c.	Behoud kenniswerkers	0
8d.	Inzet chronisch zieken en gehandicapten	0,5
9	Platform Versnellingsagenda	0
Totaal		77,3

De middelen van de Versnellingsagenda zijn niet in gelijke mate over de projecten verdeeld. Zo is voor project 1 'Energiek Utrecht' en voor project 6 'Versnelling woningbouw' elk € 20 mln. beschikbaar, terwijl voor bijvoorbeeld project 9 'Platform Versnellingsagenda' geen middelen beschikbaar zijn gesteld.

De provincie stelt dat de projecten van de Versnellingsagenda vallen binnen de financiële kaders van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 met uitzondering van de projecten 'Energiek Utrecht' en 'Restauratie monumenten', waarvoor extra middelen beschikbaar zijn gesteld bij de vaststelling van de Voorjaarsnota 2009.¹⁷ Het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 is eind 2007 vastgesteld. In dit programma is besloten om in totaal € 419 mln. extra te investeren in de Utrechtse economie gedurende de periode 2007-2011.¹⁸

In de Versnellingsagenda zijn geen concrete afspraken gemaakt over de verantwoording. GS hebben enkel aangegeven dat ze regelmatig overleg blijven voeren met maatschappelijke organisaties en andere overheden om te bezien of de gekozen maatregelen effectief zijn en of aanvullende maatregelen wenselijk zijn. Hierover zullen ze regelmatig terugkoppelen naar PS.¹⁹

Verzoek PS

Vanuit de Utrechtse statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie (MME) is op 2 juli 2010 het verzoek aan de Rekenkamer gedaan om een inventarisatie uit te voeren naar de resultaten van de Versnellingsagenda.²⁰ De Rekenkamer heeft dit verzoek gehonoreerd door dit als maatwerkonderzoek op te nemen in haar onderzoeksprogramma voor 2011.²¹

¹⁷ Provincie Utrecht (2009), Statenvoorstel 'Concept-Versnellingsagenda: voorgenomen maatregelen ter stimulering van de Utrechtse economie', PS2009PS04

¹⁸ Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda: stimulering Utrechtse economie, p. 3

¹⁹ Provincie Utrecht (2009), Statenvoorstel 'Concept-Versnellingsagenda: voorgenomen maatregelen ter stimulering van de Utrechtse economie', PS2009PS04

²⁰ Provincie Utrecht, brief 'Maatwerkonderzoeken', 2010INT200258, d.d. 2 juli 2010

²¹ Randstedelijke Rekenkamer, brief 'Brief 2 juli 2010 over maatwerkonderzoeken', 2010/GM/I11, d.d. 18 augustus 2010

In voorbereiding op het onderzoek naar de Versnellingsagenda Utrecht heeft de Rekenkamer de leden van de commissie MME in de gelegenheid gesteld om hun mening te geven over de gewenste richting van dit onderzoek. De Rekenkamer heeft na overleg met de griffie besloten om drie vragen voor te leggen bij vijftien PS leden. De vragen hadden betrekking op de aanleiding voor een onderzoek naar de Versnellingsagenda, de diepgang en doorlooptijd van het onderzoek en een eventuele selectie van projecten. De Rekenkamer heeft vier reacties ontvangen.

Aanleiding voor de vier PS leden om een onderzoek uit te laten voeren naar de Versnellingsagenda, is om inzicht te krijgen of de provincie met de Versnellingsagenda daadwerkelijk heeft bijgedragen aan het tegengaan van de gevolgen van de economische crisis. Over de diepgang en doorlooptijd van het onderzoek hebben deze PS leden aangegeven dat ze inzicht willen in de realisatie van de projecten van de Versnellingsagenda. Daarnaast zijn zij benieuwd naar de effecten van de Versnellingsagenda op de economie. De Versnellingsagenda betreft een versnelling van wat eerder is afgesproken, zoals in het Uitvoeringsprogramma 2007-2011. Inzicht in de relatie tussen de Versnellingsagenda en het Uitvoeringsprogramma heeft niet direct de voorkeur van de vier PS leden. Ten slotte blijkt dat deze PS leden geen duidelijke voorkeur hebben voor een eventuele selectie van projecten van de Versnellingsagenda.

Overigens heeft de commissie Bestuur, Europa en Middelen op 4 april 2011 in de nieuwe samenstelling de onderzoeksopzet met een vertegenwoordiging van de Rekenkamer besproken.

1.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Mede op basis van de reactie vanuit PS is de Rekenkamer gekomen tot de probleemstelling van dit onderzoek. De probleemstelling bestaat uit onderstaande doel- en vraagstelling:

Doelstelling:	Inzicht verschaffen in de realisatie van de Versnellingsagenda en een bijdrage leveren aan het verbeteren van het beleid omtrent het (versneld) uitvoeren van projecten.
----------------------	--

Vraagstelling:	In hoeverre zijn de projecten van de Versnellingsagenda (versneld) uitgevoerd en wat zijn hierbij de succes- en faalfactoren geweest?
-----------------------	---

De vraagstelling wordt beantwoord aan de hand van vijf onderzoeksvragen (zie tabel 3).

Tabel 3 Onderzoeksvragen

Nr.	Onderzoeksvragen
1.	In hoeverre ligt de uitputting van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011, van de Begrotingen 2009 en 2010 en van de Versnellingsagenda op schema?
2.	In welke mate is bij de projecten van de Versnellingsagenda sprake van een voorgenomen versnelling?
3.	Wat zijn de beoogde resultaten van de projecten van de Versnellingsagenda?
4.	Wat zijn de behaalde resultaten van de projecten van de Versnellingsagenda?
5.	Waarom zijn de beoogde resultaten van de projecten van de Versnellingsagenda wel of niet behaald (succes- en faalfactoren)?

1.3 Werkwijze en beoordeling

Tabel 4 Onderzoeksvraag 1

Nr.	Onderzoeksvraag
1.	In hoeverre ligt de uitputting van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011, van de Begrotingen 2009 en 2010 en van de Versnellingsagenda op schema?

Om de Versnellingsagenda in een passend kader te plaatsen heeft de Rekenkamer een zeer beknopte analyse opgesteld over de uitputting van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011, de uitputting van de middelen van de Begrotingen 2009 en 2010 en de uitputting van de middelen van de Versnellingsagenda. Reden om een dergelijke analyse uit te voeren is dat de provincie op meerdere manieren kan bijdragen aan de economie. Ten eerste door het versneld uitvoeren van projecten via de Versnellingsagenda. Daarnaast door het doen van extra investeringen zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma 2007-2011, waarbij het van belang is dat deze investeringen daadwerkelijk plaatsvinden. Als deze investeringen niet of later dan gepland plaatsvinden, dan zou dit de provinciale bijdrage aan het stimuleren van de economie kunnen beperken. Bovendien kan het naar voren halen van bepaalde plannen en investeringen andere geplande maatregelen en/of projecten mogelijk vertragen (door een zogenoemd verdringingseffect). De Rekenkamer heeft voor deze korte analyse de jaarstukken en aanvullende documenten van de planning- en controlcyclus (p&c documenten) doorgenomen.

Tabel 5 Onderzoeksvraag 2

Nr.	Onderzoeksvraag
2.	In welke mate is bij de projecten van de Versnellingsagenda sprake van een voorgenomen versnelling?

PS hebben de Versnellingsagenda vastgesteld om actief bij te dragen aan de bestrijding van de economische crisis door projecten versneld uit te voeren. De Rekenkamer heeft zodoende beoordeeld in hoeverre er bij de projecten van de Versnellingsagenda sprake is van een voorgenomen versnelling. Hierbij zijn de volgende opties mogelijk:

1. Voorgenomen versnelling
 - a. Van het project is een oorspronkelijke planning vastgelegd in bijvoorbeeld het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 of in een beleidsnota waarbij is aangegeven wanneer het project wordt uitgevoerd en wanneer de beschikbare middelen worden ingezet. In de Versnellingsagenda of nadere uitwerking van het betreffende project is een bijgestelde planning opgenomen, waaruit blijkt dat het project eerder wordt uitgevoerd en dat de beschikbare middelen eerder worden ingezet.
 - b. Het project in de Versnellingsagenda is een concrete uitwerking van een meer algemeen initiatief dat al in het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 of in een beleidsnota was opgenomen zonder concrete uitvoeringsplannen.
2. Geen voorgenomen versnelling
 - a. Het project is een geheel nieuwe investering, waarbij de facto dus geen sprake is van een versnelling.
 - b. Het project zal volgens de oorspronkelijke planning worden uitgevoerd.

De Rekenkamer heeft hiervoor provinciale documenten doorgenomen zoals de Versnellingsagenda, het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 en projectplannen. Naast de documentenanalyse is aanvullende informatie opgevraagd bij de ambtelijke organisatie.

Tabel 6 Onderzoeksvragen 3 en 4

Nr.	Onderzoeksvragen
3.	Wat zijn de beoogde resultaten van de projecten van de Versnellingsagenda?
4.	Wat zijn de behaalde resultaten van de projecten van de Versnellingsagenda?

De Rekenkamer is nagegaan in hoeverre de beoogde resultaten per project in de Versnellingsagenda of, indien aanwezig, in een uitgewerkt projectplan zijn behaald. Bij de resultaten gaat het om de directe uitkomst van een project, zoals het verlenen van een x aantal subsidies of de omvang van de geïnvesteerde middelen. Bij de beoogde resultaten is het van belang dat ze concreet (SMART)²² zijn opgesteld. Daarnaast is het van belang dat over de resultaten van de projecten wordt verantwoord aan PS. PS hebben de Versnellingsagenda vastgesteld en dienen inzicht te hebben in hoeverre de beoogde resultaten worden behaald. De Rekenkamer geeft zodoende ook een oordeel over de verantwoording richting PS en de kwaliteit van deze verantwoording.

Om antwoord te kunnen geven op bovenstaande twee onderzoeksvragen is een documentenanalyse uitgevoerd. Provinciale documenten zoals projectplannen, projectevaluaties, voortgangsrapportages, begrotingen en jaarstukken zijn doorgenomen. Naast de documentenanalyse is aanvullende informatie opgevraagd bij de ambtelijke organisatie.

Tabel 7 Onderzoeksvraag 5

Nr.	Onderzoeksvraag
5.	Waarom zijn de beoogde resultaten van de projecten van de Versnellingsagenda wel of niet behaald (succes- en faalfactoren)?

In de Versnellingsagenda hebben PS projecten opgenomen die (versneld) moeten worden uitgevoerd. Als het niet is gelukt om een project volgens planning uit te voeren, dan is het van belang dat PS inzicht hebben in de belangrijkste oorzaak c.q. oorzaken hiervan. Daarnaast geldt dat als het wel is gelukt om een project (versneld) uit te voeren, het ook voor PS van belang is om inzicht te hebben in de belangrijkste oorzaken hiervan. Dit inzicht in succes- en faalfactoren kan bijdragen aan een verbetering van het toekomstig beleid voor wat betreft het (versneld) realiseren van projecten. De Rekenkamer heeft beoordeeld in hoeverre deze succes- en faalfactoren inzichtelijk zijn voor PS. Om na te gaan welke oorzaken ten grondslag liggen aan het wel of niet realiseren van de projecten van de Versnellingsagenda, heeft de Rekenkamer de voortgangs- en verantwoordingsinformatie in de p&c documenten doorgenomen. Daarnaast heeft de Rekenkamer informatie opgevraagd bij de ambtelijke organisatie als aanvulling op de informatie uit de p&c documenten. Ook zijn voor enkele projecten gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties die hebben deelgenomen aan de expertmeeting begin 2009.

1.4 Afbakening

Het onderzoek richt zich op:

- Alle projecten van de Versnellingsagenda van de provincie Utrecht die op 15 april 2009 door PS zijn vastgesteld;
- De voorgenomen versnelling bij de projecten van de Versnellingsagenda;
- De beoogde en behaalde resultaten van de Versnellingsagenda, i.c. de resultaten van de projecten;

²² SMART: specifiek, meetbaar, ambitieus/acceptabel, realistisch en tijdgebonden.

- De verantwoordingsinformatie van de provincie Utrecht over de realisatie van de projecten vanaf april 2009 tot en met maart 2011 en de kwaliteit van de verantwoordingsinformatie. Met kwaliteit doelt de Rekenkamer op de mate waarin de verantwoordingsinformatie specifiek en volledig is.
- De succes- en faalfactoren bij het (versneld) realiseren van de projecten. Hiermee doelt de Rekenkamer op de belangrijkste oorzaken voor het wel of niet realiseren van een project.

Het onderzoek richt zich niet op:

- De effectiviteit van de Versnellingsagenda op de macro-economie. Doel van de Versnellingsagenda is het versterken van het Utrechtse bedrijfsleven en het Utrechtse leef- en vestigingsklimaat. De Rekenkamer is niet nagegaan of dit doel door de Versnellingsagenda is bereikt. Economische effecten worden vaak beïnvloed door een groot aantal externe factoren, waardoor het moeilijk is om een direct en afzonderlijk verband aan te tonen tussen het provinciaal economisch beleid en de economische effecten. Dit is ook een belangrijke uitkomst geweest van het onlangs uitgebrachte rekenkameronderzoek naar het niet-ruimtelijke provinciaal economisch beleid.²³ Voor de goede orde: het onderhavige onderzoek richt zich wél op de prestaties die met de Versnellingsagenda worden beoogd en al dan niet zijn bereikt, zoals het aantal verstrekte subsidies en de ingezette middelen.
- De werkelijke bijdrage van een project van de Versnellingsagenda aan een individueel bedrijf of sector van bedrijven. Hierbij doen zich namelijk meerdere problemen voor. Eén van de problemen is dat sprake kan zijn van het eerder genoemde verdringingseffect. Dit houdt op micro-economisch niveau in dat de extra vraag die een project van de Versnellingsagenda heeft gecreëerd voor een ondernemer, ertoe kan leiden dat deze ondernemer andere opdrachten niet of op een later tijdstip uitvoert. Om een goed oordeel te kunnen geven over de bijdrage van een project aan een bedrijf of bedrijfsector, is onderzoek bij en zijn interviews met betrokken ondernemers en belangenverenigingen noodzakelijk. We hadden een duidelijke voorkeur om het onderzoek vóór de zomer 2011 te publiceren, zodat wij PS zo spoedig mogelijk inzicht kunnen bieden in de resultaten en PS desgewenst (nog) kunnen bijsturen op de Versnellingsagenda. Daarom hebben we (vooralsnog) afgezien van een onderzoek bij ondernemers.
- De eventuele subsidieontvangers, omdat het eventueel niet-gebruik van subsidies een apart onderzoek vergt.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een beknopte analyse gegeven van de uitputting op het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 en de Begrotingen 2009 en 2010. In hoofdstuk 3 is een samenvatting opgenomen van de projecten van de Versnellingsagenda, waarbij wordt ingegaan op de voorgenomen versnelling, de behaalde resultaten, de uitputting van het budget van de Versnellingsagenda, de verantwoording en de succes- en faalfactoren. Deze samenvatting is gebaseerd op de meer uitgebreide beoordeling van de projecten in hoofdstuk 4.

²³ Randstedelijke Rekenkamer (2011), Provinciaal economisch beleid

HOOFDSTUK 2

Analyse uitputting begrotingen en uitvoeringsprogramma

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de eerste onderzoeksvraag: In hoeverre ligt de uitputting van de Begrotingen 2009 en 2010 en het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 op schema? De uitputting van de Versnellingsagenda komt aan bod in hoofdstuk 3 en 4.

2.1 Inleiding

De Rekenkamer acht het relevant om de beoordeling van de Versnellingsagenda te relateren aan de besteding en uitputting van de middelen van het Uitvoeringsprogramma en de begroting als geheel. Het doel van de Versnellingsagenda is namelijk om een bijdrage te leveren aan het bestrijden van de economische crisis door het naar voren halen van de besteding van middelen. Om het bereiken van dat doel op waarde te kunnen schatten, is het van belang om op hoofdlijnen te weten wat de stand van zaken is van de besteding van de budgetten van het Uitvoeringsprogramma en de begroting. Immers, een eventuele onderuitputting van het Uitvoeringsprogramma en/of de begroting verhoudt zich slecht tot de ambitie om bij te dragen aan het bestrijden van de gevolgen van de economische crisis. Per saldo zouden er dan minder provinciale middelen in de samenleving terecht komen en zou afbreuk worden gedaan aan het economisch effect daarvan. Het beoogde effect van de Versnellingsagenda om bij te dragen aan de economie, zou dus teniet gedaan worden als daartegenover sprake is van een (aanzienlijke) onderbesteding van het Uitvoeringsprogramma en de begroting.

Onderbesteding

Al enige jaren kampt de provincie met een zogenoemde onderbesteding van de begroting. Met onderbesteding doelt de Rekenkamer op het probleem dat de provincie minder uitgeeft dan begroot, wat vaak pas blijkt bij het opmaken van de jaarrekening. Tussentijdse wijziging van de begroting biedt vooralsnog in onvoldoende mate een oplossing voor dit probleem.

Zowel de provincie als de Rekenkamer hebben aan dit probleem in 2008 aandacht geschonken.²⁴ Het is een probleem met verschillende oorzaken: aan de inkomsten- en aan de uitgavenkant, met zowel endogene als exogene factoren dan wel een combinatie van beide.

Als hoofdoorzaken worden de volgende redenen genoemd:

- geen realistische planningen en ramingen, zowel qua uitgaven als inkomsten;
- vertragingen in de uitvoering van het beleid en van projecten;
- problemen met de interne informatievoorziening, waardoor knelpunten laat worden gesignaleerd en bijsturing niet goed meer mogelijk is.

Ook in de Voorjaarsnota 2010 besteedt de provincie aandacht aan onderbesteding.²⁵ Ze stelt dat uit de diverse onderzoeken ten aanzien van onderbestedingen die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd, blijkt dat

²⁴ Randstedelijke Rekenkamer (2008), Bijsturen met de begroting & Provincie Utrecht (2008), Onderzoek onderbesteding; afdeling Financiën Team Control, 2008BEM96 bijlage

²⁵ Provincie Utrecht (2010), Voorjaarsnota 2010, p. 24

onderbestedingen zich met name voordoen bij incidentele budgetten en budgetten die gekoppeld zijn aan een reserve, zoals bij het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 en bij Grote Wegen Werken. Onderbestedingen op structurele, materiële budgetten en apparaatskosten doen zich volgens de provincie in veel mindere mate voor. Daarnaast stelt de provincie dat de oorzaken voor onderbesteding niet alleen extern van aard zijn. Ook factoren als politieke ambities, planoptimisme en de cultuur binnen de organisatie spelen een rol bij het ontstaan van onderbestedingen.

De Rekenkamer gaat in de volgende paragrafen na in hoeverre de budgetten van de Begrotingen 2009 en 2010 en het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 zijn uitgeput en er sprake is van onderbesteding.

2.2 Uitputting Begroting 2009 en Begroting 2010

In tabel 8 is de uitputting op de Begroting 2009 en de begrotingsprogramma's weergegeven aan de hand van de Jaarstukken 2009. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen de primitieve begroting en de begroting na wijziging.

Tabel 8 Uitputting Begroting 2009 (o.b.v. lasten en bedragen € x mln.)

Programma / onderwerp	Primitieve Begroting 2009	Begroting 2009 na wijziging	Jaarrekening 2009	Uitputting t.o.v. primitieve begroting	Uitputting t.o.v. begroting na wijziging
1 Ruimtelijke ontwikkeling	14	27	25	179%	93%
2 Landelijk gebied	88	103	54	61%	52%
3 Wonen en stedelijke vernieuwing	40	43	18	45%	42%
4 Duurzaamheid en milieu	27	33	22	81%	67%
5 Water	10	10	9	90%	90%
6 Economische zaken en recreatie	16	13	15	94%	115%
7 Mobiliteit	168	116	103	61%	89%
8 Samenleving, cultuur en sport	36	41	41	114%	100%
9 Jeugd, onderwijs en zorg	112	125	129	115%	103%
10 Bestuur en middelen	29	34	34	117%	100%
Totaal	539	544	450	83%	83%

Het verschil in lasten tussen de Begroting 2009 na wijziging en de Jaarrekening 2009 is in totaal € 94 mln. en er is dus sprake van een onderbesteding van 17%. De belangrijkste verschillen doen zich voor bij programma 2 'Landelijk gebied', programma 3 'Wonen en Stedelijke vernieuwing', programma 4 'Duurzaamheid en Milieu' en programma 7 'Mobiliteit'.

- **Programma 2;** Het overschot aan middelen van € 48,5 mln. wordt verklaard door een minder grote inzet van rijksmiddelen ILG. De provincie geeft aan dat door een aangepast instrumentarium de verwerving van gronden in 2009 op gang is gekomen. Vooral nog heeft de provincie vooral ruilgronden verworven. De rijksmiddelen ILG mogen pas ingezet worden als de verworven gronden doorgeleverd zijn aan de definitieve eindbeheerder en op een juiste locatie liggen (bijv. binnen EHS). De ruilgronden worden tot de doorlevering gefinancierd uit provinciale middelen (o.a. het Revolverend Fonds grondaankopen landelijk gebied).

- Programma 3; De provincie geeft aan dat het overschot van € 25,2 mln. grotendeels (€ 22,5 mln.) wordt verklaard door het Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen. Slechts een beperkt aantal gemeenten heeft gebruik gemaakt van de voorschotregeling, waardoor de werkelijke lasten veel lager zijn. Het fonds is onderdeel van het Uitvoeringsprogramma.
- Programma 4; De provincie geeft aan dat de onderuitputting grotendeels (€ 8,4 mln. van de € 10,9 mln.) veroorzaakt wordt door onderwerpen van het Uitvoeringsprogramma, zoals 'Uitplaatsing hinderlijke bedrijven', 'Actieplan Duurzaamheid', de regeling 'Duurzaamheid, Energie en Klimaat' en het project 'Klimaat op Orde'.
- Programma 7; De onderuitputting van € 13 mln. wordt volgens de provincie veroorzaakt door minder grote lasten bij het Regionaal verkeersmanagement, bij diverse uitvoeringsprojecten van het Utrechts Mobiliteitsprogramma en bij diverse uitvoeringsprojecten van het Bereikbaarheidsoffensief Randstad.

NB: Bij programma 6 'Economische zaken en recreatie' en programma 9 'Jeugd, onderwijs en zorg' is sprake van een overbesteding. Bij programma 6 komt dit door de Tipp-regeling (Tenderregeling Investeringsprogramma Provincies). De gemeenten die aan de regeling deelnemen ontvangen via de provincie subsidie van het (voormalig) ministerie EZ. De provincie heeft in 2009 € 2,6 mln. ontvangen.²⁶ Bij programma 9 komt dit door extra uitgaven aan jeugdzorg.

In tabel 9 is de uitputting op de Begroting 2010 en de begrotingsprogramma's weergegeven aan de hand van de Jaarstukken 2010.

Tabel 9 Uitputting Begroting 2010 (o.b.v. lasten en bedragen € x mln.)

Programma / onderwerp	Primitieve Begroting 2010	Begroting 2010 na wijziging	Jaarrekening 2010	Uitputting t.o.v. primitieve begroting	Uitputting t.o.v. begroting na wijziging
1 Ruimtelijke ontwikkeling	17	17	8	47%	47%
2 Landelijk gebied	71	77	84	118%	109%
3 Wonen en stedelijke vernieuwing	4	23	26	650%	113%
4 Duurzaamheid en milieu	30	49	52	173%	106%
5 Water	10	10	8	80%	80%
6 Economische zaken en recreatie	19	11	12	63%	109%
7 Mobiliteit	161	112	109	68%	97%
8 Samenleving, cultuur en sport	37	37	37	100%	100%
9 Jeugd, onderwijs en zorg	108	129	125	116%	97%
10 Bestuur en middelen	31	34	34	110%	100%
Totaal	487	499	494	101%	99%

Het verschil in lasten tussen de Begroting 2010 na wijziging en de Jaarrekening 2010 is in totaal € 5 mln. en er is dus sprake van een zeer geringe onderbesteding van 1%. Het belangrijkste verschil doet zich voor bij programma 1 'Ruimtelijke ontwikkeling'. De onderuitputting wordt voornamelijk verklaard door een onderuitputting van € 2,5 mln. bij 'Groot Mijdrecht Noord' en een onderuitputting van € 6,1 mln. bij 'Uitvoering Hart van de Heuvelrug'.

NB: Bij programma 2, 3 4 en 6 is sprake van een overbesteding. Bij programma 2 heeft dit voornamelijk te maken met de rijksmiddelen ILG. Bij programma 3 zijn de lasten toegenomen door een overboeking van het Fonds stedelijk bouwen en wonen van 2009 naar 2010. Bij programma 4 'Duurzaamheid en milieu' heeft de toename

²⁶ Provincie Utrecht (2010), Jaarstukken 2009, p. 59

van de lasten te maken met het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit en bij programma 6 'Economische zaken en recreatie' heeft het met meerdere economische onderwerpen te maken.

Om na te gaan of de onderbesteding de afgelopen jaren is toe- of afgenomen, heeft de Rekenkamer de uitputting op de Begrotingen van 2005 tot en met 2010 in kaart gebracht in tabel 10.

Tabel 10 Uitputting Begrotingen 2005-2010 (o.b.v. lasten en bedragen € x mln.)

	Primitieve Begroting	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Onderbesteding
2005	302	386	337	12,7%
2006	337	405	363	10,4%
2007	373	472	435	7,6%
2008	425	496	426	14,1%
2009	539	544	450	17,3%
2010	487	499	494	1,0%

In 2005 had de provincie te maken met een onderbesteding van 12,7%. Dit is in de twee jaar daarna afgenomen tot 7,6% in 2007. Vervolgens neemt de onderbesteding toe naar 14,1% in 2008 en 17,3% in 2009. In 2010 is juist sprake van een scherpe afname van de onderbesteding naar 1%. De provincie geeft hiervoor in de Jaarstukken 2010 (p. 17) de volgende verklaring: "Naar het zich laat aanzien begint de continue aandacht voor het onderwerp onderbesteding in de afgelopen jaren langzaam zijn vruchten af te werpen."

2.3 Uitputting Uitvoeringsprogramma 2007-2011

In tabel 11 zijn het oorspronkelijke en het huidige budget van het Uitvoeringsprogramma tegen elkaar afgezet.²⁷

Tabel 11 Oorspronkelijke en huidige budget Uitvoeringsprogramma 2007-2011 per programma (bedragen € x mln.)

Programma / onderwerp	Oorspronkelijke budget 2007-2011	Huidige budget (Begroting 2011)	Vershil	Huidige t.o.v. oorspronkelijke budget (in %)
1 Ruimtelijke ontwikkeling	31	16,5	14,5	53%
2 Landelijk gebied	65	63	2	97%
3 Wonen en stedelijke vernieuwing	66	56	10	85%
4 Duurzaamheid en milieu	47	38	9	81%
5 Water	14	10,5	3,5	75%
6 Economische zaken en recreatie	34	29	5	85%
7 Mobiliteit	72	56	16	78%
8 Samenleving, cultuur en sport	30	29	1	97%
9 Jeugd, onderwijs en zorg	43	42	1	98%
10 Bestuur en middelen	17	15	2	88%
Totaal	419	355	64	85%

Bron: Overdrachtsdocument, bewerkingen Rekenkamer

²⁷ Provincie Utrecht (2010), Provincie Utrecht in perspectief – Overdrachtsdocument, 2011BEM08 bijlage

Voor de periode 2007-2011 was aanvankelijk € 419 miljoen voor het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 beschikbaar. Dit budget is in verschillende stappen naar beneden bijgesteld tot € 355 mln.:

- Bij de Voorjaarsnota 2009 (vlak na de vaststelling van de Versnellingsagenda) is het totaal bedrag voor het Uitvoeringsprogramma met € 20 mln. naar beneden bijgesteld. Hierdoor bedroeg het totaal budget € 399 mln.
- Bij de Begroting 2010 is het budget verder naar beneden bijgesteld met € 33 mln., waardoor het totaal budget € 366 mln. bedroeg.
- Tenslotte is bij de behandeling van de Begroting 2011 het budget nog verder naar beneden bijgesteld tot een bedrag van € 355 mln. Het verschil met het oorspronkelijke budget bedraagt daarmee € 64 mln. (15%).

De grootste verschillen tussen het oorspronkelijke budget en het huidige budget, doen zich in absolute bedragen voor bij programma 1 'Ruimtelijke ontwikkeling' (minus € 14,5 mln.), programma 3 'Wonen en Stedelijke Vernieuwing' (minus € 10 mln.), programma 4 'Duurzaamheid en Milieu' (minus € 9 mln.) en programma 7 'Mobiliteit' (minus € 16 mln.).

In tabel 12 is aangegeven wat de uitputting van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 is op 31 december 2010.²⁸ Hierbij is uitgegaan van het huidige budget volgens de Begroting 2011.²⁹

Tabel 12 Uitputting Uitvoeringsprogramma 2007-2011 per programma (bedragen € x mln.)

Programma / onderwerp	Huidige budget (Begroting 2011)	Uitputting t/m 31-12-2010 (Jaarstukken 2010)	Uitputting in relatie tot huidige budget (Jaarstukken 2010)
1 Ruimtelijke ontwikkeling	16,5	5,7	35%
2 Landelijk gebied	63	33,7	53%
3 Wonen en stedelijke vernieuwing	56	33,7	60%
4 Duurzaamheid en milieu	38	22,4	59%
5 Water	10,5	4	38%
6 Economische zaken en recreatie	29	10,5	36%
7 Mobiliteit	56	12,3	22%
8 Samenleving, cultuur en sport	29	16,2	56%
9 Jeugd, onderwijs en zorg	42	21,3	51%
10 Bestuur en middelen	15	10,6	70%
Totaal	355	171	48%

Bron: Jaarstukken 2010, bewerkingen Rekenkamer

De realisatie van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 bedraagt vanaf 2007 tot en met eind 2010 € 171 mln. Dit is een uitputting van 48% van het bijgestelde budget van het Uitvoeringsprogramma. Voor de periode vanaf begin 2011 geldt dus dat een groot deel van het budget (ruim € 184 mln.) nog besteed zal moeten worden. De provincie heeft al aangegeven dat een deel daarvan zal worden doorgeschoven naar de jaren 2012 en verder.

De programma's waarbij vooral sprake is van een achterblijvende realisatie c.q. onderbesteding zijn:

- Programma 1 - Ruimtelijke Ontwikkeling;
- Programma 5 - Water;
- Programma 6 - Economische zaken en recreatie;
- Programma 7 - Mobiliteit.

²⁸ Provincie Utrecht (2011), Jaarstukken 2010

²⁹ Het budget is het saldo van de lasten en baten van het Uitvoeringsprogramma 2007-2011, waarbij de baten veelal gering van omvang zijn.

In 2010 is van het Uitvoeringsprogramma € 21 mln. minder besteed dan begroot (€ 97 mln.) wat leidt tot een onderbesteding van 21% voor 2010. Dit is een opvallend verschil met de zeer geringe onderbesteding van 1% (€ 5 mln.) op de Begroting 2010.

De provincie geeft aan dat de onderbesteding voornamelijk wordt veroorzaakt doordat de budgetten voor het Uitvoeringsprogramma al in de begroting zijn opgenomen op het moment dat er slechts ruwe plannen/ideeën waren voor de besteding van het budget.³⁰ Ook geeft de provincie aan dat het lastig is om de daadwerkelijke kasritmes van het Uitvoeringsprogramma goed te ramen, omdat de provincie in de uitvoering afhankelijk is van derden, met name van betrokken gemeenten.³¹

Bevinding 1: De Rekenkamer stelt vast dat in 2009 nog sprake was van een onderbesteding van 17%. In 2010 is daarentegen vrijwel geen onderbesteding (1%).

Het Uitvoeringsprogramma 2007-2011 kent een forse onderbesteding. Ultimo 2010 is in totaal 48% van het huidige budget besteed. In 2010 is van het Uitvoeringsprogramma € 21 mln. minder besteed dan begroot (€ 97 mln.) wat leidt tot een onderbesteding van 21% voor 2010. Dit is een opvallend verschil met de zeer geringe onderbesteding van 1% (€ 5 mln.) op de Begroting 2010. De provincie zal naar verwachting het resterende budget niet meer volledig in 2011 besteden, maar ook in 2012 en verder.

De Rekenkamer merkt op dat de onderbesteding aanzienlijk groter zou zijn geweest wanneer niet € 355 mln., maar de oorspronkelijke € 419 mln. (eind 2007) als uitgangspunt was genomen. In dat geval zou in totaal 41% van het Uitvoeringsprogramma zijn besteed ultimo 2010.

Het is de vraag of en in hoeverre het probleem van onderbesteding zich ook voordoet bij de Versnellingsagenda. Hierop zal de Rekenkamer antwoord geven in de hoofdstukken 3 en 4.

³⁰ Provincie Utrecht (2010), Provincie Utrecht in perspectief – Overdrachtsdocument, 2011BEM08 bijlage

³¹ Provincie Utrecht (2011), Jaarstukken 2010

HOOFDSTUK 3

Samenvatting analyse projecten Versnellingsagenda

In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste bevindingen van de analyse van de Versnellingsagenda samengevat. De bevindingen gaan in op de voorgenomen versnelling, de budgettaire uitputting, de behaalde resultaten en de succes- en faalfactoren. Deze bevindingen zijn gebaseerd op de meer uitgebreide analyse van de projecten in hoofdstuk 4.

3.1 Voorgenomen Versnelling

PS hebben de Versnellingsagenda vastgesteld om actief bij te dragen aan de bestrijding van de economische crisis, door projecten versneld uit te voeren. De Rekenkamer is nagegaan in hoeverre bij de projecten van de Versnellingsagenda sprake is van een voorgenomen versnelling. Hierbij zijn de volgende opties mogelijk:

- Voorgenomen versnelling
 - Van het project is een oorspronkelijke planning vastgelegd in bijvoorbeeld het Uitvoeringsprogramma of in een beleidsnota, waarbij is aangegeven wanneer het project wordt uitgevoerd en wanneer de beschikbare middelen worden ingezet. In de Versnellingsagenda of nadere uitwerking van het betreffende project is een bijgestelde planning opgenomen, waaruit blijkt dat het project eerder wordt uitgevoerd en dat de beschikbare middelen eerder worden ingezet.
 - Het project in de Versnellingsagenda is een concrete uitwerking van een meer algemeen initiatief dat al in het Uitvoeringsprogramma of in een beleidsnota was opgenomen zonder concrete uitvoeringsplannen.
- Geen voorgenomen versnelling
 - Het project is een geheel nieuwe investering, waarbij de facto geen sprake is van een versnelling.
 - Het project wordt volgens de oorspronkelijke planning uitgevoerd.

In tabel 13 is aangegeven bij welke projecten sprake is van een voorgenomen versnelling en bij welke niet.

Tabel 13 Projecten met en zonder voorgenomen versnelling (bedragen volgens Versnellingsagenda 15 april 2009)

Project	Voorgenomen versnelling	Middelen (in € x mln.)	
1	Energiek Utrecht - Meer met Minder	Nee	20,0
2	Duurzaam Dakenplan Utrecht	Ja	0,6
3a	Versnellen onderhoudswerkzaamheden	Ja	7,5
3b	Restauratie monumenten - Erfgoedparels	Nee	9,0
4	Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven	Ja	18,0
5	Startersbeleid	Nee	1,3
6	Versnellen woningbouw - Knelpuntenpot	Nee	20,0
7	Versnelling door minder regels en snellere uitvoering	Nee	p.m.
8a	Jeugdwerkloosheid	Ja	0,4
8b	Jongeren bouwen voor jongeren	Nee	0
8c	Behoud kenniswerkers	Nee	0
8d	Inzet chronisch zieken en gehandicapten	Nee	0,5
9	Platform Versnellingsagenda	Nee	0
Totaal			77,3

Bij 4 van de 13 projecten is sprake van een voorgenomen versnelling, namelijk bij het 'Duurzaam Dakenplan Utrecht' (€ 0,6 mln.), 'Versnellen van onderhoudswerkzaamheden aan wegen' (€ 7,5 mln.), 'Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven' (€ 18 mln.) en 'Jeugdwerkloosheid' (€ 0,4 mln.). Het 'Duurzaam Dakenplan Utrecht' is een concrete uitwerking van een algemeen initiatief. Bij de drie andere projecten met een voorgenomen versnelling is sprake van het naar voren halen van beschikbare budgetten. Uitgaande van de bedragen in de Versnellingsagenda is de totale versnelde inzet van middelen van deze vier projecten € 26,5 mln.

Bij de andere 9 projecten, samen € 50,8 mln., is geen sprake van een voorgenomen versnelling, hierbij is sprake van een nieuw initiatief of nieuwe investering.

Bevinding 2: Bij 4 van de 13 projecten is sprake een voorgenomen versnelling. De voorgenomen versnelde inzet van middelen bij deze vier projecten bedraagt € 26,5 mln. (26%). Bij de andere 9 projecten, samen € 50,8 mln., is sprake van een nieuw initiatief of nieuwe investering.

3.2 Behaalde resultaten

De Rekenkamer is voor de projecten van de Versnellingsagenda nagegaan wat de beoogde resultaten zijn. Dit zijn de beoogde resultaten volgens de Versnellingsagenda of volgens een nadere uitwerking van het project. Hierna heeft de Rekenkamer beoordeeld in hoeverre deze resultaten zijn behaald. Dit is in tabel 14 is per project aangegeven. Hierbij onderscheidt de Rekenkamer de categorieën 'Ja', 'Deels' en 'Nee'. Indien het beoogde resultaat bij een project niet of nauwelijks is behaald is dit met 'nee' aangegeven. 'Deels' bij het gedeeltelijk behalen van het beoogde resultaat en 'ja' wanneer de beoogde resultaten in grote mate zijn behaald. Onder de tabel is per project een toelichting gegeven. De kleuren corresponderen met de kleuren per project in hoofdstuk 4.

Tabel 14 Behaalde resultaten per project

Project		Resultaten behaald
1	Energiek Utrecht - Meer met Minder	Nee
2	Duurzaam Dakenplan Utrecht	Deels
3a	Versnellen onderhoudswerkzaamheden	Nee
3b	Restauratie monumenten - Erfgoedparels	Deels
4	Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven	Nee
5	Startersbeleid	Nee
6	Versnellen woningbouw - Knelpuntenpot	Deels
7	Versnelling door minder regels en snellere uitvoering	Nee
8a	Jeugdwerkloosheid	Deels
8b	Jongeren bouwen voor jongeren	Nee
8c	Behoud kenniswerkers	Nee
8d	Inzet chronisch zieken en gehandicapten	Deels
9	Platform Versnellingsagenda	Nee

Beoogde resultaten deels behaald:

- **Project 2 Duurzaam Dakenplan Utrecht.** De provincie heeft de termijn waarop de innovatieve, duurzame daktechnieken in proeftuinen moeten worden aangelegd, verlengd van 2009 naar 2010. In 2010 zijn vier proefdaken aangelegd. De vijfde wordt naar verwachting in 2011 aangelegd.

- **Project 3b Restauratie monumenten – Erfgoedparels.** Alle voor 2010 gereserveerde middelen zijn in 2010 verstrekt voor de restauratie van monumenten. Wel merkt de Rekenkamer hierbij op dat het beoogde resultaat, restauratie van monumenten, algemeen geformuleerd is. Het beoogde resultaat om in de subsidievoorwaarden op te nemen dat de werkzaamheden door leerwerkbedrijven wordt uitgevoerd, is niet gedaan.
- **Project 6 Versnellen woningbouw - Knelpuntenpot.** In 2010 heeft de provincie met de Knelpuntenpot 7 stagnerende woningbouwprojecten met 624 woningen vlot kunnen trekken door zowel rentekortingsubsidies als garantstellingen. Het beoogde resultaat om 15 woningbouwprojecten vlot te trekken, lijkt echter niet gehaald te gaan worden vóór juli 2011. Van de garantstelling is zeer beperkt gebruikt gemaakt. Van de rentekortingsubsidies is meer gebruik gemaakt, maar mogelijk blijft een deel van het budget over.
- **Project 8a Jeugdwerkloosheid.** Voor een deel van de middelen (€ 248.381) geldt dat er sprake is van een versnelling. Daarnaast is een deel van de subsidie toegekend aan projecten die niet direct gerelateerd zijn aan de bestrijding van jeugdwerkloosheid, omdat de provincie zich heeft moeten houden aan de kaders van de Subsidieverordening Sociale Agenda.
- **Project 8d Inzet chronisch zieken en gehandicapten.** De uitvoering van de drie deelprojecten bij dit onderdeel verloopt in wisselende mate. Eén project is volgens planning uitgevoerd, één deels en één later dan gepland.

Beoogde resultaten niet of nauwelijks behaald:

- **Project 1 Energiek Utrecht – Meer met Minder.** Van de subsidieregeling Energiek Utrecht hebben weinig eigenaren gebruik gemaakt voor het isoleren van hun woning. Van de regeling Meer met Minder is wel gebruik gemaakt, maar hierbij geldt ook dat het aantal aanvragen achterblijft bij het beoogde resultaat om voor 10.000 à 15.000 woningen subsidies te verstrekken. Bij de nieuwe regeling is ook sprake van een groep van 222 aanvragers die eerder al een rijkssubsidie had ontvangen en vervolgens ook nog een provinciale subsidie kreeg.
- **Project 3a Versnellen onderhoudswerkzaamheden.** De provincie heeft in 2010 geen € 11,5 mln., maar € 4,8 mln. aan groot onderhoud besteed. Dit is een onderbesteding van € 6,7 mln. en de uiteindelijke versnelling bedraagt hierdoor € 0,8 mln. (11%) in plaats van de beoogde € 7,5 mln.
- **Project 4 Investeringsagenda nieuwe innovatieve bedrijvigheid.** Van de mogelijkheid om innovaties door de provincie te laten voorfinancieren is beperkt gebruik gemaakt.
- **Project 5 Startersbeleid.** Dit onderdeel van de Versnellingsagenda betreft de uitvoering van een amendement uit 2007, waaraan tot op heden geen uitvoering is gegeven.
- **Project 7 Aanpassing procedures en regelgeving.** Dit project bestaat uit drie deelprojecten. Er is geen Taskforce voor een snellere afhandeling van vergunningen gestart, de termijn voor betalingen is niet teruggedrongen en het crisis ondernemersloket is vertraagd operationeel geworden. Daarbij is van het loket in geringe mate gebruik gemaakt.
- **Project 8b Jongeren bouwen voor jongeren.** Het is de provincie niet gelukt om onderhoudswerkzaamheden aan schoolgebouwen te laten uitvoeren door erkende leerwerkbedrijven.
- **Project 8c Behoud kenniswerkers.** De provincie heeft geen uitvoering gegeven aan dit onderdeel van de Versnellingsagenda.
- **Project 9 Platform Versnellingsagenda.** Het overleg Platform Versnellingsagenda heeft drie keer plaats gevonden, waarna het is gestopt.

Bevinding 3: Van alle projecten van de Versnellingsagenda zijn in geen enkel geval de beoogde resultaten geheel behaald. Voor 5 projecten geldt dat de beoogde resultaten gedeeltelijk zijn/worden behaald en in 8 gevallen zijn/worden de beoogde resultaten niet of nauwelijks behaald.

Uitputting Versnellingsagenda

Voor de projecten met een voorgenomen versnelling is de Rekenkamer nagegaan in hoeverre de middelen daadwerkelijk versneld zijn ingezet (zie tabel 15). De bedragen zoals oorspronkelijk vermeld in de Versnellingsagenda kunnen zijn aangepast in de nadere uitwerking van een project. Voor de berekening van de uitputting eind 2010 is de Rekenkamer uitgegaan van het eventueel aangepaste budget.

Tabel 15 Overzicht uitputting middelen projecten met een voorgenomen versnelling

Project		Oorspronkelijk budget Versnellingsagenda (in € x mln.)	Eventueel aangepast budget (in € x mln.)	Uitputting 31-12-2010 (in € x mln.)	Uitputting 31-12-2010 (%)
2	Duurzaam Dakenplan Utrecht	0,6	0,6	0,5	83%
3a	Versnellen onderhoudswerkzaamheden ³²	7,5	7,5	0,8	11%
4	Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven ³³	18	onbekend	0,8	-
8a	Jeugdwerkloosheid ³⁴	0,4	0,2	0,2	100%
Totaal		26,5	8,3 + onbekend bedrag project 4	2,3	max. 28% ³⁵

Het totaal budget van de 4 projecten met een voorgenomen versnelling bedraagt € 8,3 mln. Dit bedrag wijkt af van de eerder genoemde € 26,5 mln. in paragraaf 3.1. Dit heeft voornamelijk te maken met project 4 'Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven'. De in de Versnellingsagenda genoemde € 18 mln. bij dit project is niet in de berekening meegenomen, omdat dit niet uitsluitend provinciale middelen betreft. In dit bedrag zijn ook de rijks- en Europese subsidies voor respectievelijk Pieken in de Delta en EFRO opgenomen. De provincie heeft niet aan kunnen geven welk deel van de € 18 mln. provinciale middelen zijn, vandaar dat bij het aangepaste budget in de tabel 'onbekend' is opgenomen. Het budget bij project 8a 'Jeugdwerkloosheid' wijkt af van het oorspronkelijke budget, omdat voor een deel van de middelen geen sprake is van een versnelde inzet. Het betreft voor een deel de inzet van de budgetten uit 2008 en 2009.

Van de 4 projecten met een voorgenomen versnelling is ultimo 2010 daadwerkelijk € 2,3 mln. versneld ingezet. Bij project 8a 'Jeugdwerkloosheid' is het budget volledig ingezet. Bij twee projecten geldt dat het budget deels is ingezet. Bij project 4 'Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven' is de daadwerkelijke versnelling € 0,8. Aangezien het budget van dit project onbekend is, kan geen percentage van de uitputting van dit project worden bepaald.

Ook voor de projecten die een nieuw initiatief of investering betreffen is de Rekenkamer nagegaan in hoeverre de begrote middelen per project eind 2010 zijn uitgeput. In tabel 16 zijn de begrote middelen afgezet tegen de werkelijke uitputting tot en met 2010. Ook hier kunnen de bedragen zijn aangepast als gevolg van een nadere

³² De Rekenkamer heeft hier de middelen opgenomen die versneld worden ingezet.

³³ Van het totaalbedrag is slechts een deel provinciale cofinanciering. De provincie heeft niet aan kunnen geven wat de omvang hiervan is.

³⁴ De Rekenkamer heeft hier de middelen opgenomen die versneld worden ingezet.

³⁵ Dit percentage bedraagt maximaal 28%, omdat het begrote bedrag van project 4 ontbreekt in het totaal begrote bedrag.

uitwerking van een project. De Rekenkamer is bij de berekening van de uitputting uitgegaan van bedragen uit de uitwerking van een project.

Tabel 16 **Overzicht uitputting middelen van projecten die een nieuw initiatief of investering betreffen**

Project		Oorspronkelijk budget Versnellingsagenda (in € x mln.)	Eventueel aangepast budget (in € x mln.)	Uitputting 31-12-2010 (in € x mln.)	Uitputting 31-12-2010 (in %)
1	Energiek Utrecht - Meer met Minder ³⁶	20	20	6,9	35%
3b	Restauratie monumenten - Erfgoedparels	9	6	4	67%
5	Startersbeleid	1,3	1,3	0	0%
6	Versnellen woningbouw – Knelpuntenpot ³⁷	20	2	1,1	55%
7	Versnelling door minder regels en snellere uitvoering	p.m.	0,3	0,3	100%
8b	Jongeren bouwen voor jongeren	0	0	n.v.t.	-
8c	Behoud kenniswerkers	0	0	n.v.t.	-
8d	Inzet chronisch zieken en gehandicapten ³⁸	0,5	0,5	0,2	40%
9	Platform Versnellingsagenda	0	0	n.v.t.	-
Totaal		50,8	30,1	12,5	42%

Het totaal budget van de 9 projecten die een nieuw initiatief of investering betreffen, bedraagt € 30,1 mln. Dit bedrag wijkt af van het oorspronkelijke budget van € 50,7 mln. Dit komt voornamelijk doordat bij project 6 'Versnellen woningbouw – Knelpuntenpot' de garantstelling tot maximaal € 20 mln. niet is meegenomen, omdat dit geen uitgaven betreffen.³⁹ Wel is het budget voor rentekortingsubsidies (€ 2 mln.) opgenomen. Dit is (naast de garantstelling) het andere onderdeel bij dit project. Daarnaast hebben PS bij de Voorjaarsnota 2009 besloten om niet € 9 mln., maar € 6 mln. voor project 3b 'Restauratie monumenten' beschikbaar te stellen.

De totale uitputting eind 2010 van de projecten die een nieuw initiatief of investering betreffen, bedraagt 42%. Bij één project is het begrote bedrag eind 2010 volledig uitgeput. Dit is project 7 'Versnelling door minder regels en snellere uitvoering'. Voor vier projecten geldt een gedeeltelijke uitputting eind 2010 van de begrote middelen. Bij project 1 'Energiek Utrecht - Meer met Minder' en project 8d 'Inzet chronisch zieken en gehandicapten' blijft de uitputting eind 2010 meer dan gemiddeld achter en bij project 5 'Startersbeleid' heeft er geen uitputting plaatsgevonden.

³⁶ De uitvoeringskosten (begroot op € 1,5 mln.) zijn hierin niet opgenomen.

³⁷ Dit betreft het bedrag voor rentekortingsubsidies. Het onderdeel garantstelling (€ 20 mln.) is niet in dit overzicht opgenomen. Ook de uitvoeringskosten (begroot op € 0,1 mln.) zijn hierin niet opgenomen.

³⁸ Uitputting volgens Najaarsrapportage 2010.

³⁹ De provincie heeft (medio januari 2011) voor € 1,7 mln. (9% van de raming) garant gestaan.

Het totaal budget van de begrote middelen in tabel 15 en 16 is samen € 38,4 mln. en wijkt sterk af van het bedrag in de Versnellingsagenda (€ 77,3 mln.). Dit heeft voornamelijk te maken met de projecten 4 'Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven' (€ 18 mln. in de Versnellingsagenda) en 6 'Versnellen woningbouw – Knelpuntenpot' (€ 20 mln. in de Versnellingsagenda).

Bevinding 4: Het totaalbudget van de projecten met een voorgenomen versnelling (€ 8,3 mln.) en het totaalbudget van de projecten die een nieuw initiatief of investering betreffen (€ 30,1 mln.) is samen € 38,4 mln. en wijkt sterk af van het bedrag in de Versnellingsagenda (€ 77,3 mln.). Dit verschil wordt grotendeels verklaard doordat de garantstelling bij project 6 (€ 20 mln.) en de middelen voor de investeringsagenda bij project 4 (€ 18 mln.) niet zijn meegenomen in de berekening.

Bij de 4 projecten met een voorgenomen versnelling is € 2,3 mln. eind 2010 daadwerkelijk versneld ingezet. De uitputting bedraagt circa 28%. De totale uitputting eind 2010 van de 9 projecten die een nieuw initiatief of investering betreffen bedraagt € 12,5 mln. (42%).

Verantwoording

PS hebben de Versnellingsagenda vastgesteld en dienen inzicht te hebben in de behaalde resultaten. Over de Versnellingsagenda als geheel wordt geen verantwoording afgelegd. De verantwoording vindt volgens de provincie per project plaats.⁴⁰ De Rekenkamer is zodoende nagegaan of over de projecten verantwoording aan PS is afgelegd. Daarbij is ook beoordeeld of de verantwoording specifiek en volledig is (kwaliteit van de verantwoording). Hierbij is nagegaan of over alle beoogde resultaten per project is verantwoord.

Tabel 17 Verantwoording resultaten

Project	Verantwoording aan PS	Specifiek en volledig
1	Energiek Utrecht - Meer met Minder	Ja
2	Duurzaam Dakenplan Utrecht	Deels
3a	Versnellen onderhoudswerkzaamheden	Deels
3b	Restauratie monumenten - Erfgoedparels	Deels
4	Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven	n.v.t.
5	Startersbeleid	Deels
6	Versnellen woningbouw - Knelpuntenpot	Ja
7	Versnelling door minder regels en snellere uitvoering	n.v.t.
8a	Jeugdwerkloosheid	Deels
8b	Jongeren bouwen voor jongeren	n.v.t.
8c	Behoud kenniswerkers	n.v.t.
8d	Inzet chronisch zieken en gehandicapten	Ja
9	Platform Versnellingsagenda	n.v.t.

Over 8 van de 13 projecten is aan PS verantwoording afgelegd. Over 5 projecten (4, 7, 8b, 8c en 9) is geen verantwoording afgelegd. Voor project 4 'Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven' geldt dat geen verantwoording wordt afgelegd over de versnelde inzet van de provinciale cofinanciering. Over cofinanciering aan Pieken in de Delta en EFRO projecten is wel verantwoord. Project 7 'Versnelling door minder regels en snellere uitvoering' valt uiteen in 3 deelprojecten, waarover geen verantwoording aan PS is afgelegd. De andere drie

⁴⁰ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 10 januari 2011

projecten (8b, 8c en 9) waarover geen verantwoording is afgelegd, betreffen projecten waarvoor de provincie geen budget heeft ingesteld (zie tabel 13).

Bij 3 van de 8 projecten waarover verantwoording is afgelegd, wordt specifiek verantwoord over alle beoogde resultaten. In 5 gevallen is de verantwoording deels specifiek. De verantwoording over project 2 'Duurzaam Dakenplan Utrecht' is deels, omdat wel over het aantal proeftuinen is verantwoord, maar niet over het aantal middelen. Bij project 3a 'Versnellen Onderhoudswerkzaamheden' is wel over de middelen verantwoord, maar niet over de specifieke wegen. Over project 3b 'Restauratie monumenten – Erfgoedparels' is niet specifiek verantwoord over het beoogde resultaat van de Versnellingsagenda, maar over de resultaten van de Erfgoedparels. Bij project 5 'Startersbeleid' is over de ontwikkelingen gerapporteerd, maar niet over de beoogde resultaten. Over de versnelde inzet van middelen bij project 8a 'Jeugdwerkloosheid' wordt niet specifiek verantwoord, maar er wordt verantwoord over de Sociale Agenda in het algemeen. Over de gehouden werkconferentie bij dit project is wel specifiek verantwoord.

Bevinding 5: GS hebben over 3 van de 13 projecten specifiek en volledig verantwoording aan PS afgelegd. Bij 5 projecten is de verantwoording aan PS deels specifiek en volledig. Over 5 projecten is door GS geen verantwoording aan PS afgelegd.

3.3 Succes- en faalfactoren

De Rekenkamer is voor de projecten van de Versnellingsagenda nagegaan wat de succes- en faalfactoren zijn. Met name bij het niet of deels halen van de beoogde resultaten bij een project, is het van belang om inzicht te krijgen in de belangrijkste oorzaken hiervan. In tabel 18 is een overzicht gegeven met de belangrijkste succes- of faalfactoren. Onder de tabel volgt een toelichting per project. Voor een meer uitgebreide toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

Tabel 18 Succes- en faalfactoren

Project		Resultaten behaald	Succes- of faalfactor
1	Energiek Utrecht - Meer met Minder	Nee	Energiek Utrecht had een aantal lastige eisen, terwijl Meer met Minder een bredere regeling is en beter bekend. Bij de laatstgenoemde regeling zijn de regels ruimer en is het gemiddelde aangevraagde subsidiebedrag hoger. Ook is sprake van een groep eigenaren (222) die ook een provinciale subsidie ontvangen, nadat ze al een rijkssubsidie hadden aangevraagd.
2	Duurzaam Dakenplan Utrecht	Deels	Het vinden van de juiste daken voor de proeflocaties kostte meer tijd dan de provincie had verwacht.
3a	Versnellen onderhoudswerkzaamheden	Nee	Het groot onderhoud moest gecombineerd worden met andere werkzaamheden. Een deel van het budget is niet besteed als gevolg van een aanbestedingsvoordeel.
3b	Restauratie monumenten - Erfgoedparels	Deels	Er is een grote restauratieachterstand bij monumenten, waardoor de schaarse provinciale middelen relatief makkelijk kunnen worden weggezet. Leerwerkbedrijven zijn niet in de subsidiewaarden opgenomen, omdat hiervoor al de Restauratie Opleidingsprojecten (ROP) zijn ingesteld.

Project		Resultaten behaald	Succes- of faalfactor
4	Versnelling investeringen in innovatieve bedrijven	Nee	De behoefte bij subsidieaanvragers is zeer gering gebleken.
5	Startersbeleid	Nee	De gemeente Utrecht zag geen voordelen in deelname aan het project 'IkStartSmart'.
6	Versnellen woningbouw - Knelpuntenpot	Deels	Projecten voldoen niet aan de criteria, kans op ongeoorloofde staatsteun, grote en complexe risico's en er is sprake van lange onderhandelingstrajecten.
7	Versnelling door minder regels en snellere uitvoering	Nee	De voorbereiding van het crisis ondernemersloket kostte meer tijd. Van het loket wordt weinig gebruik gemaakt en de provincie gaat na hoe hiermee verder wordt gegaan. De termijn voor betalingen is niet naar beneden gegaan, omdat het aantal deelfacturen was toegenomen.
8a	Jeugdwerkloosheid	Deels	De subsidieregeling heeft betrekking op meer onderwerpen dan alleen jeugdwerkloosheid.
8b	Jongeren bouwen voor jongeren	Nee	De provincie bleek geen bepalende rol te spelen. Onderhoudswerkzaamheden aan schoolgebouwen is het domein van gemeenten.
8c	Behoud kenniswerkers	Nee	Een provinciale inzet is niet nodig gebleken. De Kamer van Koophandel en de Universiteit Utrecht hebben op dit thema actie ondernomen.
8d	Inzet chronisch zieken en gehandicapten	Deels	Het project kende een lange voorbereidingstijd, omdat de voorbereidende gesprekken niet het gewenste resultaat opleverden.
9	Platform Versnellingsagenda	Nee	De urgentie voor het doorgaan van het overleg ontbrak volgens verschillende deelnemers.

- **Project 1 Energiek Utrecht – Meer met Minder.** Het aantal aanvragen voor de subsidie Energiek Utrecht bleef volgens de provincie achter bij de verwachting doordat:
 - de hoeveelheid middelen zeer groot was voor de tijd die is uitgetrokken voor de uitvoering;
 - de doelgroep particuliere woningeigenaren zeer divers is en lastig op korte termijn in beweging te krijgen;
 - de keuze om isolatiemaatregelen maximaal te bevorderen voor een deel van de doelgroep een drempel bleek.

De provincie beschouwt de nieuwe regeling Meer met Minder als succes en noemt hiervoor de volgende redenen:

- de naamsbekendheid van de regeling, omdat de nieuwe regeling landelijk bekend is bij particulieren en aanbieders in de bouwbranche;
- de nieuwe regeling is breder dan de voorgaande regeling, omdat naast isolatiemaatregelen ook investeringen in duurzame energieopwekking (zoals zonnepanelen en zonneboilers) gesubsidieerd kunnen worden;
- de eis dat eigenaren zelf 75% van de kosten moeten betalen, is komen te vervallen.

De Rekenkamer beschouwt de nieuwe regeling niet als succes, want het beoogde resultaat om voor 10.000 - 15.000 woningen subsidies te verstrekken wordt niet behaald (2.275 eind 2010, waarvan 1.651 voor Meer met Minder). Daarbij geldt dat het gemiddelde, aangevraagde subsidiebedrag veel hoger is (circa € 2.500 per woning) ten opzichte van de voorgaande regeling, waardoor het subsidieplafond sneller wordt bereikt en het beoogde resultaat niet behaald kan worden. Temeer omdat begin 2011 het totaal budget voor de nieuwe regeling met € 6,1 mln. naar beneden is bijgesteld. Ook is bij de nieuwe regeling sprake van een groep van

222 subsidieaanvragers (op een totaal van 1.651) die eerder al een rijkssubsidie had ontvangen en vervolgens ook nog een provinciale subsidie kreeg.

- **Project 2 Duurzaam Dakenplan Utrecht.** De termijn voor het inrichten van proeflocaties is verlengd van 2009 naar 2010. De ambtelijke organisatie heeft hiervoor de volgende oorzaken genoemd:
 - Enkele gebouwen waren ten tijde van de uitwerking van het project al in beeld als proeflocatie, maar bleken niet aan de voorwaarden van de provincie te voldoen.
 - Het selecteren van geschikte daken met zowel een hoog zichtbaarheidsgehalte als de juiste combinatie aan innovatieve daktechnieken kostte tijd.
 - De provincie ging met potentiële proefdakeigenaren zorgvuldig in overleg over de technieken, leveranciers en uitvoeringsdetails.
 - Op scholen is realisatie van de proeftuinen alleen in vakantieperioden mogelijk.
 - Per proeftuin was sprake van specifieke omstandigheden, waarmee rekening gehouden moest worden.

- **Project 3a Versnellen onderhoudswerkzaamheden.** Het was niet haalbaar om al het groot onderhoud aan de provinciale wegen in 2010 uit te voeren, omdat een deel van het groot onderhoud met andere werkzaamheden moest worden gecombineerd om 'werk met werk' te maken en de overlast voor weggebruikers te beperken. Ook is sprake van een aanbestedingsvoordeel, wat mede heeft gezorgd voor onderbesteding; Als gevolg van het gebundeld uitzetten van onderhoudsprojecten bedroegen de kosten van het onderhoud ruim € 1,0 mln. minder dan vooraf geraamd was. Ook kon de provincie niet al het onderhoud snel laten uitvoeren door de Europese aanbestedingsregels.⁴¹

- **Project 3b Restauratie monumenten - Erfgoedparels.** Er is sprake van een grote restauratieachterstand bij monumenten, waardoor de schaarse provinciale middelen relatief makkelijk kunnen worden weggezet. Leerwerkbedrijven zijn niet in de subsidievoorwaarden opgenomen. De provincie geeft aan dat voor het verwerven van leerwerkplekken al de Restauratie Opleidingsprojecten (ROP) zijn ingesteld.

- **Project 4 Investeringsagenda nieuwe innovatieve bedrijvigheid.** Van de beschikbaar gestelde budgetten om innovaties te versnellen is maar in één enkel geval gebruik gemaakt, omdat de behoefte bij subsidieaanvragers zeer gering is. De Rekenkamer merkt op dat de provincie vooraf had kunnen nagaan of er voldoende vraag bij ondernemers bestond naar voorfinanciering van het provinciale deel.

- **Project 5 Startersbeleid.** De gemeente Utrecht wilde niet meewerken aan IkStartSmart in de provincie Utrecht. De gemeente Utrecht heeft aangegeven geen mogelijkheden te zien in verband met bezuinigingen en reeds lopende initiatieven op dit gebied. Omdat de gemeente Utrecht niet wilde deelnemen kon circa tweederde van de starters in de provincie niet worden bereikt. De provincie heeft daarop besloten om niet verder te gaan met IkStartSmart.

- **Project 6 Versnellen woningbouw – Knelpuntenpot.** Voor het achterblijven van het aantal woningbouwprojecten wijst de provincie op de volgende oorzaken:
 - de beoogde woningbouwprojecten voldoen niet altijd aan alle criteria;
 - subsidie of garantstelling zou ongeoorloofde staatsteun zijn;
 - er kan niet tot subsidie of garantstelling worden overgegaan wanneer de risico's te complex zijn;
 - de benodigde expertise is niet altijd in huis bij de provincie (in specifieke gevallen heeft de provincie extern advies ingewonnen);
 - de onderhandelingstrajecten met de verschillende partijen kosten veel tijd.

⁴¹ Provincie Utrecht (2011), bestuurlijk interview, 27 april 2011

- **Project 7 Aanpassing procedures en regelgeving.** De Rekenkamer heeft geen oorzaak kunnen achterhalen waarom de Taskforce niet is opgericht. Het crisis ondernemersloket is niet op tijd gerealiseerd, omdat de voorbereiding meer tijd kostte. Van het loket wordt weinig gebruik gemaakt en de provincie gaat momenteel na hoe hiermee verder wordt gegaan. De termijn voor betalingen is niet verkort, omdat door de kredietcrisis leveranciers sneller en vaker deelfacturen sturen en de verwerking daarvan meer tijd kostte.
- **Project 8a Jeugdwerkloosheid.** Een deel van de subsidie is toegekend aan projecten die niet direct gerelateerd zijn aan de bestrijding van jeugdwerkloosheid, omdat de provincie zich heeft moeten houden aan de kaders van de Subsidieverordening Sociale Agenda.
- **Project 8b Jongeren bouwen voor jongeren.** De provincie heeft geen taak bij het regelen van onderhoudswerkzaamheden aan schoolgebouwen, want dit is het domein van gemeenten. Het is voor de provincie zodoende lastig om te sturen welke bouwbedrijven de gemeenten moeten inschakelen.
- **Project 8c Behoud kenniswerkers.** De inzet van de provincie is niet nodig gebleken. De Kamer van Koophandel en de Universiteit Utrecht hebben op dit thema actie ondernomen.
- **Project 8d Inzet chronisch zieken en gehandicapten.** Voor één project was vanwege cofinanciering door de Stichting Gak Fonds slechts de helft van de gereserveerde provinciale middelen nodig. Hierdoor is een derde van de middelen voor dit onderdeel niet besteed. Voor het vertraagde project geldt dat de voorbereidende gesprekken niet geleid hebben tot het gewenste resultaat. De provincie zoekt hiervoor nog naar een alternatief.
- **Project 9 Platform Versnellingsagenda.** Het Platform Versnellingsagenda is gestopt, omdat volgens de provincie en andere deelnemers de urgentie voor dit overleg is afgenomen. De provincie wijst hiervoor een aantal redenen aan:
 - de urgentie nam af toen duidelijk werd dat de impact van de crisis niet zo diep was als verwacht;
 - voor de belangrijkste sectoren (met name de bouw en infra) waren al verschillende maatregelen genomen;
 - tijdens de overleggen is gebleken dat weinig nieuwe initiatieven vanuit de achterbannen naar voren zijn komen;
 - de projecten zijn op stoom gekomen en er was weinig méér te melden dan alleen de voortgang;
 - de deelnemers aan het overleg zagen elkaar al regelmatig bij andere bijeenkomsten.

De Rekenkamer plaatst een kritische kanttekening bij de opmerking van de provincie dat de urgentie is afgenomen. Uit dit onderzoek blijkt dat de voortgang van veel projecten tegenvalt, waardoor de urgentie voor het monitoren van de resultaten van de Versnellingsagenda juist niet is afgenomen.

Bevinding 6: Bij de verschillende projecten zijn voornamelijk faalfactoren naar voren gekomen. Dit heeft te maken met het deels en niet of nauwelijks halen van de beoogde resultaten. De faalfactoren zijn sterk verschillend per project. Wel geldt voor een deel van de faalfactoren dat deze bij de provincie inzichtelijk hadden kunnen zijn als er bij de formulering van de Versnellingsagenda een adequate analyse van de verwachte participatie van derden was uitgevoerd, de rol en invloed van de provincie was nagegaan en de haalbaarheid van de projecten was onderzocht.

HOOFDSTUK 4

Analyse projecten Versnellingsagenda

In dit hoofdstuk wordt per project aangegeven in hoeverre er sprake is van een voorgenomen versnelling, in hoeverre beoogde resultaten zijn behaald en wat hierbij de succes- en faalfactoren zijn geweest. De Rekenkamer geeft door middel van een kleur aan in hoeverre de beoogde resultaten per project zijn behaald. Groen geeft aan dat de beoogde resultaten (vrijwel) geheel zijn behaald, oranje dat de beoogde resultaten gedeeltelijk zijn behaald en rood geeft aan dat de beoogde resultaten niet of nauwelijks zijn behaald. Dit oordeel wordt in de bevindingsbox toegelicht.

4.1 Project 1. Energiek Utrecht – Meer met Minder

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
<p>Bevinding 7: Het project Energiek Utrecht betreft geen voorgenomen versnelling, maar een nieuwe investering. De beoogde resultaten zijn deels specifiek. PS worden geïnformeerd over de voortgang van dit project. Van de subsidieregeling Energiek Utrecht hebben weinig woningeigenaren gebruik gemaakt voor het isoleren van hun woning en de beoogde resultaten zijn niet behaald. De provincie heeft hierop in het vierde kwartaal van 2010 een nieuwe subsidieregeling opgesteld die aansluit bij de landelijke regeling Meer met Minder. Woningeigenaren komen bij de nieuwe regeling in aanmerking voor zowel een rijkssubsidie als een provinciale subsidie. Van deze meer flexibele regeling is wel gebruik gemaakt en de provincie spreekt van een succes.</p> <p>De Rekenkamer beschouwt de nieuwe regeling niet als succes, want het beoogde resultaat om voor 10.000 à 15.000 woningen subsidies te verstrekken wordt lang niet behaald (in totaal 2.275 aanvragen eind 2010, waarvan 1.651 voor Meer met Minder). Daarbij geldt dat het gemiddelde, aangevraagde subsidiebedrag veel hoger is (circa € 2.500 per woning hoger) ten opzichte van de voorgaande regeling, waardoor het subsidieplafond sneller wordt bereikt en het beoogde resultaat niet behaald kan worden. Temeer omdat begin 2011 het totaal budget voor de nieuwe regeling met € 6,1 mln. naar beneden is bijgesteld. Ook is bij de nieuwe regeling sprake van een groep van 222 subsidieaanvragers (op een totaal van 1.651) die eerder al een rijkssubsidie had ontvangen en vervolgens ook nog een provinciale subsidie heeft aangevraagd. De provincie verwacht niettemin dat uiteindelijk 8.000 woningen worden verbeterd.</p>		

Beschrijving van het project

Omschrijving

De provincie heeft in samenwerking met Bouwend Nederland⁴² het project Energiek Utrecht ontwikkeld. In dit project worden de provinciale klimaatdoelstellingen gekoppeld aan de noodzaak tot het investeren van huishoudens en bedrijven in energiebesparende technieken.⁴³ De provinciale regeling houdt in dat bedrijven en particulieren vanaf september 2009 bij de provincie een subsidie kunnen aanvragen voor energiebesparende

⁴² Bouwend Nederland is de grootste belangenvereniging van bouw- en infrastructuurbedrijven.

⁴³ Provincie Utrecht (2009), Concept – Versnellingsagenda, p. 4

maatregelen voor bestaande gebouwen. De subsidie bedraagt 25% van de investeringskosten met een minimum van € 500 en een maximum van € 5.000.⁴⁴

Doel

Doel van het project is om kleine en middelgrote bouw- en installatiebedrijven, die vooral een regionaal verzorgingsgebied hebben, een extra werkimpuls te geven. De provincie verwacht dat met een provinciale bijdrage van € 20 mln. een investeringsimpuls van € 75 mln. wordt gerealiseerd.⁴⁵ De provincie geeft verder aan 10.000 à 15.000 woningen in de provincie Utrecht aanzienlijk te willen verbeteren.⁴⁶

Beoogde resultaat

Het beoogde resultaat van de regeling is deels specifiek weergegeven, want de provincie vermeldt niet hoeveel subsidies ze per jaar wil verstrekken. Uitgaande van het doel wil de provincie 10.000 tot 15.000 subsidies verstrekken. Uit de besteding van de middelen blijkt dat de regeling loopt van 2009 tot en met 2011.

Middelen

Voor Energiek Utrecht is bij de Voorjaarsnota 2009 € 20 mln. beschikbaar gesteld, waarvan € 18,5 mln. voor de subsidieverstrekking en € 1,5 mln. voor de uitvoering van het project. Concreet verwacht de provincie dat in 2009 € 1,7 mln. wordt besteed, in 2010 € 7,5 mln. en in 2011 € 10,8 mln. (zie tabel 19).⁴⁷

Tabel 19 Bestedingsplan Energiek Utrecht

2009	2010	2011	Totaal
€ 1,7 mln.	€ 7,5 mln.	€ 10,8 mln.	€ 20 mln.

Voorgenomen versnelling

Het project betreft geen versnelling, maar een extra investering van € 20 mln. Er is sprake van een nieuw project, waarvoor de middelen bij de Voorjaarsnota 2009 zijn vastgesteld door PS.

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

Regeling Energiek Utrecht

De regeling Energiek Utrecht is gestart op 1 oktober 2009. Het aantal aanvragen bleef in 2009 achter bij de verwachting. In 2009 zijn 192 aanvragen ingediend, waarvan er 86 zijn toegekend voor een totaalbedrag van €107.466. Dit heeft geleid tot een onderbesteding van € 1,1 mln. in 2009.⁴⁸

Op 29 april 2010 waren er 550 subsidieaanvragen binnengekomen.⁴⁹ Op 1 september 2010 waren er in totaal 870 subsidieaanvragen gedaan. Dit aantal is achtergebleven bij de verwachting.⁵⁰ Daarbij waren er alleen aanvragen binnengekomen van particuliere woningbezitters. Er zijn geen aanvragen gedaan voor bedrijfspanden.⁵¹

⁴⁴ Provincie Utrecht (2009), Beleidskader Energiek Utrecht, p. 1

⁴⁵ Provincie Utrecht (2009), Concept – Versnellingsagenda: stimulering Utrechtse economie, p. 4

⁴⁶ Provincie Utrecht (2009), Beleidskader Energiek Utrecht, p. 1

⁴⁷ Provincie Utrecht (2009), Beleidskader Energiek Utrecht, p. 2

⁴⁸ Provincie Utrecht (2010), Jaarrekening 2009, p. 46

⁴⁹ Provincie Utrecht (2010), Statenbrief 'Aanpassen subsidieregeling Energiek Utrecht', 2010MME91

⁵⁰ Provincie Utrecht (2010), B stuk, Nadere subsidieregels energie-efficiëntie bestaande woningen

⁵¹ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 1 februari 2011

Het achterblijven van de resultaten heeft tot een korte evaluatie geleid en de provincie heeft in september 2010 besloten om de regeling per 1 oktober 2010 te stoppen. Op het moment van besluitvorming was € 827.000 van de beschikbare € 20 mln. aangewend.⁵² De provincie heeft aangegeven dat voor Energiek Utrecht uiteindelijk 624 aanvragen zijn toegekend voor een bedrag van € 1.093.349,58.⁵³ Na inventarisatie van de mogelijkheden en overleg met externe betrokkenen heeft de provincie gekozen voor een nieuwe subsidieregeling 'Meer met Minder'.

Regeling Meer met Minder

Vanaf 1 oktober 2010 is de nieuwe regeling 'Meer met Minder' gestart. Hiervoor heeft de provincie € 7 mln. beschikbaar gesteld tot en met eind 2010 (inclusief uitvoeringskosten € 7,3 mln.).⁵⁴ Het is een bredere regeling die ook duurzame energieopwekking stimuleert en volledig aansluit bij de rijksregeling voor het verbeteren van de energie-index van bestaande woningen. De provinciale regeling wordt door de Stichting Meer met Minder uitgevoerd, die ook de rijksregeling uitvoert.

De nieuwe provinciale subsidieregeling houdt in dat een subsidieaanvraag kan worden gedaan voor een bedrag van minimaal € 1.000 en maximaal € 5.000. De rijksregeling gaat uit van subsidiebedragen van minimaal € 300 en maximaal € 750. De subsidie van de provincie Utrecht komt bovenop de rijkssubsidie, een zogenaamde 'optopping' van de Rijksregeling. De 'optopping' omschrijft de provincie als aanzienlijk en ze verwacht dat dit in de provincie Utrecht een goede impuls zal geven. In de regeling is 31 december 2011 als voorlopige einddatum opgenomen. Eind 2011 moet uit een evaluatie blijken of het mogelijk en zinvol is de regeling te verlengen.⁵⁵

De regeling 'Meer met Minder' leidde tot veel subsidieaanvragen. In de eerste drie maanden (van oktober t/m december 2010) zijn er 1.651 reserveringen gedaan met een totale omvang van € 5,9 mln. waardoor de provincie de nieuwe regeling als succesvol typeert.⁵⁶ Dit komt volgens de provincie door de ervaring die is opgedaan met de regeling Energiek Utrecht.⁵⁷

Het betekent niet dat het bedrag van € 5,9 mln. ook daadwerkelijk wordt uitgekeerd. In de praktijk blijken aanvragers namelijk meer subsidie aan te vragen dan waar ze uiteindelijk recht op hebben. Bij de eindmeting moet blijken in hoeverre de geplande maatregelen daadwerkelijk zijn uitgevoerd en wordt het definitieve subsidiebedrag vastgesteld. Indien niet alle maatregelen zijn uitgevoerd, dan wordt het definitieve subsidiebedrag naar beneden bijgesteld. De provincie heeft nog geen inzicht of dit in veel gevallen voorkomt. Halverwege 2011 wordt meer inzicht in de uitputting verwacht als een groot deel van de subsidie is uitbetaald.

In januari 2011 hebben GS besloten om voor de subsidieregeling nog € 5 mln. beschikbaar te stellen.⁵⁸ De hoeveelheid aanvragen voor de subsidieregeling is minder dan eind 2010. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat er geen middelen voor de rijkssubsidieregeling beschikbaar waren. Het is begin april 2011 nog onduidelijk of het rijk extra middelen beschikbaar zal stellen. Desalniettemin verwacht de provincie dat in het najaar van 2011 het beschikbare budget van de provincie uitgeput zal zijn.⁵⁹

⁵² Provincie Utrecht (2010), B stuk, Nadere subsidieregels energie-efficiëntie bestaande woningen

⁵³ Provincie Utrecht, email 31 maart 2011

⁵⁴ Provincie Utrecht (2010), B stuk, Nadere subsidieregels energie-efficiëntie bestaande woningen

⁵⁵ Provincie Utrecht (2010), B stuk, Nadere subsidieregels energie-efficiëntie bestaande woningen

⁵⁶ Provincie Utrecht (2011), Statenbrief 'Nadere subsidieregels energie-efficiëntie bestaande woningen', d.d. 25 januari 2011

⁵⁷ Provincie Utrecht (2011), GS-Flits, 7^e jaargang nr. 11

⁵⁸ Provincie Utrecht (2011), GS besluit 18 januari 2011, wijziging van de Tijdelijke uitvoeringsverordening verbeteren energie-efficiëntie van bestaande woningen provincie Utrecht

⁵⁹ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 1 februari 2011

In tabel 20 is een overzicht gegeven van de uitputting van de middelen van beide regelingen.

Tabel 20 Uitputting middelen Energiek Utrecht - Meer met Minder (bedrag € x mln. en excl. uitvoeringskosten)

Subsidieregeling	2009	2010	2011 (verwachting)	Totaal
Energiek Utrecht	0,1	1	-	1,1
Meer met Minder	-	5,9	5 (maximaal) + 1,1 (restant 2010)	12
Totaal	0,1	6,9	6,1	13,1

Al met al zal van het oorspronkelijk beschikbare bedrag van € 20 mln. naar verwachting uiteindelijk maximaal € 13,1 mln. worden aangewend voor subsidieverlening.

De uitvoeringskosten bedragen naar verwachting in totaal € 0,8 mln. voor beide regelingen (€ 0,5 mln. voor Energiek Utrecht en naar verwachting € 0,3 mln. voor Meer met Minder).⁶⁰ Van de overige middelen hebben PS in februari 2011 besloten om € 6,1 mln. toe te voegen aan het budget van het project Groot Mijdrecht Noord.⁶¹

Wijze en kwaliteit van verantwoording

PS zijn regelmatig over de voortgang van Energiek Utrecht geïnformeerd, zoals in de Jaarrekening 2009 en 2010, in juni 2010 over het aanpassen van de regeling en in september 2010 over het stoppen van de regeling Energiek Utrecht. Ook zijn begin maart 2011 vragen van de PVV beantwoord naar aanleiding van een kritisch artikel over de regeling Energiek Utrecht in het AD/UN.⁶² De verantwoording over het project in de Jaarstukken 2009 en 2010 is concreet, want de provincie geeft aan hoeveel subsidieaanvragen er zijn gedaan en welk bedrag daarmee gemoeid is.

Succes- en faalfactoren

De faalfactoren van de regeling Energiek Utrecht zijn benoemd in het GS-voorstel over de nieuwe regeling Meer met Minder. Het aantal aanvragen voor de subsidie Energiek Utrecht bleef achter bij de verwachting doordat:

- De hoeveelheid middelen relatief groot was voor de tijd die is uitgetrokken voor de uitvoering.
- De doelgroep particuliere woningeigenaren zeer divers is en lastig op korte termijn in beweging te krijgen.
- Daarbij bleek de keuze om isolatiemaatregelen maximaal te bevorderen (gehele schil van de woning aanpakken, opwekking duurzame energie niet subsidiëren) voor een deel van de doelgroep een drempel.⁶³

De provincie typeert de nieuwe regeling Meer met Minder als succes en noemt daarvoor de volgende redenen:

- De naamsbekendheid van de regeling: de nieuwe regeling is landelijk bekend bij particulieren en aanbieders in de bouwbranche.
- De nieuwe regeling is breder dan de voorgaande regeling: naast isolatiemaatregelen, kunnen ook investeringen in duurzame energieopwekking (zoals zonnepanelen en zonneboilers) gesubsidieerd worden.⁶⁴
- De eis dat eigenaren zelf 75% van de kosten moeten betalen, is komen te vervallen.

⁶⁰ Dit is een schatting van de Rekenkamer op basis van de beschikbare informatie

⁶¹ Provincie Utrecht (2011), Besluit Statenvoorstel 'Groot Mijdrecht Noord', 2011RGW13 & Provincie Utrecht (2011), Notulen PS-vergadering 7 februari 2011

⁶² Provincie Utrecht (2011), Beantwoording schriftelijke vragen ex art. 47 RvO aan het College van GS, gesteld door René Dercksen van de Partij voor de Vrijheid betreffende project Energiek Utrecht, d.d. 10 maart 2011

⁶³ Provincie Utrecht (2010), B stuk, Nadere subsidieregels energie-efficiëntie bestaande woningen

⁶⁴ Provincie Utrecht (2010), Statenbrief 'Nadere subsidieregels energie-efficiëntie bestaande woningen', 2010MME128 & Provincie Utrecht (2011), Statenbrief 'Nadere subsidieregels energie-efficiëntie bestaande woningen', 2011MME23

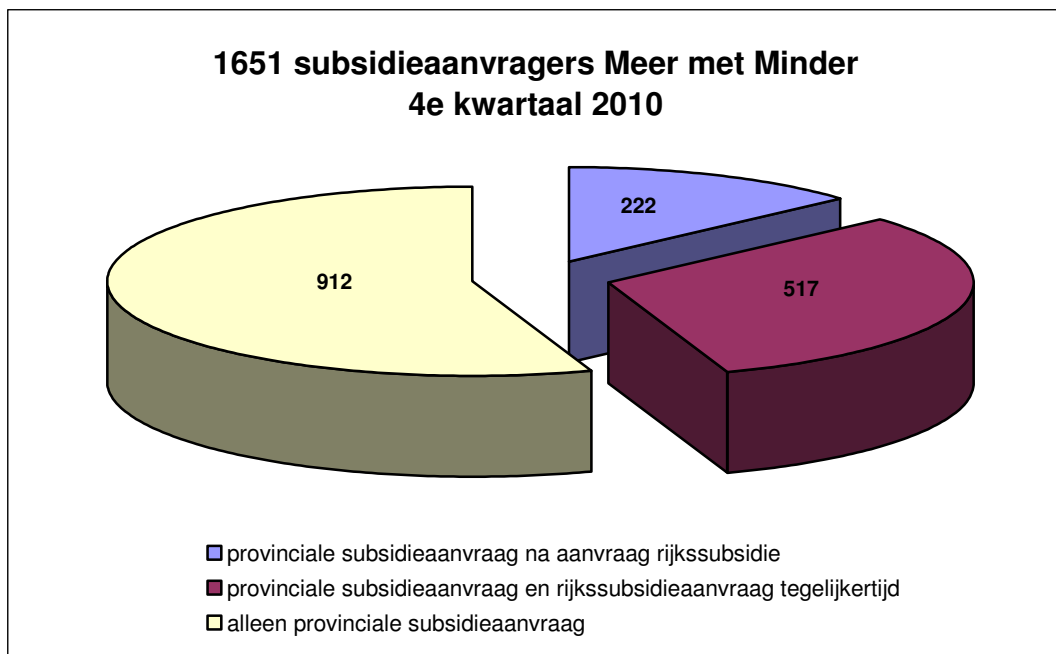
Ook Bouwend Nederland, de vereniging voor bouw- en infrabedrijven, geeft desgevraagd aan dat de nieuwe regeling succesvol is en heeft bijgedragen aan extra opdrachten voor de bouwsector.⁶⁵

De Rekenkamer beschouwt de nieuwe regeling niet als succes, want het beoogde resultaat om voor 10.000 à 15.000 woningen⁶⁶ subsidies te verstrekken wordt lang niet behaald (2.275 aanvragen eind 2010, waarvan 1.651 voor de regeling Meer met Minder).

Daarbij speelt dat het gemiddelde aangevraagde subsidiebedrag bij de nieuwe regeling veel hoger is (circa € 2.500 per aanvraag hoger) ten opzichte van de voorgaande regeling. Bij Energiek Utrecht was het gemiddelde subsidiebedrag namelijk € 1.188 per woning, terwijl voor Meer met Minder gemiddeld € 3.558 aan provinciale subsidie wordt gereserveerd per woning.⁶⁷ Voor het totaal oorspronkelijk beoogde subsidiebedrag van € 18,5 mln. zouden met een gemiddelde subsidiebedrag van circa € 1.188 in principe ruim 15.000 subsidies verleend kunnen worden. Bij de regeling Meer met Minder ligt het gemiddelde aangevraagde subsidiebedrag hoger en is het totaal beschikbare budget met € 6,1 mln. neerwaarts bijgesteld. Het maximaal aantal te subsidiëren woningen komt daarmee uit op circa 3.400.

De provincie verwacht dat uiteindelijk ongeveer 8.000 woningen worden verbeterd met beide subsidieregelingen. Volgens de provincie komt dit door dat de gereserveerde bedragen bij de regeling Meer met Minder niet of niet volledig worden uitgekeerd. Dit is het geval wanneer eigenaren niet alle maatregelen hebben uitgevoerd. De niet-uitgekeerde middelen kunnen vervolgens weer ingezet worden voor nieuwe aanvragen.⁶⁸

Ten slotte is sprake van een groep eigenaren die eerder al aanvraag hadden gedaan voor de rijkssubsidie-regeling en vervolgens een aanvraag deden voor de provinciale subsidie. In figuur 1 is dit weergegeven.

Figuur 1 Aantal subsidieaanvragen Meer met Minder uit de provincie Utrecht in het vierde kwartaal 2010

⁶⁵ Bouwend Nederland, telefonisch interview, 25 maart 2011

⁶⁶ Bij de regeling Energiek Utrecht ging het om zowel woningen als bedrijfspanden, bij de regeling Meer met Minder om alleen woningen.

⁶⁷ Provincie Utrecht, e-mail, 31 maart 2011 & Stichting Meer met Minder, e-mail, 25 maart 2011

⁶⁸ Provincie Utrecht (2011), feitelijk wederhoor, 9 mei 2011

In 2010 zijn in totaal 1.651 aanvragen (912+ 517 + 222) voor de provinciale subsidieregeling gedaan. Van deze 1.651 kwamen 912 eigenaren alleen in aanmerking voor de provinciale subsidie, omdat het budget voor de rijkssubsidie eind 2010 uitgeput was.

Een groep van 739 eigenaren (517 + 222) hebben zowel van de provinciale regeling als van de rijksregeling gebruik gemaakt. Binnen deze groep zijn 222 eigenaren die al hadden besloten om energiebesparende maatregelen toe te gaan passen en hadden hiervoor een rijkssubsidie aangevraagd. In het vierde kwartaal van 2010 kreeg deze groep ook de mogelijkheid om hier bovenop een provinciale subsidie aan te vragen, terwijl de provinciale regeling dus niet nodig was om gestimuleerd te worden tot het nemen van energiebesparende maatregelen. Het gemiddelde subsidiebedrag van deze 222 eigenaren bedraagt € 3804 en het totaal gereserveerde subsidiebedrag van deze groep is bijna € 850.000.⁶⁹

4.2 Project 2. Duurzaam Dakenplan Utrecht

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
<p>Bevinding 8: Het project Duurzaam Dakenplan Utrecht betreft het aanleggen van innovatieve, duurzame daktechnieken in zogenaamde proeftuinen. Bij dit project is sprake van een voorgenomen versnelling, want het is een concrete uitwerking van een meer algemeen initiatief. PS worden op hoofdlijn geïnformeerd over de voortgang van dit project. Het beoogde resultaat is specifiek, want de provincie wilde drie proeftuinen met innovatieve daktechnieken aanleggen in 2009. De termijn waarop de proeftuinen moesten zijn aangelegd, is verlengd naar 2010. Daarentegen heeft de provincie voor de aanleg van vijf proeftuinen subsidies verstrekt in plaats van drie.</p> <p>In 2010 zijn uiteindelijk vier proeftuinen aangelegd waarbij 12 innovatieve daktechnieken zijn aangebracht. Dit zijn meer innovatieve daktechnieken dan oorspronkelijk gepland. De vijfde proeftuin zal naar verwachting in 2011 worden aangelegd. De provincie heeft geen duidelijke onderbouwing waarom het project onderdeel uitmaakt van de Versnellingsagenda. Dit pilot project heeft op korte termijn een marginaal effect op de economie.</p>		

Beschrijving van het project

Omschrijving

Het Duurzaam Dakenplan Utrecht is een pilot project waarbij duurzame, innovatieve daktechnieken worden aangelegd in proeftuinen.⁷⁰ De provincie verstrekt een subsidie van € 75.000 per proeftuin.⁷¹ Het project is na de Versnellingsagenda nader uitgewerkt in een zogenaamde projectopdracht.⁷²

Doel

De provincie geeft in de Versnellingsagenda aan dat het project gericht is op het beter gebruik maken van daken van woningen en bedrijfsgebouwen bij de leefbaarheids- en klimaatproblematiek. Dit doel is nader toegelicht in de projectopdracht van het Duurzaam Dakenplan:⁷³ *“De Utrechtse binnensteden moeten klimaatbestendiger en leefbaarder worden gemaakt, maar hiervoor ontbreekt op de grond de ruimte. De daken kunnen een oplossing*

⁶⁹ Provincie Utrecht, e-mail, 31 maart 2011

⁷⁰ Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda Utrecht, p. 4

⁷¹ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 7 februari 2011

⁷² Provincie Utrecht (2009), Projectopdracht Duurzaam Dakenplan

⁷³ Provincie Utrecht (2009), Projectopdracht Duurzaam Dakenplan, p. 1

bieden voor deze problemen. Er is echter sprake van onbekendheid met de effecten en toepassingsmogelijkheden van duurzame dakbedekkingen om tot een grootschalige toepassing over te gaan." Het doel van het project is dan ook gericht op kennisontwikkeling en bewustwording van de toepassing van innovatieve daktechnieken voor de bestrijding van leefbaarheids- en klimaatproblematiek.

De Rekenkamer merkt op dat er geen duidelijke reden is voor het opnemen van het project in de Versnellingsagenda. De financiële bijdrage van de provincie is gering en daarnaast duurt het een aantal jaren voordat de innovatieve daktechnieken op grote(re) schaal kunnen worden toegepast.

Beoogde resultaat

Het beoogde resultaat van het project in de Versnellingsagenda is specifiek, meetbaar en tijdgebonden. De provincie wil namelijk in het najaar 2009 drie proeflocaties inrichten, waarbij innovatieve daktechnieken worden toegepast.⁷⁴

In de uitwerking van het project is de termijn van het project verlengd. Hierin staat dat in 2010 drie proeflocaties met vijf innovatieve daktechnieken ingericht en toegankelijk moeten zijn voor publiek. Daarnaast zal in januari 2011 een projectvoorstel worden gedaan voor de opschaling van duurzame daktechnieken.⁷⁵

Middelen

De middelen voor het Duurzaam Dakenplan bedragen € 0,6 mln.⁷⁶ De middelen voor het project zijn beschikbaar gekomen uit de programma's Klimaat op Orde (€ 300.000) en het subsidiebudget Energiefonds (€ 300.000).

Voorgenomen versnelling

Bij het project is sprake van een concrete uitwerking van een meer algemeen initiatief. Volgens de provincie vindt er invulling plaats van al eerder beschikbaar gestelde middelen.⁷⁷ De middelen voor het project kwamen deels vanuit de stimulering van (duurzame) energieprojecten en deels vanuit het concernbrede klimaatprogramma. Hiervoor hebben PS op 6 mei 2008 de kaders gesteld waarbinnen projecten vorm moeten krijgen via de kaderverordening 'stimuleringsregeling Duurzaamheid Energie en Klimaat'.

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

De provincie stelt in de Jaarstukken 2009 in algemene bewoordingen dat verschillende proeftuinen met duurzame technieken, waaronder groene daken, worden aangelegd in de provincie. Dit in samenwerking met verschillende marktpartijen en onderwijsinstellingen.⁷⁸ Uit de jaarstukken blijkt verder dat niet in 2011 maar in 2012 een voorstel zal worden gedaan voor grootschalige aanleg van duurzame daken in de provincie.⁷⁹

De provincie heeft op basis van gesprekken met leveranciers en door het aanvragen van offertes het subsidiebedrag vastgesteld op € 75.000 voor het aanleggen van een proeftuin. Dit bedrag ligt lager dan het geraamde bedrag en heeft er toe geleid dat niet drie, maar vijf incidentele subsidies zijn verstrekt voor het inrichten van proeftuinen.⁸⁰

⁷⁴ Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda Utrecht, p. 4

⁷⁵ Provincie Utrecht (2009), Projectopdracht Duurzaam Dakenplan, p. 1

⁷⁶ Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda Utrecht, p. 4

⁷⁷ Provincie Utrecht (2009), Projectopdracht Duurzaam Dakenplan, p. 2

⁷⁸ Provincie Utrecht (2010), Jaarstukken 2009, p. 195

⁷⁹ Provincie Utrecht (2010), Jaarstukken 2009, p. 195

⁸⁰ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 7 februari 2011

De vijf locaties waar de proeftuinen worden ingericht, zijn door de provincie geselecteerd aan de hand van het aantal bezoekers en gebruikers. De locaties zijn zodoende vaak scholen of bedrijfspanden. Drie locaties bevinden zich in Utrecht (Jaarbeurs, Hogeschool Utrecht en de Herderschêeschool), één in Woerden (Kalsbeek College) en één in Amersfoort (Stichting One Planet). In de proeftuinen worden duurzame daktechnieken aangebracht, zoals zonnepanelen, witte en groene daken.⁸¹

Op 28 oktober 2010 zijn drie van de vijf proeftuinen geopend, is de website www.dedakenduurzaam.nl opengesteld en zijn er zogenaamde factsheets van de projecten verschenen. Eind 2010 is de vierde proeftuin aangelegd. De vijfde proeftuin van de Stichting One Planet in Amersfoort is niet in 2010 ingericht. Deze zal volgens de provincie naar verwachting in 2011 worden aangelegd.⁸²

In 2009 en 2010 is € 455.000 besteed aan het Duurzaam Dakenplan. Het grootste deel van de middelen is beschikbaar gesteld als subsidie voor de proeftuinen. Daarnaast heeft de provincie middelen uitgegeven aan adviseurs, een onderzoeksbureau en aan monitoring van de proeftuinen. Het bedrag wat nog in 2011 besteed zal worden, is maximaal € 145.000 voor enkele extra werkzaamheden zoals communicatie en monitoring binnen dit bestaande project.⁸³

Wijze en kwaliteit van verantwoording

De provincie heeft in de projectopdracht aangegeven dat de voortgang en uitkomsten van het project worden verantwoord in de jaarstukken.⁸⁴ In de Jaarstukken 2009 en 2010 is over het Duurzaam Dakenplan Utrecht gerapporteerd.

De verantwoording over het project in de Jaarstukken 2009 is niet concreet, want de provincie geeft niet aan hoeveel proeftuinen zijn aangelegd, hoeveel subsidies zijn verstrekt en hoeveel middelen hiermee gemoeid zijn. In de Jaarstukken 2010 is verantwoording iets beter. Hierin is aangegeven dat er vier proeftuinen in 2010 zijn aangelegd. Voor het extern onder de aandacht brengen van de proeftuinen heeft de provincie factsheets uitgebracht, waarin de proeftuinen uitgebreider zijn beschreven.

Succes- en faalfactoren

De termijn voor het inrichten van proeflocaties is verlengd van 2009 naar 2010. De ambtelijke organisatie heeft hiervoor de volgende oorzaken genoemd:⁸⁵

1. Enkele gebouwen waren ten tijde van de uitwerking van het project al in beeld als proeflocatie, maar bleken niet aan de voorwaarden van de provincie te voldoen.
2. Het selecteren van geschikte daken met zowel een hoog zichtbaarheidsgehalte als de juiste combinatie aan innovatieve daktechnieken kostte tijd.
3. De provincie ging met potentiële proefdakeigenaren zorgvuldig in overleg over de technieken, leveranciers en uitvoeringsdetails.
4. Op scholen is realisatie van de proeftuinen alleen in vakantieperioden mogelijk.
5. Ook waren er per proeftuin specifieke omstandigheden, waarmee rekening gehouden moest worden.

⁸¹ Provincie Utrecht (2010), Duurzame Dakproeftuinen, Factsheets van 5 Utrechtse proeftuinen voorzien van duurzame daktechnieken

⁸² Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 7 februari 2011

⁸³ Provincie Utrecht, e-mail, 24 maart 2011

⁸⁴ Provincie Utrecht (2009), Statenbrief 'Duurzaam dakenplan', 2009MME87

⁸⁵ Provincie Utrecht, email, 24 maart 2011

Eén proeftuin, van Stichting One Planet in Amersfoort, is niet in 2010 gerealiseerd, omdat het gebouw waar de proeftuin zou worden aangelegd, eerst verkocht moest worden.⁸⁶ De Stichting One Planet heeft besloten om hoe dan ook met de aanleg van de proeftuin te starten.⁸⁷

4.3 Project 3a. Versnellen onderhoudswerkzaamheden

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
<p>Bevinding 9: Het project betreft het versneld investeren van de middelen voor groot onderhoud wegen van de jaren 2011 tot en met 2013 in 2010. In totaal gaat het om een investering van € 11,5 mln. waarvan € 4 mln. aan regulier budget voor 2009 en 2010 en € 7,5 mln. aan budget voor 2011 t/m 2013 dat versneld wordt ingezet. Het beoogde resultaat is redelijk specifiek. De provincie heeft in 2010 geen € 11,5 mln., maar € 4,8 mln. aan groot onderhoud besteed. Dit is een onderbesteding van € 6,7 mln. De uiteindelijke versnelling bedraagt € 0,8 mln. in plaats van € 7,5 mln. De onderbesteding komt omdat een deel van het groot onderhoud gecombineerd moet worden met andere werkzaamheden in 2011 t/m 2013 en door een aanbestedingsvoordeel van ruim € 1 mln. Het beoogde resultaat om groot onderhoud uit te voeren aan 60 km. weg is niet behaald, want er is aan ongeveer 30 km weg onderhoud uitgevoerd. PS zijn geïnformeerd over de voortgang van dit project, maar de Rekenkamer merkt op dat PS laat zijn ingelicht dat niet al het groot onderhoud in 2010 werd uitgevoerd.</p>		

Beschrijving van het project

Omschrijving

De provincie wil het groot onderhoud aan wegen en vaarwegen versneld uitvoeren door het versneld inzetten van het budget van de jaren 2011 tot en met 2013 in 2010. In maart 2010 zijn nadere uitwerkingen van het project opgesteld voor PS en GS.

Doel

Het doel van het project is een bijdrage leveren aan de bestrijding van de economische crisis door het versneld uitvoeren van onderhoudsmaatregelen.⁸⁸

Beoogde resultaat en middelen

Het beoogde resultaat van het versnellen van onderhoudswerkzaamheden is redelijk concreet beschreven. Het project valt volgens de Versnellingsagenda uiteen in drie deelprojecten voor een totaal bedrag van € 8,7 mln. (zie tabel 21).⁸⁹

⁸⁶ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 7 februari 2011

⁸⁷ Provincie Utrecht (2010), Duurzame Dakproeftuinen, Factsheets van 5 Utrechtse proeftuinen voorzien van duurzame daktechnieken, p. 9

⁸⁸ Provincie Utrecht (2010), A stuk GS vergadering maart 2010

⁸⁹ Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda Utrecht, p. 5

Tabel 21 Deelprojecten Versnellen onderhoudswerkzaamheden

Deelprojecten		Middelen (in € x mln.)
1	Versneld vervangen van asfaltdeklaag provinciale wegen zoals de N199 en de N224	7,5
2	Opknappen diverse rotondes	0,2
3	Baggerwerkzaamheden en beschoeiingen Eem	1,0
Totaal		8,7

In de uitwerking van het project voor PS wordt alleen deelproject 1 behandeld. Deelprojecten 2 en 3 worden niet meer genoemd in de PS-uitwerking. In de PS-uitwerking wordt gesteld dat in 2010 achterstallig onderhoud aan provinciale wegen (N199, N204, N225, N227, N233 en de N405) wordt uitgevoerd dat anders in de periode 2011 tot en met 2013 zou zijn uitgevoerd. Het gaat om circa 60 km. weg en de onderhoudskosten bedragen in totaal € 11,5 mln.

In tabel 22 is weergegeven hoe de kosten worden gedekt .

Tabel 22 Budget groot onderhoud wegen in 2010

Bron	Bedrag (in € x mln.)
Restant budget 2009	1,5
Regulier budget 2010	2,5
Versneld inzetten budget 2011-2013	7,5
Totaal budget	11,5

Het budget voor groot onderhoud bedraagt € 2,5 mln. per jaar. In de periode 2010 tot en met 2013 is zodoende € 10,0 mln. beschikbaar (4 x € 2,5 mln.). Daarnaast resteert € 1,5 mln. van het budget van 2009.⁹⁰ Dit levert een totaal budget op van € 11,5 mln.

Tijdens de commissiebehandeling van de uitwerking van het project, stelt de heer Hoefnagels (D66) dat er in 2009 sprake is van 20% onderbesteding op groot onderhoud. Hij vraagt zich af of het wel lukt om in 2010 300% uit te voeren plus nog eens de 20% van 2009, als het al niet lukt om de onderbesteding in 2009 te voorkomen. De gedeputeerde, de heer Van Lunteren, antwoordt dat hem is verzekerd, dat dit mogelijk is.⁹¹

In maart 2010 is ook een nadere uitwerking van het project voor GS opgesteld.⁹² Hierin zijn twee grote wijzigingen aangebracht ten opzichte van het beoogde resultaat in de Versnellingsagenda en in de uitwerking van het project voor PS:

1. De deelprojecten 2 en 3 zijn komen te vervallen, omdat het opknappen van diverse rotondes en de baggerwerkzaamheden en beschoeiingen Eem conform oorspronkelijke planning worden uitgevoerd en niet versneld.⁹³
2. Niet al het groot onderhoud aan wegen zal in 2010 worden uitgevoerd. Een gedeelte van het groot onderhoud wordt verschoven naar de jaren 2011 tot en met 2013. Dit betreft onderhoud aan de wegen N225, N227, N233, N237, N238 en de N458. Er is niet aangegeven hoeveel middelen hiermee gemoeid zijn.

⁹⁰ Provincie Utrecht (2010), Versnellingsagenda "stimulering Utrechtse economie", nadere uitwerking onderhoudsmaatregelen aan wegen en vaarwegen

⁹¹ Provincie Utrecht (2010), Notulen vergadering commissie MME 10 mei 2010, 2010MME75

⁹² Provincie Utrecht (2010), A stuk GS vergadering maart 2010

⁹³ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 2 februari 2011

Voorgenomen versnelling

Bij dit project is sprake van een voorgenomen versnelling. Het project valt binnen de financiële kaders van het Uitvoeringsprogramma en het gaat om het versnellen van al voorgenomen acties (groot onderhoud aan wegen).⁹⁴ De onderhoudsprojecten die in de Versnellingsagenda zijn opgenomen, zijn projecten waarvan de procedures rond zijn en die direct kunnen worden uitgevoerd. Vanwege de slechte kwaliteit van deze wegen is vervanging of aanpak op korte termijn (1 of 2 jaar) gewenst.⁹⁵

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

De provincie stelt dat al het onderhoudswerk dat in het kader van de Versnellingsagenda is afgesproken, daadwerkelijk is gerealiseerd met uitzondering van het onderhoudswerk op de N230. In totaal is aan circa 30 km. hoofdrijbanen en circa 7 km. fietspaden en parallelwegen achterstallig onderhoud uitgevoerd.⁹⁶

Het oorspronkelijk beoogde resultaat was echter om in totaal groot onderhoud uit te voeren aan circa 60 km. weg. De Rekenkamer constateert dat dit resultaat niet is behaald. Daarnaast blijven de werkelijke uitgaven in 2010 achter bij de geraamde uitgaven (zie tabel 23).

Tabel 23 Raming versus realisatie groot onderhoud wegen 2010

	(in € x mln.)
Geraamde uitgaven	11,5
Werkelijke uitgaven -/-	4,8
Verschil	6,7

De provincie heeft in 2010 ruim € 4,8 mln. uitgegeven aan het groot onderhoud wegen. Hiermee is het restantbudget van 2009 (€ 1,5 mln.), het reguliere budget van 2010 (€ 2,5 mln.) en een deel van het budget van 2011-2013 (€ 0,8 mln.) in 2010 ingezet.

De werkelijke uitgaven zijn € 6,7 mln. lager dan de geraamde uitgaven voor groot onderhoud van € 11,5 mln. voor 2010. De provincie had als beoogde resultaat om in 2010 € 7,5 mln. *versneld* in te zetten voor het onderhoud aan de provinciale wegen. Door de onderbesteding van € 6,7 mln. bedraagt de daadwerkelijke versnelling uiteindelijk € 0,8 mln. (€ 7,5 mln.– € 6,7 mln.).

De provincie geeft aan dat van de € 6,7 mln. een bedrag van € 5,5 mln. bestemd is voor groot onderhoud dat in 2011 tot en met 2013 moet worden uitgevoerd aan in totaal 27 km. provinciale weg.⁹⁷ De overgebleven middelen (1,2 mln.) blijven gereserveerd binnen de voorziening beheer en onderhoud wegen om mogelijke tegenvallers op te vangen en/of onvoorzien groot onderhoud te kunnen uitvoeren.

Wijze en kwaliteit van verantwoording

Op 9 maart 2010 is de commissie MME ingelicht over de invulling van het project. Hierbij zijn de commissieleden niet ingelicht dat een gedeelte van het groot onderhoud wordt verschoven naar de periode 2011 tot en met 2013.

⁹⁴ Provincie Utrecht (2010), A stuk GS vergadering maart 2010

⁹⁵ Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda Utrecht, p. 5

⁹⁶ Provincie Utrecht (2011), Memorandum 'Versnellingsagenda "Stimulering Utrechtse Economie"; stand van zaken nadere uitwerking onderhoudswerkzaamheden aan wegen dd.31 december 2010', 2011MME25

⁹⁷ Provincie Utrecht (2011), Memorandum 'Versnellingsagenda "Stimulering Utrechtse Economie"; stand van zaken nadere uitwerking onderhoudswerkzaamheden aan wegen dd.31 december 2010', 2011MME25

Dit is wel aangegeven in de uitwerking voor GS. Op 28 maart 2011 is de commissie MME ingelicht over de behaalde resultaten van het project.

De kwaliteit van de verantwoordingsinformatie is redelijk concreet. De provincie verantwoordt over de beoogde resultaten, alleen een verwijzing naar de specifieke wegen die zijn onderhouden ontbreekt. Ook verantwoordt de provincie over de ingezette middelen, maar deze is niet concreet.

Succes- en faalfactoren

De provincie beschrijft in de verantwoording van het project de belangrijkste redenen dat niet al het groot onderhoud in 2010 is uitgevoerd en dat een deel van het budget niet is ingezet:

- Een deel van het groot onderhoud moet met andere werkzaamheden worden gecombineerd om 'werk met werk' te maken en de overlast voor weggebruikers te beperken. Deze andere werkzaamheden, zoals het verbreden van wegen of het doen van kleine technische aanpassingen, vergen meer tijd door een langere projectvoorbereiding.
- Dat de provincie minder middelen heeft uitgegeven dan gepland heeft ook te maken met een aanbestedingsvoordeel. Als gevolg van het gebundeld uitzetten van onderhoudsprojecten bedroegen de kosten van het onderhoud ruim € 1,0 mln. dan vooraf geraamd was.⁹⁸

4.4 Project 3b. Restauratie monumenten - Erfgoedparels

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
<p>Bevinding 10: De provincie heeft € 6 mln. beschikbaar gesteld om extra te investeren in de restauratie van monumenten. Dit beoogde resultaat is niet specifiek, want de provincie geeft niet aan hoeveel monumenten ze voor welk bedrag wil restaureren. Bij het project is geen sprake van een voorgenomen versnelling. PS worden geïnformeerd over de voortgang van dit project via de verantwoording over de Erfgoedparels. Van de € 6,0 mln. is € 2,0 mln. direct beschikbaar gesteld voor de restauratie van kasteel Amerongen. De overige € 4,0 mln. zijn voor de jaren 2010 en 2011 toegevoegd aan het Investeringsfonds provinciaal erfgoed. De middelen uit dit fonds zijn bestemd voor het onderhoud aan monumenten. Voor 2010 geldt dat de middelen uit dit fonds zijn besteed tot aan het subsidieplafond van € 3,0 mln. waarmee wordt voldaan aan een beoogd resultaat van dit project. Dat dit resultaat is behaald komt door een grote restauratieachterstand bij monumenten, waardoor veel organisaties gebruik willen maken van de provinciale subsidie. De voorwaarde dat leerwerkbedrijven worden ingezet bij de restauratie van monumenten is echter niet in de subsidievoorwaarden opgenomen, waardoor de resultaten deels zijn behaald. De provincie geeft aan dat voor het verwerven van leerwerkplekken de Restauratie Opleidingsprojecten (ROP) zijn ingesteld.</p>		

Beschrijving van het project

Omschrijving

Het project Erfgoedparels is een subsidieregeling voor het restaureren van monumenten. Vanaf 2008 heeft de provincie ervoor gekozen om de restauratie van kerken, kapellen en industrieel erfgoed financieel te ondersteunen. De provincie onderscheidt drie categorieën:

1. Kerken en kapellen; Vanaf 2010 is deze categorie komen te vervallen, omdat het rijk het budget voor de restauratie van kerken heeft verhoogd.

⁹⁸ Provincie Utrecht (2011), Memorandum 'Versnellingsagenda "Stimulering Utrechtse Economie"; stand van zaken nadere uitwerking onderhoudswerkzaamheden aan wegen dd.31 december 2010', 2011MME25

2. Industrieel erfgoed; Binnen deze categorie kan een subsidie worden aangevraagd van € 200.000 tot € 700.000.
3. Cultuurhistorische buitenplaatsen; Voor deze categorie is geen algemene regeling opgesteld. De subsidies worden door middel van een PS besluit vastgesteld.

Doel

De provincie stelt dat er een grote opgave ligt in de provincie Utrecht voor het herstel van kerkelijk en industrieel erfgoed. Via de Versnellingsagenda wil de provincie extra investeren in de restauratie van monumenten.

Beoogde resultaat

Het beoogde resultaat is in de Versnellingsagenda niet specifiek aangegeven, want de provincie geeft niet aan hoeveel monumenten ze voor welk bedrag wil restaureren. In de Versnellingsagenda is alleen opgenomen dat de provincie voor de restauratie van monumenten de komende periode € 8 tot € 10 mln. extra wil uitgeven en dat de middelen worden verkregen doorerschikking van provinciale middelen bij de Voorjaarsnota 2009. Daarnaast wil de provincie dat bij de aanbesteding als voorwaarde wordt opgenomen dat erkende leerwerkbedrijven de restauratie uitvoeren, zodat voor jongeren de kans op een goede opleiding in het monumentenherstel wordt behouden.⁹⁹

Middelen

In de Voorjaarsnota 2009 is besloten dat de provincie € 6 mln. extra investeert in de jaren 2010 en 2011 via het Investeringsfonds provinciaal erfgoed. Tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota hebben PS een amendement aangenomen waarin is besloten om € 2 mln. van de € 6 mln. direct beschikbaar te stellen als subsidie voor de restauratie van Kasteel Amerongen. De provincie heeft niet duidelijk aangegeven waaraan de resterende middelen van € 4 mln. in de jaren 2010 en 2011 besteed zullen worden.

Voorgenomen versnelling

Bij het project is geen sprake van versnellen, maar van een extra investering. De provincie geeft dit ook aan in de Voorjaarsnota 2009: *“Naast het versnellen van een aantal voorgenomen (onderdelen van) programma's wordt extra geïnvesteerd (€ 6 mln.) in monumenten door het Fonds Erfgoedparels.”*¹⁰⁰

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

Van de € 6 mln. is voor de restauratie van kasteel Amerongen € 2 mln. beschikbaar gesteld in 2009. Van de overige € 4 mln. zou € 2,0 mln. in 2010 worden besteed en € 2,0 mln. in 2011. Of de € 2,0 mln. in 2010 is besteed, is niet na te gaan, omdat de verantwoording over heel het Investeringsfonds provinciaal erfgoed plaatsvindt en niet specifiek over de middelen die in het kader van de Versnellingsagenda beschikbaar zijn gesteld.

Uit de verantwoording over het Investeringsfonds blijkt dat in 2010 € 3,0 mln. aan subsidies is verstrekt. Dit betreft de subsidiëring van industrieel erfgoed, historische buitenplaatsen en kerkrestauraties tot het subsidieplafond van € 3 mln. Over de restauratie van historische buitenplaatsen (Wintertuin in Baarn en Slot Zuylen) en 2 urgente kerkrestauraties (H. Franciscus van Assisië in Oudewater en H. Hartkerk in Vinkeveen) hebben PS in mei 2010

⁹⁹ Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda Utrecht, p. 5

¹⁰⁰ Provincie Utrecht (2009), Voorjaarsnota 2009, p. 3

een besluit genomen. Vanaf september 2010 zijn de subsidies bestemd voor het industrieel erfgoed (Cereolfabriek Utrecht en dijkhuis en bijgebouwen Jaarsveld).¹⁰¹

Over de restauratie van Kasteel Amerongen stelt de provincie dat deze volgens planning verloopt en naar verwachting eind 2010 zal zijn afgerond.¹⁰² Voor één project waarvoor subsidie is verstrekt, Slot Zuylen, blijft de uitvoering achter, omdat het aanbestedingstraject moeizaam verloopt. Vanuit de provincie is hulp geboden om het restauratieproject alsnog te laten starten.¹⁰³

De provincie wilde voor jongeren de kans op een goede opleiding in het monumentenherstel behouden door als voorwaarde te stellen dat leerwerkbedrijven worden ingezet bij de restauratie van monumenten. Dit is echter niet in de subsidievoorwaarden opgenomen.¹⁰⁴

Wijze en kwaliteit van verantwoording

PS zijn meerdere malen over de voortgang van het project Erfgoedparels ingelicht.¹⁰⁵ In de verantwoording wordt geen direct verband gelegd met de Versnellingsagenda. De € 2 mln. voor 2010 is binnen een groter bedrag (€ 3 mln.) besteed aan het restaureren van industrieel erfgoed, historische buitenplaatsen en kerkrestauraties. In de verantwoording is ook niet aangegeven dat een deel van het beoogde resultaat, namelijk in de subsidievoorwaarden opnemen dat leerwerkbedrijven de restauratie uitvoeren, is komen te vervallen.

Succes- en faalfactoren

In de voortgangsdokumentatie wordt over de voortgang van de subsidiebeschikkingen gerapporteerd. De provincie heeft geen problemen om de beschikbare middelen via subsidies te verstrekken voor het restaureren van monumenten, aangezien er een grote restauratieachterstand is.¹⁰⁶

Leerwerkbedrijven zijn niet als voorwaarde in de subsidievoorwaarden opgenomen. De provincie geeft aan dat voor het verwerven van leerwerkplaatsen al het Restauratie Opleidingsproject (ROP) is ingesteld. Provincies subsidiëren dit project samen met het rijk. Het ROP voorziet in de coördinatie tussen leerlingen van het ROC en aannemersbedrijven, met als doel het behoud van het restauratievak. De provincie Utrecht subsidieert samen met de provincie Noord-Holland (en met het rijk) het ROP Midden-West dat in 2005 is gestart. Het ROP Midden-West voorziet in leerwerkplaatsen op restauratieprojecten, zoals de restauratie van Paushuize, Fort Vechten, Slot Zuylen, de Verensmederij in Amersfoort en kasteel Amerongen.¹⁰⁷

¹⁰¹ Provincie Utrecht (2010), Statenvoorstel 'Evaluatie erfgoedparels en beleid 2010 en verder', 2010WMC43 bijlage & Provincie Utrecht (2011), Erfgoedparels: verdeling industrieel erfgoed 2010

¹⁰² Provincie Utrecht (2010), Statenvoorstel 'Opheffen garantstelling Kasteel Amerongen door inzet Rijksmatchingsmiddelen', PS2010WMC14

¹⁰³ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 10 februari 2011

¹⁰⁴ Provincie Utrecht, e-mail, 29 maart 2011

¹⁰⁵ O.a. in commissie WMC, 10 mei 2010, PS, 31 mei 2010, PS 25 oktober 2010 & Commissie WMC 17 januari 2011.

¹⁰⁶ Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda, p. 5 & Provincie Utrecht (2010), Statenvoorstel 'Evaluatie erfgoedparels en beleid 2010 en verder', 2010WMC43 bijlage

¹⁰⁷ Provincie Utrecht, e-mail, 29 maart 2011 & ROP Nederland (2011), www.rop-nederland.nl

4.5 Project 4. Investeringsagenda nieuwe innovatieve bedrijvigheid

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
<p>Bevinding 11: Bij dit project is sprake van een voorgenomen versnelling, omdat cofinanciering eerder beschikbaar wordt gesteld. De beoogde resultaten zijn niet specifiek geformuleerd. Er vindt geen aparte verantwoording plaats van dit onderdeel, de verantwoording maakt onderdeel uit van de reguliere verantwoording over het economisch beleid. Het in te zetten bedrag (€ 18 mln.) is een schatting en betreft voor een deel provinciaal geld. Ook rijks- en Europese subsidies in het kader van resp. Pieken in de Delta en EFRO maken onderdeel uit van dit bedrag. De Rekenkamer heeft geen duidelijkheid kunnen krijgen in wat het (geschatte) provinciale deel is, omdat dit niet afzonderlijk is geraamd t.b.v. de Versnellingsagenda. Van de beschikbaar gestelde budgetten om innovaties te versnellen is in één enkel geval gebruik gemaakt. Gebleken is dat de behoefte hiervoor zeer gering is. De Rekenkamer merkt op dat de provincie vooraf had kunnen nagaan of er voldoende vraag bij ondernemers bestond naar voorfinanciering van het provinciale deel.</p>		

Beschrijving van het project

Omschrijving

De provincie wil projecten die gericht zijn op het begeleiden van starters en in afwachting zijn van een rijks- en/of Europese bijdrage voorfinancieren. Dit houdt in dat de provincie haar deel van de cofinanciering eerder beschikbaar stelt. Door de voorfinanciering van de provincie kan het kasritme van de projecten worden aangepast en kan het project versneld worden uitgevoerd. De rijksbijdragen worden verleend in het kader van Pieken in de Delta (PidD) en de Europese in het kader van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).¹⁰⁸ Een aparte uitwerking van dit project is niet gemaakt.¹⁰⁹

Doel

Het doel van de provincie bij dit project is om samen met de Taskforce Innovatie Regio Utrecht en de regionale partners de innovatie agenda te versnellen.

De provincie geeft aan dat door de economische crisis en de verscherpte kredietverlening veel startende bedrijven worden getroffen. Door projecten gericht op het begeleiden van starters wil de provincie een bijdrage leveren aan het economisch herstel.¹¹⁰

Beoogde resultaat

In de Versnellingsagenda zijn bij dit onderdeel de beoogde resultaten te herleiden. Slechts één hiervan is concreet geformuleerd. In alle gevallen ontbreekt de mate waarin een resultaat behaald zou moeten worden en is niet duidelijk wat wanneer gedaan moet zijn. De beoogde resultaten zijn:¹¹¹

1. De provincie zal projecten voorfinancieren in afwachting van een Rijks- en Europese bijdrage, zodat projecten sneller tot uitvoering kunnen komen. Het gaat om een tiental projecten gericht op het begeleiden van starters.
2. In IPO verband overleg voeren om de besluitvorming van het subsidieproces te versnellen (PidD).
3. Met voorstellen komen om de Life Science sector in Utrecht een belangrijke impuls te geven.

¹⁰⁸ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 5

¹⁰⁹ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 2 maart 2011

¹¹⁰ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 5

¹¹¹ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, pp. 5-6

Middelen

In de Versnellingsagenda is niet aangegeven wat de provinciale bijdrage is. Wel is aangegeven dat de provinciale bijdrage samen met de subsidies uit PidD en EFRO € 18 mln. bedraagt.¹¹² Welk deel daarvan provinciale cofinanciering betreft en hoe groot de PidD en EFRO subsidies zijn is de Rekenkamer niet duidelijk geworden, omdat dit niet afzonderlijk is geraamd t.b.v. de Versnellingsagenda.

De provinciale cofinanciering wordt gefinancierd vanuit het Cofinancieringsfonds (€ 10 mln., vanaf 2007¹¹³) en vanuit het reguliere economisch beleid (€ 3 à € 4 mln., vanaf 2008). De periode waarop de schatting betrekking heeft is voor PidD tot en met 2011 en voor EFRO tot en met 2013.¹¹⁴

Voorgenomen versnelling

Er is sprake van een voorgenomen versnelling, omdat de provincie haar middelen voor cofinanciering versneld wil inzetten. Middelen uit het Cofinancieringsfonds van de provincie worden versneld ingezet door PidD en EFRO projecten voor te financieren.

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

1. De provinciale cofinancieringsmiddelen zijn beperkt versneld ingezet, want er heeft in één enkel geval voorfinanciering van een PidD en EFRO project plaatsgevonden. Ondanks dat er beperkt gebruik wordt gemaakt van de voorfinanciering, is het beleid niet aangepast en kunnen subsidieaanvragers nog steeds in aanmerking komen voor een provinciale voorfinanciering van PidD en EFRO projecten.¹¹⁵
2. Met het Rijk en de EFRO-Managementautoriteit¹¹⁶ heeft de provincie overleg gevoerd over een snellere besluitvormingsperiode rond PidD en EFRO projecten. Daarnaast is in het reguliere IPO overleg (Brede Overleg- en Adviesgroepen) en in het Accounthoudersoverleg Kansen voor West aandacht geweest voor een snellere besluitvorming. Volgens de provincie is de besluitvorming rond PidD projecten een aantal maanden verkort. In hoeverre dit door het overleg komt is niet bekend.¹¹⁷
3. Voorstellen voor de Life Science Sector zijn nog niet naar buiten gebracht.¹¹⁸

Wijze en kwaliteit van verantwoording

Over dit onderdeel van de Versnellingsagenda vindt geen verantwoording plaats. Verantwoording over de cofinanciering aan PidD en EFRO projecten maakt onderdeel uit van de reguliere verantwoording over het economische beleid.¹¹⁹

¹¹² Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 5

¹¹³ Op 15 februari 2007 is de bestemmingsreserve Cofinancieringsfonds ingesteld. Bron: Provincie Utrecht (2007), Statenvoorstel 'Instellen bestemmingsreserve 'Cofinancieringsfonds', 2007BEM06

¹¹⁴ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 2 maart 2011 & Provincie Utrecht, e-mail, 14 maart 2011

¹¹⁵ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 2 maart 2011

¹¹⁶ Een managementautoriteit is een nationale, regionale of plaatselijke openbare autoriteit of een overheids- of particuliere instantie die door de lidstaat is aangewezen om het operationele programma te beheren. Bron: Art. 59 lid 1a, Verordening (EG) nr. 1083/2006

¹¹⁷ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 2 maart 2011

¹¹⁸ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 2 maart 2011

¹¹⁹ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 2 maart 2011

Succes- en faalfactoren

Een verklaring voor het beperkt gebruiken van de voorfinanciering moet volgens de provincie gezocht worden bij de subsidieaanvragers. Subsidieaanvragers zouden het een te groot risico vinden dat de subsidie vanuit PidD, EFRO en overige cofinanciers mogelijk niet wordt verstrekt. De cofinanciering van de provincie betreft slechts een deel (doorgaans niet meer dan circa 20%) van het totaal aangevraagde subsidiebedrag.¹²⁰

Vanuit de Taskforce Innovatie is aangegeven dat het idee van de provincie om cofinanciering eerder beschikbaar te stellen op zich goed is. De Taskforce Innovatie kan zich goed voorstellen dat ondernemers het risico te groot vinden om een project te starten met alleen het provinciale deel van de financiering.¹²¹

In het ene geval waarin de cofinanciering door de provincie wel eerder beschikbaar is gesteld, waren de risico's voor de aanvrager acceptabel. Als de aanvraag voor de EFRO subsidie zou worden afgewezen, kon het project in afgeslankte vorm nog steeds worden uitgevoerd.¹²²

De Rekenkamer merkt op dat de provincie vooraf had kunnen nagaan of er voldoende vraag bij ondernemers bestond naar voorfinanciering van het provinciale deel.

4.6 Project 5. Startersbeleid

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
<p>Bevinding 12: Dit onderdeel van de Versnellingsagenda betreft de uitvoering van een amendement uit 2007. Er is dus geen sprake van een voorgenomen versnelling naar aanleiding van de kredietcrisis. Een specifiek beoogd resultaat bij dit project ontbreekt. PS zijn over de voortgang van het amendement geïnformeerd.</p> <p>Tot op heden (april 2011) is geen uitvoering gegeven aan het amendement. De provincie heeft het idee gehad om het project IkStartSmart op te richten. GS hebben echter besloten het project niet uit te voeren, omdat de gemeente Utrecht geen mogelijkheden ziet voor het project. Momenteel wordt onderzocht op welke wijze invulling aan het amendement kan worden gegeven.</p>		

Beschrijving van het project

Omschrijving

De provincie wil in samenwerking met verschillende partijen (gemeenten, Kamers van Koophandel en Taskforce Innovatie) bezien in hoeverre bestaande starterinitiatieven aanvullende acties vereisen. Dit project betreft de uitvoering van het in 2007 aangenomen amendement Stimulering ondernemerschap onder laagopgeleiden.¹²³

Doel

Het doel van dit project is het ondersteunen van starters/startende bedrijven.¹²⁴

¹²⁰ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 2 maart 2011

¹²¹ Taskforce Innovatie Regio Utrecht, telefonisch interview, 6 april 2011

¹²² Provincie Utrecht, e-mail, 3 mei 2011

¹²³ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 6; Provincie Utrecht (2007), Amendement stimulering ondernemerschap onder laagopgeleiden, 17 december 2007

¹²⁴ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 6

Beoogde resultaat

In de Versnellingsagenda is geen concreet beoogd resultaat genoemd. De provincie wil zien in hoeverre bestaande starterinitiatieven aanvullende actie vereisen. De provincie wil daarbij nadrukkelijk kijken naar het Gelderse initiatief 'IkStartSmart'. IkStartSmart ondersteunt beginnende en pas gestarte ondernemers bij het maken van een goede start van hun onderneming. Het biedt ondernemers nuttige informatie, contactpersonen, ervaren ondernemerscoaches, ondernemerschaptrainingen en netwerk mogelijkheden. Bij het IkStartSmart project worden bestaande initiatieven gebundeld en partners bij elkaar gebracht.¹²⁵

De Rekenkamer merkt op dat in tegenstelling tot het amendement dit onderdeel van de Versnellingsagenda zich richt op ondernemerschap in het algemeen en niet uitsluitend op ondernemerschap onder laagopgeleiden.

Middelen

Voor eventuele acties kan € 1,25 mln. worden ingezet. Deze middelen zijn door PS met het amendement in 2007 beschikbaar gesteld.¹²⁶

Voorgenomen versnelling

Er is geen sprake van een voorgenomen versnelling. Het gaat om de uitvoering van een in december 2007 aangenomen amendement.

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

Dit onderdeel van de Versnellingsagenda heeft tot op heden (april 2011) geen uitwerking gekregen. De provincie heeft getracht om in 2010 het project IkStartSmart op te starten.¹²⁷ In het eerste kwartaal van 2010 is door de provincie overleg gevoerd met verschillende gemeenten. GS hebben besloten het project voorlopig niet uit te voeren, omdat de gemeente Utrecht geen bijdrage wil leveren aan het project. PS zijn hierover niet geïnformeerd. De provincie onderzoekt momenteel hoe ondernemerschap onder laagopgeleiden op andere wijze, en in samenhang met het onderwijs, gestimuleerd kan worden. Dit bevindt zich echter nog in een vroeg stadium.¹²⁸

Wijze en kwaliteit van verantwoording

Verantwoording wordt afgelegd over het amendement Stimulering Ondernemerschap onder Laagopgeleiden. Via een memorandum heeft de provincie begin januari 2010 de commissie MME geïnformeerd over de voortgang van het amendement Stimulering Ondernemerschap onder Laagopgeleiden. In de planning en control cyclus wordt niet gerapporteerd over de voortgang van het amendement. PS zijn ook niet geïnformeerd dat de gemeente Utrecht geen bijdrage wil leveren.

Succes- en faalfactoren

De gemeente Utrecht wilde niet bijdragen aan IkStartSmart, omdat de gemeente hier geen mogelijkheden in zag in verband met bezuinigingen en reeds lopende initiatieven op dit gebied. De voornaamste starterinitiatieven die ondersteund worden vanuit de gemeente vallen onder het beleid voor wijken. Hierbinnen wordt o.a. Wijk in Bedrijf

¹²⁵ Provincie Utrecht (2010), Memorandum 'Voortgang amendement Stimulering Ondernemerschap onder Laagopgeleiden', 2010MME25 & Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 6

¹²⁶ De gereserveerde middelen (€ 1,25) worden gedekt uit het rekeningresultaat 2007. Bron: Provincie Utrecht (2007), Amendement stimulering ondernemerschap onder laagopgeleiden, 17 december 2007

¹²⁷ Provincie Utrecht (2010), Memorandum 'Voortgang amendement Stimulering Ondernemerschap onder Laagopgeleiden', 2010MME25

¹²⁸ Provincie Utrecht, e-mail, 23 maart 2011

gesteund, dat een stadsbreed en zelfs regiobreed bereik wil hebben. Omdat de gemeente Utrecht niet mee wil werken kan circa tweederde van de starters in de provincie niet bereikt worden. GS hebben daarop besloten om niet verder te gaan met IkStartSmart.¹²⁹

4.7 Project 6. Versnellen woningbouw - Knelpuntenpot

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
<p>Bevinding 13: Het project Versnellen woningbouw - Knelpuntenpot is geen voorgenomen versnelling, het betreft een nieuw initiatief. Het beoogde resultaat is niet specifiek. Opvallend is dat het resultaat niet naar beneden is bijgesteld op het moment dat de looptijd van de regeling werd ingekort. Over de behaalde resultaten wordt aan PS gerapporteerd.</p> <p>Met de Knelpuntenpot (garantstelling en rentekortingsubsidies) heeft de provincie 7 stagnerende woningbouwprojecten (624 woningen) in 2010 vlot kunnen trekken. Het beoogde resultaat (15 woningbouwprojecten) lijkt deels gehaald te gaan worden. Van de garantstelling is zeer beperkt gebruik gemaakt. Van de rentekortingsubsidies is meer gebruik gemaakt, maar mogelijk blijft een deel van het budget over. De regeling loopt nog tot juli 2011.</p> <p>Voor het achterblijven van het aantal woningbouwprojecten geeft de provincie aan dat woningbouwprojecten niet altijd voldoen aan alle criteria, subsidie of garantstelling zou ongeoorloofde staatsteun zijn, er niet tot subsidie of garantstelling kan worden overgegaan wanneer risico's te complex zijn, de benodigde expertise niet altijd in huis is bij de provincie en de onderhandelingstrajecten met de verschillende partijen veel tijd vergen.</p>		

Beschrijving van het project

Omschrijving

De provincie heeft een 'Knelpuntenpot' ingericht om stagnerende woningbouwprojecten financieel te ondersteunen. De financiële ondersteuning bestaat uit twee onderdelen, namelijk rentekortingen (de provincie financiert een deel van de rente in de vorm van een subsidie) en garantstellingen.¹³⁰ In oktober 2009 is een verordening in werking getreden met een looptijd voorzien tot 1 januari 2014. In een later stadium is de looptijd aangepast tot 1 juli 2011.

De verordening die het verstrekken van subsidies en garantstellingen mogelijk maakt is geldig sinds 16 oktober 2009. In de tijd tussen de vaststelling van de Versnellingsagenda, 15 april 2009, en de inwerkingtreding van de verordening is uitwerking gegeven aan de inhoud van de Knelpuntenpot. PS hebben hier een grote rol in gehad.¹³¹ In september 2009 hebben PS een amendement aangenomen waarin aan het besluit is toegevoegd dat het onderdeel zachte leningen wordt uitgevoerd door middel van een rentekorting in de vorm van subsidies.¹³²

¹²⁹ Provincie Utrecht, e-mail, 23 maart 2011

¹³⁰ Toelichting, Tijdelijke verordening Knelpuntenpot woningbouwstagnatie, provincie Utrecht

¹³¹ In zowel de commissie WMC als in de PS vergadering is gesproken over de inhoudelijke inrichting van de Knelpuntenpot. Bron: Provincie Utrecht (2009), Notulen PS vergadering van 21 september 2009 & Provincie Utrecht (2009), Verslag van de vergadering van de commissie WMC van 31 augustus 2009, 2009WMC76

¹³² Provincie Utrecht (2009), Notulen PS vergadering 21 september 2009 & Provincie Utrecht (2009), Amendement zachte leningen knelpuntenpot bij statenvoorstel PS2009WMC11

Doel

In de Versnellingsagenda is aangegeven dat het doel van de Knelpuntenpot tweeledig is. Door het opgang houden van de bouwproductie worden toekomstige woningtekorten minder hoog en wordt de werkgelegenheid in de bouw gestimuleerd.¹³³

Beoogde resultaat

In het Statenvoorstel uit 2009 is het volgende beoogde resultaat opgenomen:¹³⁴ *“Het aantal te verstrekken leningen en/of garanties ligt door het gebruik van de revolverende mogelijkheid op minimaal 10.”* In de later verschenen evaluaties uit 2010 is in de begeleidende Statenbrief het volgende beoogde resultaat opgenomen:¹³⁵ *“Met de tijdelijke financiële ondersteuning kan de start van minimaal 15 woningbouwprojecten worden gerealiseerd.”* Door het aangenomen amendement Zachte leningen Knelpuntenpot spreekt het voor zich dat ‘leningen’ niet langer in het beoogde resultaat worden genoemd. Het aantal woningbouwprojecten is aangepast van 10 naar 15, omdat met de rentekortingen meer woningbouwprojecten kunnen worden gestart.¹³⁶

Het beoogde resultaat is niet specifiek. Het aantal woningbouwprojecten is weliswaar meetbaar, maar niet concreet. In de Begroting 2011 is een indicator opgenomen waarin naast het aantal woningbouwprojecten ook het aantal woningen wordt aangegeven. De prognose voor 2010 is 11 woningbouwprojecten en 1.225 woningen. Voor 2011 is de prognose 5 woningbouwprojecten en 550 woningen. De in de Begroting 2011 genoemde indicator is specifiek, omdat het ‘aantal woningen’ meetbaar en concreet is. Door de tijdelijkheid van de verordening is het beoogde resultaat tijdgebonden.

Opvallend is dat de provincie het beoogde resultaat niet naar beneden heeft bijgesteld op het moment dat de looptijd van de verordening werd ingekort van 1 januari 2014 naar 1 juli 2011.

Middelen

De provincie staat voor maximaal € 20 mln. garant. Voor rentekortingen, beheers- en uitvoeringskosten is € 2 mln. beschikbaar gesteld.¹³⁷

Voorgenomen versnelling

Dit project betreft een nieuw initiatief. Er is geen sprake van een voorgenomen versnelling. Dit project sluit aan op bestaand beleid. Woningbouwstagnatie was al voor de economische crisis een serieus probleem in de provincie Utrecht. Al in een eerder stadium heeft de provincie besloten actie te ondernemen.¹³⁸ Zo is het ‘Aanjaagteam Woningbouw’ in de provincie al langer actief, de Knelpuntenpot kan gezien worden als een nieuw instrument hiervan.¹³⁹

¹³³ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 7

¹³⁴ Provincie Utrecht (2009), Statenvoorstel ‘Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie’, PS2009WMC11

¹³⁵ Provincie Utrecht (2010), Statenbrief ‘Evaluatie Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie’, 2010WMC45

¹³⁶ Provincie Utrecht, feitelijk wederhoor, 9 mei 2011

¹³⁷ De rentekortingen, beheers- en uitvoeringskosten worden gedekt door vrijvallende middelen uit de 1^e en 2^e tranche van het Fonds Stedelijk Bouwen en Wonen. Provincie Utrecht (2009), Statenvoorstel ‘Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie’, PS2009WMC11

¹³⁸ Provincie Utrecht (2006), Eindrapport Commissie Onderzoek Bouwstagnatie & Provincie Utrecht (2006), Statenvoorstel ‘Eindrapport Commissie Onderzoek Bouwstagnatie’, PS2006REG09

¹³⁹ Het Aanjaagteam woningbouw helpt met het oplossen van knelpunten en het benutten van kansen bij woningbouw. Het team zit daarbij aan tafel met gemeenten, woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars en zorgpartijen. Bron: Provincie Utrecht (2011), www.provincie-utrecht.nl [geciteerd 11 maart 2011] & Provincie Utrecht (2009), Memorandum ‘Hoofdlijnen uitwerking Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie’, 2009WMC59

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

In tabel 24 is een overzicht gegeven van de beoogde en behaalde resultaten.

Tabel 24 Beoogde en behaalde resultaten tot en met 2010¹⁴⁰

Resultaten	Aantal ondersteunde woningbouwprojecten	Waarvan rentekorting-subsidies	Waarvan garantstellingen	Aantal woningen
Beoogd ¹⁴¹	15	(niet opgenomen)	(niet opgenomen)	(niet opgenomen)
Behaald tot en met 2010	7	5	2	624

De provincie spreekt van een voldoende succesvolle werking van de regeling. De conclusie in het eerste evaluatierapport is dat de regeling niet aangepast hoeft te worden.¹⁴² De provincie concludeert in het tweede evaluatierapport dat de regeling na 1 jaar voldoende succesvol heeft gewerkt. In deze tweede evaluatie geeft de provincie aan dat het de algemene verwachting heeft dat de situatie op de woningmarkt in 2011 zal gaan verbeteren en dat het efficiënt is om de looptijd van de regeling terug te brengen van 1 januari 2014 naar 1 juli 2011.¹⁴³

De Rekenkamer zet vraagtekens bij de kwalificatie dat sprake zou zijn van 'voldoende succesvolle werking van de regeling'. Het ziet er namelijk naar uit dat de provincie het beoogde resultaat van 15 ondersteunde woningbouwprojecten niet gaat halen (dit geldt nog sterker als uitgegaan wordt van het beoogde resultaat van 16 woningbouwprojecten met in totaal 1.775 woningen). Het is ook nog maar de vraag of het budget voor de rentekortingen geheel besteed gaat worden. Halverwege januari 2011 is ruim 40% (bijna € 775.000) nog beschikbaar om in te zetten in de resterende periode tot 1 juli 2011. Dit betekent dus dat nog 40% besteed zal moeten gaan worden in het laatste kwart van de looptijd van de regeling.

Voor wat betreft de garantstellingen constateert de Rekenkamer dat hiervan weinig gebruik is gemaakt. Het bedrag waarvoor de provincie garant staat is € 1.675.000, ofwel 8,5 % van het totale bedrag van € 20 mln. (zie tabel 25).¹⁴⁴

Tabel 25 Ingezette middelen per onderdeel (bedrag in € x mln.)¹⁴⁵

	Begroot (2010 en 2011)	Werkelijk (tot medio januari 2011)	
		In absolute bedragen	In percentage
In te zetten voor rentekorting	1,9	1,1	58%
Totale maximale garantstelling	20	1,7	8,5%

De Rekenkamer doet geen uitspraken over individuele woningbouwprojecten die met behulp van de Knelpuntenpot doorgang hebben gevonden. Deze projecten zijn niet onderzocht en kunnen op zichzelf natuurlijk wel succesvol zijn.

¹⁴⁰ Provincie Utrecht (2010), Statenbrief 'Evaluatie Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie', 2010WMC45 & Provincie Utrecht (2010), Statenbrief '2^e Evaluatie Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie', 2010WMC88

¹⁴¹ Provincie Utrecht (2010), Begroting 2011

¹⁴² Provincie Utrecht (2010), Statenbrief 'Evaluatie Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie', 2010WMC45

¹⁴³ Het eerste evaluatierapport is verschenen in april 2010 en het tweede rapport in oktober 2010. Bron: Provincie Utrecht (2010), Statenbrief '2^e Evaluatie Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie', 2010WMC88

¹⁴⁴ Stand 15 januari 2011

¹⁴⁵ Provincie Utrecht (2011), Overzicht rentekortingen en garantstellingen

Wijze en kwaliteit van verantwoording

In april en oktober 2010 zijn evaluatierapporten verschenen van de Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie. In deze rapporten zijn de woningbouwprojecten opgenomen die een rentekortingsubsidie of garantstelling van de provincie hebben ontvangen. De evaluatierapporten zijn, als bijlage bij een Statenbrief, ter kennisname aan de commissie WMC gestuurd.

In de planning en control cyclus vindt met name de financiële verslaglegging plaats over de Knelpuntenpot. In de Begrotingen van 2010 en 2011 en in de Jaarverslagen over 2009 en 2010 is de Knelpuntenpot kort toegelicht. De Begroting van 2011 bevat tevens een indicator voor de Knelpuntenpot.

De rapportages over de behaalde resultaten sluiten aan op de beoogde resultaten die zijn opgenomen in de Begroting 2011. De Rekenkamer merkt wel op dat er geen criteria zijn benoemd voor het succes van de regeling. De provincie vindt de werking voldoende succesvol. Een belangrijk deel moet echter nog worden gerealiseerd in de beperkte beschikbare periode en de onderuitputting is aanzienlijk.

Succes- en faalfactoren

De provincie is positief over de resultaten die het behaald heeft met de Knelpuntenpot, maar geeft ook verklaringen waarom woningbouwprojecten (nog) geen rentekortingsubsidie of garantstelling hebben gekregen. De voornaamste verklaringen, die vooral van toepassing zijn op garantstellingen, zijn:¹⁴⁶

- Projecten voldoen niet aan alle criteria, bijvoorbeeld door het ontbreken van een onherroepelijke bouwvergunning.
- Subsidie of garantstelling zou ongeoorloofde staatsteun zijn (subsidies mogen niet worden gestapeld en de omvang van de subsidie moet binnen bepaalde grenzen blijven).
- Risico's zijn te complex om een goede inschatting te maken.
- De provincie heeft niet de benodigde expertise in huis (in specifieke gevallen heeft de provincie extern advies ingewonnen).
- Lange onderhandelingstrajecten met veel partijen.

Ook Bouwend Nederland, de vereniging van bouw- en infrabedrijven, geeft desgevraagd aan dat de regeling succesvol is en heeft bijgedragen aan extra opdrachten voor de bouwsector.¹⁴⁷

4.8 Project 7. Versnelling door minder regels en snellere uitvoering

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
<p>Bevinding 14: Het project Versnelling door minder regels en snellere uitvoering bestaat uit 3 deelprojecten. Bij de deelprojecten is geen sprake van een voorgenomen versnelling, maar van nieuwe initiatieven. De beoogde resultaten zijn redelijk specifiek, maar zijn niet of te laat behaald. Zo is er geen Taskforce voor een snellere afhandeling van vergunningen gestart, is de termijn voor betalingen niet teruggedrongen en is het crisis ondernemersloket begin 2010 operationeel geworden in plaats van in mei 2009. Van het loket is in geringe mate gebruik gemaakt. Over de deelprojecten is geen verantwoording aan PS afgelegd. De provincie zou geen extra middelen beschikbaar stellen voor de deelprojecten, maar voor het crisis ondernemersloket is door PS in 2010 alsnog € 300.000 beschikbaar gesteld.</p>		

¹⁴⁶ Provincie Utrecht (2010), Statenbrief 'Evaluatie Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie', 2010WMC45 & Provincie Utrecht (2010), Statenbrief '2^e Evaluatie Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie', 2010WMC88 & Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 10 maart 2011

¹⁴⁷ Bouwend Nederland, telefonisch interview, 25 maart 2011

Beschrijving van het project

Omschrijving

Het project 'Versnelling door minder regels en snellere uitvoering' valt uiteen in drie deelprojecten¹⁴⁸:

1. De provincie start in IPO verband een Taskforce voor een snelle afhandeling van vergunningen.
2. De provincie wil de termijn voor betalingen terugdringen door een verbeterde verplichtingenregistratie en een rappelsysteem.
3. De provincie wil samen met het bedrijfsleven een loket inrichten om bedrijven te adviseren en te ondersteunen bij de vergunningaanvraag en bij vragen van ondernemers over de gevolgen van de economische crisis. Dit deelproject is nader uitgewerkt en in maart 2010 door PS vastgesteld.

Doel

De provincie stelt dat door trage betalingen en een langdurige en stroperige regelgeving, de kosten voor het bedrijfsleven onnodig hoog zijn. De provincie wil met een 'Versnelling door minder regels en snellere uitvoering' bereiken dat er bij de verschillende overheden (rijk en gemeenten) een 'sense of urgency' ontstaat, om bedrijven sneller te helpen.¹⁴⁹

Beoogde resultaat

1. Oprichting van een Taskforce in IPO verband
2. Verkorten van de termijn voor betalingen (minder dan 23 dagen)
3. Inrichten van een loket voor ondernemers voor 1 mei 2009¹⁵⁰ en het Crisis ondernemersloket ondersteunt 600 ondernemers in het MKB in 2010 en 900 ondernemers in het MKB in 2011¹⁵¹

De beoogde resultaten zijn redelijk concreet opgesteld. Bij het oprichten van een Taskforce en het verkorten van de termijn voor betalingen is echter onbekend wanneer deze resultaten moeten zijn behaald. In de uitwerking van het crisis ondernemersloket is opgenomen dat het loket in totaal 1.500 ondernemers in het Midden en Klein Bedrijf ondersteunt in 2010 en 2011.¹⁵²

Middelen

Voor het project 'Versnellen door minder regels en snellere uitvoering' zijn in de Versnellingsagenda geen extra middelen beschikbaar gesteld. De provincie stelt dat eventuele kosten binnen het budget voor economische zaken moeten worden opgevangen. In de uitwerking van het deelproject 'Inrichten van een ondernemersloket' is door PS echter wel besloten om € 300.000 beschikbaar te stellen voor het Crisis ondernemersloket in de vorm van een subsidieregeling voor 2010 en 2011.¹⁵³ Deze middelen komen uit het budget voor het uitvoeren van het Economisch Beleidsplan.¹⁵⁴

Voorgenomen versnelling

De deelprojecten die vallen onder het project 'Versnelling door minder regels en snellere uitvoering' zijn nieuwe initiatieven, waarbij geen sprake is van een versnelling.

¹⁴⁸ Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda, p. 8

¹⁴⁹ Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda, p. 7

¹⁵⁰ Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda, p. 8

¹⁵¹ Provincie Utrecht (2010), Crisis ondernemersloket

¹⁵² Provincie Utrecht (2010), Crisis ondernemersloket

¹⁵³ Provincie Utrecht (2010), Crisis ondernemersloket

¹⁵⁴ Provincie Utrecht (2011), email, 23 maart 2011

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

In tabel 26 zijn de behaalde resultaten weergegeven voor de drie deelprojecten.

Tabel 26 Resultaten deelprojecten Versnelling door minder regels en snellere uitvoering

Beoogde resultaat		Behaald resultaat
1.	Oprichting van een Taskforce	Niet opgericht
2.	Verkorten termijn betalingen onder de 23 dagen	In 2009 is de gemiddelde betalingstermijn 24 dagen. ¹⁵⁵
3.	Inrichten van een loket voor ondernemers voor 1 mei 2009.	Vanaf 1 januari 2010 kunnen ondernemers gebruik maken van de diensten van het crisis ondernemersloket. ¹⁵⁶
	Het Crisis ondernemersloket ondersteunt 600 ondernemers in het MKB in 2010 (900 in 2011).	In 2010 zijn 78 ondernemers in het MKB ondersteund.

De provincie heeft geen van de beoogde resultaten behaald. De Taskforce is niet opgericht, de termijn voor betalingen is juist toegenomen in plaats van afgenomen en de provincie heeft geen crisis ondernemersloket voor 1 mei 2009 ingericht. Dit is pas vanaf 1 januari 2010 operationeel. In 2010 zijn 78 ondernemers in het MKB ondersteund in plaats van de beoogde 600, dit is 13% van het beoogde aantal.¹⁵⁷

Wijze en kwaliteit van verantwoording

Over de oprichting van een Taskforce is geen verantwoording aan PS afgelegd. Over het verkorten van de termijn voor betalingen is geen verantwoording aan PS afgelegd, maar hierover wordt in het Burgerjaarverslag 2009 gerapporteerd. Deze verantwoording is concreet, want de provincie geeft aan wat de werkelijke termijn is geweest. Over het Crisis ondernemersloket is nog geen verantwoording aan PS afgelegd.

Succes- en faalfactoren

1. De Rekenkamer heeft geen oorzaak kunnen achterhalen waarom de Taskforce niet is opgericht.
2. Voor wat betreft de verlenging in plaats van de verkorting van de gemiddelde betalingstermijn geeft de provincie de volgende reden: *“Door de kredietcrisis sturen leveranciers sneller en vaker deelfacturen. Zodoende moeten meer facturen gecontroleerd en verwerkt worden dan voorheen.”*¹⁵⁸
3. Ten slotte is de totstandkoming van het Crisis ondernemersloket vertraagd door de benodigde voorbereidingstijd. Het opzetten van een businesscase voor het crisis ondernemersloket door bureau VODW (waaraan eerst een opdrachttraject vooraf ging) en het vinden van een goede vorm waarin de partners elk een evenwichtige bijdrage konden leveren, hebben meer tijd gekost. Hier is niet apart over gerapporteerd. In het Statenvoorstel is de projectperiode vastgesteld op 2010-2011. Van het Crisis ondernemersloket is in geringe mate gebruik gemaakt. Op dit moment (april 2011) gaat de beleidsafdeling na op welke wijze wordt doorgedaan met het loket.¹⁵⁹

¹⁵⁵ Provincie Utrecht (2010), Burgerjaarverslag en jaarverslag commissaris van de Koningin 'Utrecht in 2009', p. 9

¹⁵⁶ Provincie Utrecht (2010), Crisis ondernemersloket

¹⁵⁷ Provincie Utrecht (2011), email, 23 maart 2011

¹⁵⁸ Provincie Utrecht (2010), Burgerjaarverslag en jaarverslag commissaris van de Koningin 'Utrecht in 2009', p. 25

¹⁵⁹ Provincie Utrecht (2011), email 23 maart, 2011

4.9 Project 8a. Jeugdwerkloosheid

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
<p>Bevinding 15: Dit project omvat een voorgenomen versnelde inzet van € 0,4 mln. Het beoogde resultaat is niet specifiek, omdat de provincie niet aangeeft hoeveel en welke projecten versneld zullen worden uitgevoerd. PS zijn niet apart geïnformeerd over de voortgang van dit onderdeel.</p> <p>De Rekenkamer heeft de resultaten bij dit project als gedeeltelijk behaald beoordeeld, omdat voor slechts een deel van de middelen (€ 248.381) geldt dat er sprake is van een versnelling en omdat een deel van de subsidie is toegekend aan projecten die niet direct gerelateerd zijn aan de bestrijding van jeugdwerkloosheid. Het overige deel van het budget (€ 174.791) bestaat uit het resterende budget voor 2008 en het oorspronkelijke budget voor 2009. De provincie heeft niet alle middelen in kunnen zetten op jeugdwerkloosheid, omdat de provincie zich heeft moeten houden aan de kaders van de Subsidieverordening Sociale Agenda.</p>		

Beschrijving van het project

Omschrijving

Middelen uit de Sociale Agenda worden versneld ingezet voor projecten op het gebied van jeugdwerkloosheid, scholing en arbeidsparticipatie.

'Onderwijs en Arbeidsmarkt' is één van de twee thema's in de Sociale Agenda. Dit thema bestaat weer uit vier deelthema's. Eén van de vier deelthema's is 'Aanpak Jeugdwerkloosheid'.¹⁶⁰

Doel

De provincie geeft bij dit onderdeel van de Versnellingsagenda aan dat het de jeugdwerkloosheid wil bestrijden. Bedrijven nemen geen personeel aan en bij het aanhouden van de crisis zal met name de jeugdwerkloosheid sterk oplopen. Belangrijk is dat schoolverlaters hun kennis op peil houden zodat een generatie schoolverlaters niet verloren gaat en bij herstel van de economie voldoende aanbod is.¹⁶¹

Beoogde resultaat

In de Versnellingsagenda is niet concreet aangegeven welke projecten worden opgestart met het versneld inzetten van middelen. Naast het versneld inzetten van middelen voor nieuwe projecten/aanvullende maatregelen geeft de provincie in de Versnellingsagenda aan op korte termijn een werkconferentie te organiseren met alle betrokkenen om te bezien of aanvullende maatregelen nodig zijn en welke rol de provincie daarin kan spelen.¹⁶²

Middelen

In de Versnellingsagenda geeft de provincie aan dat € 0,4 mln. versneld zal worden ingezet.¹⁶³

Voorgenomen versnelling

Er is sprake van een voorgenomen versnelling, want de middelen worden niet in 2011 maar in 2009 ingezet.

¹⁶⁰ De drie andere deelthema's bij het thema Onderwijs en Arbeidsmarkt zijn: aanpak voortijdig schoolverlaten, arbeidsmarkt en verminderen van laaggeletterdheid. Bron: Provincie Utrecht (2008), Samen leven, leren, werken

¹⁶¹ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 8

¹⁶² Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 9

¹⁶³ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 9

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

In 2009 heeft de provincie een subsidietranche ingesteld. Aan 11 projecten is in totaal voor € 423.174 aan subsidie toegekend.¹⁶⁴ Uit het GS-besluit dat de versnelde inzet mogelijk moet maken blijkt dat het versnelde budget € 248.381 bedraagt (dit zijn de middelen uit 2011). De overige middelen zijn het resterende budget voor 2008 (€ 28.656) en het oorspronkelijke budget voor 2009 (€ 146.137).¹⁶⁵ De provincie spreekt echter van een versnelde inzet van € 0,4 mln., omdat de provincie het idee had om het resterende budget voor 2008 en het budget voor 2009 in te zetten in 2010 (zie tabel 27).¹⁶⁶

Tabel 27 Inzet middelen in 2009

	Middelen (in €)
Onderuitputting 2008	28.656
Oorspronkelijk budget voor 2009	146.137
Versneld ingezet budget van 2011	248.381
Totaal	423.174

In tegenstelling tot het doel is een deel van de subsidie niet direct gerelateerd aan projecten die de jeugdwerkloosheid tegen gaan. De projecten zijn gericht op meerdere of andere deelthema's dan Jeugdwerkloosheid. Er is bijvoorbeeld ook subsidie toegekend aan projecten die de laaggeletterdheid bij zowel jeugd als volwassenen bestrijden.

In de Jaarrekening 2009 geeft de provincie aan dat de werkconferentie 'Jongeren aan de Slag' is georganiseerd. Met de werkconferentie is volgens de provincie een betere structurele samenwerking tussen betrokken partijen in de provincie tot stand gekomen.¹⁶⁷

De Rekenkamer constateert dat in 2009 sprake is van een forse onderbesteding (€ 3 mln.) bij de Sociale Agenda. De provincie geeft in de toelichtende tekst aan dat dit voor een deel komt doordat in 2009 toegekende bedragen pas in 2010 en 2011 worden uitbetaald.¹⁶⁸

Wijze en kwaliteit van verantwoording

Een aparte verantwoording over dit onderdeel van de Versnellingsagenda heeft niet plaatsgevonden. Verantwoording over de Sociale Agenda vindt plaats in de planning en control cyclus en door middel van voortgangsrapportages.

De provincie rapporteert in de jaarrekening wel specifiek over de gehouden werkconferentie. Daarnaast beschikt de provincie over een overzicht waarin is aangegeven welke 11 projecten subsidie hebben ontvangen. Dit overzicht is niet aan PS verzonden.

¹⁶⁴ Provincie Utrecht (2009), GS-besluit Openstelling Subsidieverordening Sociale Agenda 2008-2011 voor het thema 'Onderwijs en Arbeidsmarkt', 2009INT239830 & Provincie Utrecht (2009), Voortgangsrapportage Sociale Agenda 2008-2011, p. 9 & Provincie Utrecht (2010), Overzicht toekenningen projecten Onderwijs en Arbeidsmarkt Sociale Agenda 2009

¹⁶⁵ Provincie Utrecht (2009), GS-besluit Openstelling Subsidieverordening Sociale Agenda 2008-2011 voor het thema 'Onderwijs en Arbeidsmarkt', 2009INT239830

¹⁶⁶ Provincie Utrecht, e-mail, 24 maart 2011

¹⁶⁷ Provincie Utrecht (2010), Jaarrekening 2009, p. 77

¹⁶⁸ Voor 2009 was begroot € 5.330.000, werkelijk is € 2.302.000. Bron: Provincie Utrecht (2010), Jaarrekening 2009, p. 206

Succes- en faalfactoren

Bij de beoordeling van de projecten heeft de provincie zich moeten houden aan de kaders van de Subsidieverordening Sociale Agenda. Deze is gericht op alle vier de deelthema's van Onderwijs en Arbeidsmarkt waardoor de provincie een deel van de subsidie heeft moeten toekennen aan projecten die niet direct gerelateerd zijn aan de bestrijding van jeugdwerkloosheid. De provincie geeft aan dat zij zoveel mogelijk heeft gestuurd op aanvragen die de nadruk leggen op extra leerwerkbanen voor jongeren. Dit heeft de provincie getracht te bereiken door vooraf met aanvragers gesprekken aan te gaan en aanbiedingsstukken, zoals het persbericht, te richten op het terugdringen van de jeugdwerkloosheid.¹⁶⁹

In de Najaarsrapportage 2009 geeft de provincie aan dat het algemene beeld over de Sociale Agenda positief is, maar dat enkele projecten vertraagd zijn gestart door problemen met co-financiers.¹⁷⁰ De provincie geeft aan dat deze problemen zijn ontstaan doordat aanvragers te rooskleurig zijn geweest over de cofinanciering van betrokken partners. Om in aanmerking te komen voor subsidie vanuit de Sociale Agenda is namelijk 50% cofinanciering van betrokken partner(s) nodig. In de nieuwe verordening en beoordeling van subsidies voorkomt de provincie dit door co-financiers altijd als aanvragende partner in de aanvraag op te laten nemen met ondertekening van de directie/bestuur.¹⁷¹

4.10 Project 8b. Jongeren bouwen voor jongeren

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
Bevinding 16: Jongeren bouwen voor jongeren betreft geen versnelling, maar is een nieuw initiatief. Bij dit onderdeel heeft de provincie geen specifiek beoogd resultaat opgenomen. Er is geen verantwoording afgelegd aan PS. Het is de provincie niet gelukt om onderhoudswerkzaamheden aan schoolgebouwen uit te laten voeren door erkende leerwerkbedrijven. Het regelen van onderhoudswerkzaamheden aan schoolgebouwen is het domein van de gemeenten.		

Beschrijving van het project

Omschrijving

De provincie wil een coördinerende rol spelen bij het onderhouden en bouwen van scholen in Utrechtse gemeenten door erkende leerwerkbedrijven.

Het thema jongeren bouwen voor jongeren komt met regelmaat terug in de Utrechtse politiek en is in die zin niet nieuw.¹⁷² Een concrete uitwerking van dit onderdeel van de Versnellingsagenda is niet gemaakt.¹⁷³

Doel

In de Versnellingsagenda is het doel van dit onderdeel te herleiden. De provincie wil dat leerwerkbedrijven de onderhoudswerkzaamheden aan schoolgebouwen uitvoeren, zodat jongeren aan de slag blijven en een erkende

¹⁶⁹ Provincie Utrecht (2010), Overzicht toekenningen projecten Onderwijs en Arbeidsmarkt Sociale Agenda 2009 & Provincie Utrecht (2009), Persbericht 'Meer kansen op de arbeidsmarkt', d.d. 2 juni 2009 & Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 25 januari 2011

¹⁷⁰ Provincie Utrecht (2010), Najaarsrapportage 2009, p. 63

¹⁷¹ Provincie Utrecht, e-mail, 31 maart 2011

¹⁷² Een voorbeeld is de op 17 december 2007 aangenomen motie stageplaatsen/(leerling)bouwplaatsen waarin PS aandacht vragen voor het creëren van stageplaatsen dan wel leerling(bouw)plaatsen bij subsidie ontvangers.

¹⁷³ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 9 & Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 25 januari 2011

vakopleiding blijven volgen. Hiermee blijft ook in de toekomst de werkgelegenheid in de bouw geborgd en wordt voorkomen dat vakmanschap de bouwsector voortijdig verlaat.¹⁷⁴

Beoogde resultaat

In de Versnellingsagenda is geen concreet beoogd resultaat opgenomen. De provincie geeft in de Versnellingsagenda wel aan welke actie zij wil ondernemen. Bij de Utrechtse gemeenten (en schoolbesturen) wil de provincie er op aandringen dat de werken aan schoolgebouwen worden uitgevoerd door erkende leerwerkbedrijven met inzet van een, per werk te bepalen, minimaal aantal leerlingen onder leiding van leermeesters.¹⁷⁵

Middelen

Geen.

Voorgenomen versnelling

Dit onderdeel betreft een nieuw initiatief. Er is geen sprake van een voorgenomen versnelling.

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

De voorgenomen actie van de provincie bij dit onderdeel van de Versnellingsagenda heeft geen resultaten opgeleverd. Het is de provincie niet gelukt om onderhoudswerkzaamheden aan schoolgebouwen uit te laten voeren door erkende leerwerkbedrijven.

Wijze en kwaliteit van verantwoording

Over dit onderdeel van de Versnellingsagenda is geen verantwoording afgelegd.

Succes- en faalfactoren

Het zijn de gemeenten die de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden aan schoolgebouwen dienen te regelen. De provincie heeft hier geen taak en het is voor de provincie lastig om te sturen welke bouwbedrijven de gemeenten inschakelen. Daarbij speelt ook dat veel gemeenten de aanbestedingen voor de onderhoudswerkzaamheden aan schoolgebouwen al hadden gedaan.¹⁷⁶

4.11 Project 8c. Behoud kenniswerkers

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
Bevinding 17: Het project Behoud kenniswerkers betreft geen voorgenomen versnelling, maar is een nieuw initiatief. Bij dit onderdeel heeft de provincie geen specifiek beoogd resultaat opgenomen. Aan PS is geen verantwoording afgelegd over dit project. De provincie heeft geen uitvoering gegeven aan dit onderdeel van de Versnellingsagenda. Inzet van de provincie is niet nodig gebleken. De Kamer van Koophandel en de Universiteit Utrecht hebben bij dit thema van de Versnellingsagenda actie ondernomen.		

¹⁷⁴ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 9

¹⁷⁵ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 9

¹⁷⁶ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 25 januari 2011

Beschrijving van het project

Omschrijving

De provincie wil de rijksregeling Kenniswerkers faciliteren in samenspraak met kennisinstellingen. Een uitwerking van dit project ontbreekt. Het idee voor het opnemen van dit project komt van de Universiteit Utrecht.¹⁷⁷

Doel

De provincie geeft aan dat door de economische crisis kennisintensieve bedrijven mogelijk onderzoekers moeten afstoten. Dit vormt een ernstige bedreiging voor de toekomstige R&D en innovatie van deze bedrijven in de provincie Utrecht. De provincie wil talent behouden, samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven faciliteren en open innovatie versterken.¹⁷⁸

Beoogde resultaat

De provincie noemt geen concreet beoogd resultaat bij dit project. In de Versnellingsagenda geeft de provincie aan dat het de rijksregeling Kenniswerkers waar nodig wil faciliteren in nauwe samenspraak met de kennisinstellingen op het Sciencepark (Universiteit Utrecht, UMC Utrecht, Hogeschool Utrecht en TNO).¹⁷⁹ De provincie licht niet toe wat zij met faciliteren bedoelt.

Middelen

Geen.

Voorgenomen versnelling

Dit onderdeel betreft een nieuw initiatief. Er is geen sprake van een voorgenomen versnelling.

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

De provincie heeft geen uitvoering gegeven aan dit onderdeel van de Versnellingsagenda. De rijksregeling is in juni 2009 in werking getreden en per 31 december 2010 beëindigd. De rijksregeling Kenniswerkers had als doel om onderzoekers met hoogwaardige kennis voor Nederlandse bedrijven te behouden. Onderzoekers worden maximaal anderhalf jaar gedetacheerd bij een kennisinstelling. Na deze periode gaan de onderzoekers weer volledig werken in de private sector.¹⁸⁰

Wijze en kwaliteit van verantwoording

Over dit onderdeel van de Versnellingsagenda is geen verantwoording afgelegd.

Succes- en faalfactoren

De provincie geeft aan dat haar inzet bij dit onderdeel van de Versnellingsagenda niet nodig is gebleken. De Kamer van Koophandel en de Universiteit Utrecht hebben bij dit thema van de Versnellingsagenda actie ondernomen. Bij ondernemers is geïnventariseerd wie van de regeling gebruik wil maken. De provincie geeft aan dat bij dit onderdeel van de Versnellingsagenda geen knelpunten naar voren zijn gekomen die door de provincie aangepakt hadden moeten worden.¹⁸¹

¹⁷⁷ Provincie Utrecht, e-mail, 29 maart 2011

¹⁷⁸ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 9

¹⁷⁹ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 9

¹⁸⁰ Agentschap NL (2011), www.regelingen.agentschapnl.nl

¹⁸¹ Provincie Utrecht, e-mail, 29 maart 2011

4.12 Project 8d. Inzet chronisch zieken en gehandicapten

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
<p>Bevinding 18: Het project Inzet van chronisch zieken en gehandicapten betreft geen voorgenomen versnelling, maar is een nieuw initiatief. In de Versnellingsagenda heeft de provincie geen specifiek beoogd resultaat opgenomen. In een PS besluit van eind 2009 blijkt wel een specifiek beoogd resultaat, omdat de provincie aangeeft drie projecten te willen uitvoeren. In de planning en control cyclus wordt over dit onderdeel van de Versnellingsagenda apart verantwoording afgelegd.</p> <p>De Rekenkamer beoordeelt de resultaten bij dit project als gedeeltelijk behaald, omdat de uitvoering van de deelprojecten bij dit onderdeel in wisselende mate verloopt. Eén project is volgens planning uitgevoerd, één deels volgens planning en één later dan gepland. Voor één project was vanwege cofinanciering van Stichting Gak Fonds maar de helft van het gereserveerde provinciaal geld nodig. Hierdoor is een derde deel van de middelen voor dit onderdeel niet besteed. Voor het vertraagde project geldt dat de voorbereidende gesprekken niet geleid hebben tot het gewenste resultaat. De provincie zoekt hiervoor nog naar een alternatief.</p>		

Beschrijving van het project

Omschrijving

Met het project 'Inzet van chronisch zieken en gehandicapten' worden subsidies verstrekt aan projecten die chronisch zieken en gehandicapten ondersteunen op de arbeidsmarkt. Het gaat met name om Wajongers.¹⁸² Het betreft geen bestaand project binnen de Sociale Agenda. Subsidies worden verstrekt op basis van de Algemene subsidieverordening provincie Utrecht.

Doel

Het doel van de provincie bij dit onderdeel is het bijdragen aan het voorkomen van een terugval van gehandicapten en chronisch zieken op de arbeidsmarkt en het bevorderen van instroom op de arbeidsmarkt voor met name Wajongers. De provincie geeft aan dat algemeen verwacht wordt dat met name Wajongers lastiger de arbeidsmarkt kunnen betreden als gevolg van de economische crisis. Daar komt bij dat begin 2009 de discussie speelde om Wajongers niet langer toe te laten tot de sociale werkplaats.¹⁸³

Beoogde resultaat

In de Versnellingsagenda is niet concreet aangegeven wat de beoogde resultaten zijn. Daar waar gemeenten of andere organisaties niet of onvoldoende in staat zijn om zelf initiatieven en activiteiten te organiseren zal de provincie bijdragen. De provincie noemt hierbij een aantal voorbeelden.¹⁸⁴

Uit een besluit van PS eind 2009 blijkt welke projecten bij dit onderdeel in aanmerking komen voor een provinciale bijdrage.¹⁸⁵

1. Aanpak Wajongers en werk (verwachte uitvoering in 2010);
2. Wajongers; mogelijkheden in provincie Utrecht (verwachte uitvoering in 2010);
3. Pilot gemeente Cliëntenbelang (verwachte uitvoering in 2009).

¹⁸² Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 10

¹⁸³ Uiteindelijk is in de wetgeving ruimte gelaten voor toelating van Wajongers tot de sociale werkplaats, maar pas nadat is aangetoond dat werk (nog) niet kan. Bron: Provincie Utrecht, e-mail, 31 maart 2011

¹⁸⁴ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 10

¹⁸⁵ Provincie Utrecht (2009), Statenvoorstel 'Beschikbaar stellen niet-bestede budgetten 2009 in 2010 inclusief enkele technische begrotingswijzigingen', PS2009BEM28

Middelen

Voor dit onderdeel is € 450.000 beschikbaar gesteld. De projecten worden gefinancierd vanuit vrijgevalle budgetten.¹⁸⁶ In tabel 28 is aangegeven hoe dit over de drie projecten is verdeeld.

Tabel 28 Middelen per deelproject¹⁸⁷

Deelprojecten		Beschikbare middelen (in €)
1	Aanpak Wajongers en werk	300.000
2	Wajongers; mogelijkheden in provincie Utrecht	130.000
3	Pilot gemeente Cliëntenbelang	20.000

Voorgenomen versnelling

Dit onderdeel betreft een nieuw initiatief. Er is geen sprake van een voorgenomen versnelling.

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

Van de drie projecten is één project is volgens planning uitgevoerd, één deels volgens planning en één later dan gepland.

1. Het deelproject Aanpak Wajongers en werk is gestart in 2010 en wordt ook momenteel (maart 2011) nog uitgevoerd door Alleato en Cliëntenbelang.¹⁸⁸
2. Het deelproject Wajongers; mogelijkheden in provincie Utrecht is nog niet van start gegaan.¹⁸⁹
3. In 2009 is de pilot gemeente Cliëntenbelang voor de beschikbaar gestelde middelen uitgevoerd.¹⁹⁰

Het deelproject Aanpak Wajongers en werk is uitgewerkt in '100 Wajongers aan het werk in de provincie Utrecht'.¹⁹¹ De provincie en Stichting Gak Fonds zijn de opdrachtgevers. Omdat beide opdrachtgevers ieder de helft van de financiering voor hun rekening nemen is de helft van het gereserveerde provinciaal geld nodig.

In de Najaarsrapportage 2010 geeft de provincie een overzicht van de in te zetten financiële middelen. Daarbij is aangegeven dat de uitvoering van de deelprojecten Aanpak Wajongers en werk en Wajongers; mogelijkheden in provincie Utrecht meerjarige trajecten betreffen. Een deel van de kosten zullen daarom in 2011 gemaakt worden. Door het niet besteden van alle voor dit project gereserveerde middelen (een derde deel) is sprake van een onderuitputting (zie tabel 29).¹⁹²

¹⁸⁶ Voor dekking wordt gebruikt € 43.000 van het budget van Stichting de Paraplu (waarvan de subsidiëring met ingang van 2009 beëindigd is) en € 680.000 van het budget sociale cohesie jaarschijf 2009 (waarvan de gelden in 2009 niet zijn toegeedeeld). Het meerdere vloeit terug naar de algemene middelen. Bron: Provincie Utrecht (2009), Najaarsrapportage 2009, p. 26

¹⁸⁷ Provincie Utrecht (2009), Statenvoorstel 'Beschikbaar stellen niet-bestede budgetten 2009 in 2010 inclusief enkele technische begrotingswijzigingen', PS2009BEM28

¹⁸⁸ Provincie Utrecht, Brief 'Subsidieverlening voor het project '100 Wajongers aan het werk in de provincie Utrecht', 2010ONT252893, d.d. 13 april 2010

¹⁸⁹ Provincie Utrecht, e-mail, 24 maart 2011

¹⁹⁰ Provincie Utrecht (2010), Jaarrekening 2009

¹⁹¹ Alleato (2010), Werkplan '100 Wajongers aan het werk in de provincie Utrecht'

¹⁹² Provincie Utrecht (2010), Najaarsrapportage 2010, p. 31

Tabel 29 **Overzicht inzet financiële middelen volgens Najaarsrapportage 2010**

(Niet) besteed/nog te besteden	Middelen		
	2009	2010	2011
Besteed/nog te besteden	€ 20.000 (bested)	€ 145.000 (in 2010 te besteden)	€ 135.000 (naar reserve nog te verrichten activiteiten)
	Subtotaal		
Niet besteed (naar algemene reserve)			€ 150.000
Totaal			€ 450.000

Uit de Jaarrekening 2010 blijkt dat het daadwerkelijk bestede bedrag in 2010 (€ 147.000) nagenoeg overeen komt met het te bestede bedrag (€ 145.000) dat in de Najaarsrapportage is genoemd.¹⁹³

Wijze en kwaliteit van verantwoording

In de planning en control cyclus wordt financiële verantwoording afgelegd over dit onderdeel van de Versnellingsagenda. Van het deelproject Pilot Cliëntenbelang is een eindrapportage beschikbaar en van Aanpak Wajongers en werk is een tussenrapportage uitgebracht. Deze rapportages zijn niet naar PS gestuurd.

In de Najaarsrapportage 2010 is gerapporteerd over de uitvoering van de deelprojecten bij dit onderdeel. De rapportage sluit aan op de beoogde resultaten.

Succes- en faalfactoren

Het deelproject 'Wajongers; mogelijkheden in provincie Utrecht' is nog niet gestart omdat de voorbereidende gesprekken die de provincie voerde niet tot het gewenste resultaat hebben geleid. De provincie zoekt nog naar een geschikt alternatief.¹⁹⁴

De helft van het beschikbare subsidiebedrag voor het deelproject 'Aanpak Wajongers en werk' is nodig, omdat subsidieontvanger Alleato voor de andere helft cofinanciering heeft georganiseerd (Stichting Gak Fonds). Dit is gedaan met het idee om meerdere (belanghebbende) partijen in het deelproject te betrekken. PS zijn hierover in de Najaarsrapportage 2010 ingelicht.¹⁹⁵

4.13 Project 9. Platform Versnellingsagenda

Resultaten in grote mate behaald	Resultaten deels behaald	Resultaten niet of nauwelijks behaald
<p>Bevinding 19: Het project Platform Versnellingsagenda betreft geen versnelling, maar is een nieuw initiatief. Het beoogde resultaat bij dit project is niet specifiek. Over dit onderdeel wordt geen verantwoording afgelegd. Het overleg Platform Versnellingsagenda heeft drie keer plaats gevonden. Dit overleg is vervolgens gestopt, omdat volgens verschillende deelnemers de urgentie hiervoor is afgenomen.</p>		

¹⁹³ Provincie Utrecht (2011), Concept Jaarrekening 2010

¹⁹⁴ Provincie Utrecht, e-mail, 24 maart 2011

¹⁹⁵ Provincie Utrecht (2010), Najaarsrapportage 2010, p. 31

Beschrijving van het project

Omschrijving

Het project 'Platform Versnellingsagenda' betreft een overleg ter ondersteuning van de uit te voeren projecten in het kader van de Versnellingsagenda.¹⁹⁶

Doel

Het platform heeft als doel het monitoren van de ontwikkelingen, meedenken over oplossingen en vooral ook om mee te doen in de uitvoering van projecten.

De provincie wil zich met de Versnellingsagenda neerzetten als een overheid die partijen bij elkaar brengt. Door het Platform worden de partijen bij elkaar gebracht en kan nieuwe economische spin-off worden gegenereerd. Op deze wijze wordt de economie gestimuleerd.¹⁹⁷

Beoogde resultaat

In de Versnellingsagenda is geen concreet beoogd resultaat opgenomen. De provincie geeft aan dat een periodiek overleg onder leiding van de gedeputeerde Economische Zaken met vertegenwoordigers van VNO/NCW, MKB en beide Kamers van Koophandel wordt georganiseerd. Het is niet duidelijk welke onderwerpen op de agenda staan en hoe vaak het overleg plaats zal vinden.¹⁹⁸

Tijdens de PS vergadering over de Versnellingsagenda is een aantal kritische opmerkingen gemaakt over het Platform. Mevrouw Van 't Hooft (PvdA) uit haar zorgen over het feit dat 'er weer een praatclub wordt ingesteld'. Mevrouw Versteeg (D66) geeft aan dat haar partij een aantal partners, die aanwezig waren bij de expertmeeting, mist in het overleg. Tevens is aangegeven dat D66 zich op dit punt aansluit bij het betoog van mevrouw Van 't Hooft.¹⁹⁹

Middelen

Geen.

Voorgenomen versnelling

Dit onderdeel betreft een nieuw initiatief. Er is geen sprake van een voorgenomen versnelling.

Behaalde resultaten en verantwoording

Behaalde resultaten

Het Platform Versnellingsagenda is na drie overleggen gestopt. Aan de overleggen hebben naast de gedeputeerde Economische Zaken de voorzitters van de Kamers van Koophandel Midden Nederland en Gooi-, Eem- en Flevoland, VNO/NCW Utrecht en Eemland en MKB Midden Nederland deelgenomen.²⁰⁰

Van de overleggen zijn geen notulen gemaakt. Het Platform had een informeel karakter waar de voortgang van de verschillende projecten is besproken en waar nieuwe suggesties zijn geopperd.²⁰¹

Nadat het overleg Platform Versnellingsagenda is gestopt, heeft de gedeputeerde Van Lunteren een breder ingestoken 'EZ-overleg' opgestart. In dit niet-geformaliseerde overleg, wat niet specifiek gericht is op de

¹⁹⁶ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 10

¹⁹⁷ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 10

¹⁹⁸ Provincie Utrecht (2009), Versnellingsagenda Utrecht, p. 10

¹⁹⁹ Provincie Utrecht (2009), Notulen PS vergadering 15 april, pp. 39, 42

²⁰⁰ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 10 januari 2011 & Provincie Utrecht, e-mail, 23 maart 2011

²⁰¹ Provincie Utrecht, e-mail, 23 maart 2011

Versnellingsagenda, komen vertegenwoordigers van kennisinstellingen, medeoverheden, en bedrijfsleven om de 2 à 3 maanden bij elkaar en worden verschillende economische onderwerpen besproken. Dit overleg heeft inmiddels (mei 2011) 5 maal plaatsgevonden.²⁰²

Wijze en kwaliteit van verantwoording

Er is geen verantwoording afgelegd. PS zijn niet geïnformeerd over het beëindigen van het Platform.

Succes- en faalfactoren

Met het Platform Versnellingsagenda is gestopt, omdat volgens de provincie en verschillende deelnemers de urgentie hiervoor is afgenomen.²⁰³ De provincie wijst hiervoor een aantal redenen aan.²⁰⁴

- De urgentie nam af toen duidelijk werd dat de impact van de crisis niet zo diep was als verwacht.
- Voor de belangrijkste sectoren (met name de bouw en infrastructuur) waren al verschillende maatregelen genomen.
- Tijdens de overleggen is gebleken dat weinig nieuwe initiatieven uit de achterbannen naar voren kwamen.
- De projecten zijn op stoom gekomen en er was weinig méér te melden dan alleen de voortgang.
- De deelnemers aan het overleg zagen elkaar al regelmatig bij andere bijeenkomsten.

De Rekenkamer plaatst een kritische kanttekening bij de opmerking van de provincie dat de urgentie is afgenomen. Uit dit onderzoek blijkt dat de voortgang van veel projecten achterblijft. Het doel van het platform, namelijk monitoren van de ontwikkelingen, meedenken over oplossingen en vooral ook om mee te doen in de uitvoering van projecten is nog zeker niet bereikt.

²⁰² Provincie Utrecht, bestuurlijk interview, 27 april 2011

²⁰³ Provincie Utrecht, ambtelijk interview, 10 januari 2011 & Kamer van Koophandel Midden Nederland, e-mail, 31 maart 2011

²⁰⁴ Provincie Utrecht, e-mail, 23 maart 2011

BIJLAGE A

Lijst van geïnterviewde en geraadpleegde personen

Provincie Utrecht

- De heer M. Bergshoef, teamleider Duurzaamheid
- De heer A. Dennebos, teamleider Wegen
- Mevrouw I. Huisinga, beleidsmedewerker Cultureel erfgoed
- De heer T. Jaroszek, accountmanager Kenniseconomie & Innovatie
- De heer R. van Lunteren, gedeputeerde Mobiliteit, Economie en Financiën
- Mevrouw H. van der Meulen, beleidsmedewerker Economie, Cultuur en Vrije Tijd
- De heer P. den Otter, projectleider Wegen
- De heer H. Schoemaker, senior projectleider Wonen en Stedelijke vernieuwing
- De heer R. Snel, senior beleidsmedewerker Economie, Cultuur en Vrije Tijd
- De heer B. Strookappe, afdelingsmanager Wegen
- Mevrouw B. Valentijn, projectleider Energie
- Mevrouw J. Vlasblom, projectleider Duurzaam dakenplan Utrecht
- Mevrouw V. Wessels, senior beleidsmedewerker Maatschappelijke Ontwikkeling en Wonen

Overig

- De heer J. Overtoom, regiomanager Bouwend Nederland
- De heer G. Lafort, bureau manager Stichting Meer met Minder
- De heer M. Kortbeek, voorzitter dagelijks bestuur Kamer van Koophandel Midden Nederland
- De heer T. Camps, voorzitter bestuur Taskforce Innovatie Regio Utrecht (TFI)

BIJLAGE B

Lijst van geraadpleegde bronnen

Documenten algemeen

- Alleato (2010), Werkplan '100 Wajongers aan het werk in de provincie Utrecht'
- Europese Unie (2006), Verordening (EG) nr. 1083/2006
- Randstedelijke Rekenkamer (2008), Bijsturen met de begroting
- Randstedelijke Rekenkamer (2010), Brief 'Brief 2 juli 2010 over maatwerkonderzoeken', d.d. 18 augustus 2010
- Randstedelijke Rekenkamer (2011), Provinciaal economisch beleid
- Tweede Kamer der Staten-Generaal (2010), Parlementair onderzoek financieel stelsel

Documenten provincie Utrecht

- Provincie Utrecht (2006), Eindrapport Commissie Onderzoek Bouwstagnatie
- Provincie Utrecht (2006), Statenvoorstel 'Eindrapport Commissie Onderzoek Bouwstagnatie', PS2006REG09
- Provincie Utrecht (2007), Amendement stimulering ondernemerschap onder laagopgeleiden, 17 december 2007
- Provincie Utrecht (2007), Statenvoorstel 'Instellen bestemmingsreserve 'Cofinancieringsfonds', 2007BEM06
- Provincie Utrecht (2008), Onderzoek onderbesteding; afdeling Financiën Team Control, 2008BEM96 bijlage
- Provincie Utrecht (2008), Samen leven, leren, werken
- Provincie Utrecht (2009), Amendement zachte leningen knelpuntenpot bij statenvoorstel PS2009WMC11
- Provincie Utrecht (2009), Beleidskader Energiek Utrecht
- Provincie Utrecht (2009), Concept-Versnellingsagenda: stimulering Utrechtse economie
- Provincie Utrecht (2009), Concept-Versnellingsagenda: voorgenomen maatregelen ter stimulering van de Utrechtse economie
- Provincie Utrecht (2009), GS-besluit Openstelling Subsidieverordening Sociale Agenda 2008-2011 voor het thema 'Onderwijs en Arbeidsmarkt', 2009INT239830
- Provincie Utrecht (2009), Memorandum 'Hoofdlijnen uitwerking Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie', 2009WMC59
- Provincie Utrecht (2009), Najaarsrapportage 2009
- Provincie Utrecht (2009), Notulen PS vergadering 15 april 2009
- Provincie Utrecht (2009), Notulen PS vergadering 21 september 2009
- Provincie Utrecht (2009), Persbericht 'PS tevreden over suggesties versnelde aanpak stimulering Utrechtse economie', d.d. 10 maart 2009
- Provincie Utrecht (2009), Persbericht 'PS stemmen in met versneld uitvoeren van maatregelen om Utrechtse economie te stimuleren', d.d. 16 april 2009
- Provincie Utrecht (2009), Persbericht 'Meer kansen op de arbeidsmarkt', d.d. 2 juni 2009
- Provincie Utrecht (2009), Projectopdracht Duurzaam Dakenplan
- Provincie Utrecht (2009), Statenbrief 'Duurzaam dakenplan', 2009MME87
- Provincie Utrecht (2009), Statenvoorstel 'Beschikbaar stellen niet-bestede budgetten 2009 in 2010 inclusief enkele technische begrotingswijzigingen', PS2009BEM28

- Provincie Utrecht (2009), Statenvoorstel 'Concept-versnellingsagenda: voorgenomen maatregelen ter stimulering van de Utrechtse economie', PS2009PS04
- Provincie Utrecht (2009), Statenvoorstel 'Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie', PS2009WMC11
- Provincie Utrecht (2009), Toelichting, Tijdelijke verordening Knelpuntenpot woningbouwstagnatie, provincie Utrecht
- Provincie Utrecht (2009), Verslag van de vergadering van de commissie WMC van 31 augustus 2009, 2009WMC76
- Provincie Utrecht (2009), Verslag van de vergadering van de commissie MME van 15 december 2008, 2009MME7
- Provincie Utrecht (2009), Verslag van de vergadering van de commissie BEM van 15 december 2008, 2009BEM04
- Provincie Utrecht (2009), Concept - Versnellingsagenda Utrecht
- Provincie Utrecht (2009), Voorjaarsnota 2009
- Provincie Utrecht (2009), Voortgangsrapportage Sociale Agenda 2008-2011
- Provincie Utrecht (2010), A stuk, GS vergadering maart 2010
- Provincie Utrecht (2010), B stuk, Nadere subsidieregels energie-efficiëntie bestaande woningen
- Provincie Utrecht (2010), Begroting 2011
- Provincie Utrecht (2010), Brief 'Maatwerkonderzoeken', 2010INT200258, d.d. 2 juli 2010
- Provincie Utrecht (2010), Brief 'Subsidieverlening voor het project '100 Wajongers aan het werk in de provincie Utrecht', 2010ONT252893, d.d. 13 april 2010
- Provincie Utrecht (2010), Burgerjaarverslag en jaarverslag commissaris van de Koningin 'Utrecht in 2009'
- Provincie Utrecht (2010), Crisis ondernemersloket
- Provincie Utrecht (2010), Duurzame Dakproeftuinen, Factsheets van 5 Utrechtse proeftuinen voorzien van duurzame daktechnieken
- Provincie Utrecht (2010), Evaluatie erfgoedparels en beleid 2010 en verder, 2010WMC43 bijlage
- Provincie Utrecht (2010), Jaarstukken 2009
- Provincie Utrecht (2010), Memorandum 'Voortgang amendement Stimulering Ondernemerschap onder Laagopgeleiden', 2010MME25
- Provincie Utrecht (2010), Najaarsrapportage 2010
- Provincie Utrecht (2010), Notulen vergadering commissie MME 10 mei 2010, 2010MME75
- Provincie Utrecht (2010), Overzicht toekenningen projecten Onderwijs en Arbeidsmarkt Sociale Agenda 2009
- Provincie Utrecht (2010), Provincie Utrecht in perspectief – Overdrachtsdocument, 2011BEM08 bijlage
- Provincie Utrecht (2010), Statenbrief 'Aanpassen subsidieregeling Energiek Utrecht', 2010MME91
- Provincie Utrecht (2010), Statenvoorstel 'Evaluatie erfgoedparels en beleid 2010 en verder', 2010WMC43 bijlage
- Provincie Utrecht (2010), Statenbrief 'Evaluatie Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie', 2010WMC45
- Provincie Utrecht (2010), Statenbrief 'Nadere subsidieregels energie-efficiëntie bestaande woningen', 2010MME128
- Provincie Utrecht (2010), Statenbrief '2^e Evaluatie Knelpuntenpot Woningbouwstagnatie', 2010WMC88
- Provincie Utrecht (2010), Statenvoorstel 'Opheffen garantstelling Kasteel Amerongen door inzet Rijksmatchingsmiddelen', PS2010WMC14
- Provincie Utrecht (2010), Versnellingsagenda "stimulering Utrechtse economie", nadere uitwerking onderhoudsmaatregelen aan wegen en vaarwegen
- Provincie Utrecht (2010), Voorjaarsnota 2010
- Provincie Utrecht (2011), Beantwoording schriftelijke vragen ex art. 47 RvO aan het College van GS, gesteld door René Dercksen van de Partij voor de Vrijheid betreffende project Energiek Utrecht, d.d. 10 maart 2011

- Provincie Utrecht (2011), Besluit Statenvoorstel 'Groot Mijdrecht Noord', 2011RGW13
- Provincie Utrecht (2011), Concept Jaarrekening 2010
- Provincie Utrecht (2011), Erfgoedparels: verdeling industrieel erfgoed 2010
- Provincie Utrecht (2011), GS besluit 18 januari 2011, wijziging van de Tijdelijke uitvoeringsverordening verbeteren energie-efficiëntie van bestaande woningen provincie Utrecht
- Provincie Utrecht (2011), GS-Flits, 7^e jaargang nr. 11
- Provincie Utrecht (2011), Jaarstukken 2010
- Provincie Utrecht (2011), Notulen PS-vergadering 7 februari 2011
- Provincie Utrecht (2011), Memorandum 'Versnellingsagenda "Stimulering Utrechtse Economie"; stand van zaken nadere uitwerking onderhoudswerkzaamheden aan wegen dd.31 december 2010', 2011MME25
- Provincie Utrecht (2011), Statenbrief 'Nadere subsidieregels energie-efficiëntie bestaande woningen', 2011MME23

Websites

- Agentschap NL (2011), www.regelingen.agentschapnl.nl
- Provincie Utrecht (2011), www.provincie-utrecht.nl
- Restauratie Opleidingsprojecten Nederland (2011), www.rop-nederland.nl

BIJLAGE C

Persberichten provincie Utrecht

Provinciale agenda voor aanjagen Utrechtse economie

24-2-2009 -

Provincie Utrecht in hogere versnelling om recessie het hoofd te bieden

Het dagelijks bestuur van de provincie Utrecht heeft vandaag de bouwstenen opgeleverd voor een nieuwe agenda, waarmee investeringen in de Utrechtse economie versneld worden uitgevoerd. Het voorgestelde pakket met maatregelen dat binnenkort besproken zal worden met Provinciale Staten is goed voor een financiële impuls van 66 miljoen euro. Deze Utrechtse Versnellingsagenda maakt onderdeel uit van de extra investeringen van ruim 400 miljoen euro, die de provincie sinds 2007 in de Utrechtse samenleving doet.

Het college wil met deze agenda vaart zetten achter de investeringen die nodig zijn om de Utrechtse economie draaiende te houden. Naarmate de huidige recessie langer duurt, worden de gevolgen voor de Utrechtse bedrijven ingrijpender. De verwachting is dat met een aanhoudende teruggang in de economie de regionale werkloosheid fors zal oplopen. Tot nu toe is in de provincie vooral de bouw en de financiële sector getroffen, maar ook de zakelijke dienstverlening – de kurk waarop de Utrechtse economie drijft – zal in het kielzog van de recessie te maken krijgen met de gevolgen van de economische malaise.

Utrechtse Versnellingsagenda

De Utrechtse Versnellingsagenda is een coproductie van de provincie, de Kamers van Koophandel en werkgeversorganisaties. Met daarin initiatieven waarmee de Utrechtse economie wordt aangejaagd. Het accent ligt niet op nieuwe investeringsmaatregelen, maar op het uitvoeren van lopende projecten die snel een substantiële spin off opleveren voor het bedrijfsleven. Zo gaat de provincie voor ruim 8,7 miljoen euro onderhoudswerk aan wegen en vaarwegen eerder dan oorspronkelijk gepland uitvoeren. Het gaat daarbij onder meer om baggerwerk aan de Eem, het opknappen van rotondes en onderhoudswerk aan de provinciale wegen N199 en N224.

Voorfinanciering voor slimme starters

De provincie Utrecht heeft circa tien projecten in de steigers staan, waarmee startende ondernemers in innovatieve sectoren geholpen worden. Omdat starters momenteel als gevolg van de kredietcrisis moeilijk aan geld komen, hebben GS besloten om voor circa 18 miljoen euro provinciale voorfinanciering beschikbaar te stellen. Met deze financiële garantie kunnen projecten in innovatieve sectoren direct uit de startblokken. Speciaal voor de Utrechtse life science sector zal de provincie binnenkort met een plan komen voor een extra impuls.

Flexibel geld voor woningbouw

Het aanjagen van de woningbouw staat hoog op de agenda van de provincie Utrecht. Door de recessie daalt de actuele vraag naar nieuwe woningen, maar dat wil niet zeggen dat er geen behoefte meer is aan nieuwbouwwoningen. De provincie reserveert daarom 20 miljoen euro aan zachte leningen. Daarmee krijgen de Utrechtse gemeenten meer financiële armslag om bouwprojecten vlot te trekken. Het nieuwe, flexibele budget heeft ook een positief effect op toekomstige opdrachten van bouwbedrijven.

Energiek Utrecht

Energiek Utrecht is een impuls van de provincie Utrecht voor energiebesparing in bedrijfspanden en woningen. Inwoners van de provincie Utrecht en bedrijven krijgen een bijdrage in hun kosten voor energiebesparingsmaatregelen. Hiervoor kunnen zij bij één loket aankloppen. Voor gratis energieadvies, voor de uitvoering van besparingsmaatregelen en de financiering. Energiek Utrecht is financieel aantrekkelijk. Geen lening maar een directe bijdrage in de portemonnee. Energiek Utrecht biedt Utrechtse bewoners en bedrijven met bedrijfspanden tot 250 m² een directe bijdrage in de kosten. Van 25% van de totale kosten tot een maximum van 5.000 euro. Voorwaarden zijn minimaal. De provinciale bijdrage mag gecombineerd worden met andere subsidies. Daarnaast moet er minimaal 30% energie bespaard worden. De investering bedraagt 18,5 miljoen euro. Op=Op!

75 Miljoen euro spin off

De provincie Utrecht investeert hiermee in bouwers en installateurs. De investering zorgt voor een impuls van 75 miljoen euro in de Utrechtse regionale economie. Energiek Utrecht is goed voor 1500 banen. Energiek Utrecht is niet het zoveelste nieuwe energieloket. Energiek Utrecht sluit aan bij het landelijke loket Meer met Minder. Het doel is dat Energiek Utrecht per 1 september van start gaat via dit loket. Energiek Utrecht levert in combinatie met de campagne Meer met Minder 7000 energiezuinige panden op. De regeling geldt voor bestaande panden. Juist in de bestaande bouw liggen de meeste kansen voor energiebesparingen.

Energiek Utrecht betekent een besparing van 16.500 ton co2. Dit is 5% van de totale doelstelling die binnen de provincie Utrecht voor 2020 gerealiseerd moet worden. Deze doelstellingen is met het Rijk overeengekomen. De provincie roept de Utrechtse gemeenten op met hun energieinitiatieven aan te sluiten. Alleen dan kan er echt een verschil gemaakt worden voor inwoners van de provincie en bedrijven.

Hoe nu verder?

In de Versnellingsagenda besteedt de provincie Utrecht behalve aan investeringsimpulsen aandacht aan het snel en adequaat afhandelen van vergunningaanvragen. Zo wil de provincie dat per 1 mei a.s. een loket operationeel is, waar ondernemers terecht kunnen voor informatie en advies. De provinciale investeringsagenda zal verder regelmatig gespreksonderwerp zijn tussen de provincie en vertegenwoordigers van de Kamers van Koophandel en van werkgeversorganisaties VNO/NCW en MKB/Midden-Nederland. Nieuwe ideeën waarmee de overheid en het bedrijfsleven gezamenlijk snel aan de slag gaan, worden aan de Versnellingsagenda toegevoegd. Het project Energiek Utrecht komt overigens in verband met de financiering opnieuw aan bod, wanneer Provinciale Staten de Voorjaarsnota behandelen.

PS tevreden over suggesties versnelde aanpak stimulering Utrechtse economie

10-3-2009 -

Provinciale Staten zijn tevreden over de hoorzitting waar experts suggesties deden om de economische crisis in de provincie aan te pakken. De Staten reageerden ook positief op de concept versnellingsagenda. In de agenda levert GS bouwstenen voor een discussie in PS over maatregelen die versneld uitgevoerd kunnen worden om de Utrechtse economie te stimuleren. Tijdens de vergadering benadrukten de partijen waar volgens hen de accenten op moeten liggen bij de afweging van maatregelen.

Afgevaardigden van werkgevers- en werknemersorganisaties, woningbouwcoöperatie, het bankwezen en de bouw gaven hun visie op de economische crisis. Ze presenteerden maatregelen om de Utrechtse economie te stimuleren. Voorstellen die vaak genoemd werden zijn:

- Investeer in scholing van jeugd en herscholing van ouderen.
- Richtten op duurzame innovatie om een voorsprong op dat gebied in de toekomst te realiseren.
- Steunen van ZZP'ers die door de crisis in moeilijkheden zijn gekomen.
- Het vereenvoudigen en helder maken van procedures voor de aanvraag van subsidies en vergunningen.
- Het op tijd betalen van rekeningen door de overheid.

De Staten verzochten GS om de suggesties ter overweging mee te nemen bij de verdere invulling van de concept versnellingsagenda.

In de vergadering gaven de Staten aan waar volgens hen de accenten op moeten liggen bij de afweging van maatregelen. De partijen willen sterk inzetten op samenwerking met verschillende partners, hiermee de regierol van de provincie benadrukkend. De fracties zien nut in maatregelen ten aanzien van renovatie cultuur historisch erfgoed, herstructurering van bedrijven terreinen, investeren in duurzame innovatie, tijdig betalen van facturen door de provincie, scholing van jeugd en herscholing van ouderen en stimuleren van de woningbouw. Deze aanvullingen werden ook aan GS meegegeven ter overweging bij de nadere invulling van de concept versnellingsagenda.

Gedeputeerde Ekkers wil met van de input van GS, de fracties en de experts de concept versnellingsagenda verder uitwerken. Afsproken is om PS daar in te betrekken na de bekendmaking van de maatregelen die het Rijk neemt om de economie te stimuleren.

PS stemmen in met versneld uitvoeren van maatregelen om Utrechtse economie te stimuleren

16-4-2009 -

Provinciale Staten stemmen in met de Versnellingsagenda die door Gedeputeerde Staten is opgesteld om de economie in de provincie te stimuleren. Dat betekent dat de provincie in de statenperiode 2007-2011 extra versneld investeert in de Utrechtse samenleving. De Staten roemden de samenwerking tussen PS, GS, maatschappelijk organisaties en het bedrijfsleven gedurende het proces van de totstandkoming van deze agenda.

Zowel door het college, als door de Statencommissie Bestuur, Economie en Middelen (BEM) is overleg gevoerd met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, woningbouwcoöperaties, Natuur en Milieufederatie Utrecht en belangengroepen over de te nemen maatregelen. De Versnellingsagenda is mede tot stand gekomen door de samenwerking van deze partijen.

Het accent ligt op negen maatregelen:

- **Energiek Utrecht;** een impuls voor investeringen van huishoudens en bedrijven in energiebesparende technieken
- **Duurzaam dakenplan Utrecht**
- **Versnellen van onderhoudswerkzaamheden aan wegen, vaarwegen en monumenten**
- **Versnellen van investeringen in innovatieve bedrijven**
- **Stimuleringsmaatregelen starters**
- **Versnellen woningbouw door onder andere een 'Knelpuntenpot'**
- **Terugdringen van regelgeving en duur procedures via landelijke Taskforce en het opzetten van een 'crisis' loket voor ondernemers**
- **Arbeidsmarkt maatregelen om het groeiend aantal werklozen snel weer aan het werk te zetten. Daarbij wordt speciale aandacht geschonken aan jongeren in de bouw, kenniswerkers en chronisch zieken en gehandicapten**
- **Instellen provinciaal platform versnellingsagenda om de voortgang te monitoren en nieuwe initiatieven te ontwikkelen.**

Teleportboulevard 110
1043 EJ Amsterdam

Telefoon 020 - 58 18 585
Fax 020 - 58 18 586

info@randstedelijke-rekenkamer.nl
www.randstedelijke-rekenkamer.nl